

tā pdoneq? Propterea qd aliud  
 restat nobis? nisi comedē pa-  
 ne dolois Tamaitudis rōpūti  
 omis: ut sint nobis lacme nrē  
 panes die ac nocte? ut totis me-  
 dulis cordis suspiramus ad eos  
 de q̄b9 locuti sum9: si forte ce-  
 lestes cōtinue mīa moti? ad ora  
 latitū sub mensa catulorū ul'  
 erigua aliqua sublimiū illarū  
 deliciarū fragmenta demittāt:  
 p̄ que ne i via p̄ine deficiamus.  
 sustentem? Ceterū sicut i p̄d̄is  
 p̄tib9 cōgnouim9 quā libealis  
 sit mīa dei i s̄tos ei9: q̄p̄ pius  
 reppens i electos illi9 q̄ man-  
 data vite absq̄ dissimulacōne  
 custodiūt: sic i subsequentib9  
 exemplis demonstrabim9. quā-  
 ta benignitate quāq̄ ignoscat  
 peccantib9. seu quāta districtio-  
 ne delinquentes iudicū feriat?  
 quatin9 sic misericordiam cōplectem9  
 ad omne op9 bonū pati: et tū  
 si forte negligētiores nos i via  
 mandatorū dei dephendēim9?  
 maledictionē q̄ op9 dei negli-  
 gent exsequentib9 itentat?  
 pauida semp mente pensem9  
**Explicit distinctio quarta.**  
**Incipit distinctio quinta.**  
**Ammonitio dōm gherardi abbis**  
**de nō iurando. Capitū p̄mū.**

**B**ate memorie dñs  
 gherard9 quonda  
 claenall' abbas cui9  
 sup̄ p̄iosa t̄oppnū  
 dñi morte desēpsim9: solebat  
 aliquoties fr̄es suos a q̄suetudīe  
 iurandi cōpescē: et ut efficacius  
 psuadē posset. rem quanda  
 fribile q̄ cūda iuratori tū r̄ecōs  
 accideāt exempli causa narrāe  
 curauit. Dicebat eandē rem p̄  
 venēabile virū cadorn ep̄m sibi  
 inotuisse: cui9 etiā capellani9  
 vir valde honest9 se p̄sentē m̄-  
 fuisse affirmabat. Erat igit̄ m  
 p̄tib9 illis hō quidā carnalis.  
 q̄ dū aleis aliqñ ludēt: et  
 tesseris sibi male cadentib9  
 pdēt: quicqd de mēte i burā  
 veniebat ore furibūdo iuiabat.  
 Itaq̄ iā pene oīa amississet:  
 alius qdā nephand9 aleator  
 accessit: et tūmida illū idignatōe  
 amouens ait. Sede iers cede: ego  
 ludā p̄ te: tu em̄ nestis lude'  
 neq̄ iurāe. Itaq̄ et ip̄e ut erat  
 filius p̄ditōis silit̄ pdēt: dyabo-  
 lico furore i flāmato: cepit oīa  
 dñi nr̄i ihu xp̄i tā intiora quā  
 extiora q̄ p̄ ordmē mēbra per-  
 iurāe: nichil oīno iuracū

dimittē volens. **P**roferbat ergo iuraciones quasda seu blasphe-  
 mas horribiles atq; lauditas: que ad-  
 modū cordis & oculis destructo vno  
 ved destructo dyabolo extogitabat.  
**A**st ubi dei & hominis dñi nr̄i oīa  
 mēbra furioso & blasphemio oē  
 cōsūpsit: adiecit ad cūmūlū  
 sue dāpnatōis. etiā stēmerate  
 nr̄is ei9 stissima mēbra iurāe:  
 tribuli nimis sātagens temēitate  
 vniūsa singillatim at atq; seria-  
 tim venenato dente decerpē:  
 ita ut sane mētis oīes q̄ aderāt  
 a facie blasphemantis & obloq̄-  
 tis aures obstruerēt: et pectora  
 tōnderēt. **R**ecidū iuramenta oīa  
 sacrilegū iuratore expleuēt: et  
 ente repente vltio digna atq; dīna  
 iūvisibili & quasi fulmineo ictu  
 feriens ac p̄forans sceleratū:  
 maiestatis irate tribule dedit  
 experimentū. **P**ausq; itaq; blas-  
 phemū corruit: et putans qd̄  
 aliq̄s eū martiali gladio cōsodisset:  
 hoerendo genuitū exclamās ait:  
**H**eu heu miser: quis es q̄ me  
 miseristi: **C**ūq; diuicius ī trā  
 palpitans & moeritoseos genuitū  
 efflans volutāet: tandē regēte  
 inaligno cui traditū eāt: ab ho-  
 minabile aiām tartareis ignib9

cōtinuandā tradidit. **I**udato  
 itaq; coepe ad lauandū: iūcta  
 ē ī dōso ei9 plaga reuens tribuli  
 aprūa dehiscens: ac si aliqua  
 feruris amplissima ibidē īmisa  
 fuisset: ita ut penētia coedis.  
 epatis & pulmōis fūdū appa-  
 rerent. **D**uo viso: cōfriti sūt  
 iuratores: videntes q̄ zelo dñi  
 exercitiū tā grandi aiādisione  
 multauit iuratore ipiū atq;  
 blasphemū. **C**ūq; rumor velo-  
 cius puolās īmefactos vndiq;  
 vicinos t̄hēt ad videndū: qd̄  
 de itimis vicinis ei9 mēst9  
 atteleābat ad illū. **H**uic ergo  
~~itineranti~~ itineranti apparuit qd̄  
 mortu9 hō quē viuente ipē  
 cōgnouēat: et ait: **A**gnostis  
 ne me: **E**go sū ille defūct9:  
 olim tibi nō ignot9. **N**oni quo-  
 tendas: sed trassū te fatigas. **V**a-  
 em̄ morte absoept9 ē: q̄ viuētē  
 te putas īuēnē. **P**orro unū ē  
 qd̄ te latere nolo: quia dñs ih̄s  
 xp̄ns a suis cōtinuēlosis mllas  
 cōtinuēlas patit̄ patient̄ & ex-  
 spertat: tāq; paciens redditor.  
**V**erūptū īmaculate genuitū sue  
 lesiones atq; cōmūta nō facile sus-  
 tinet: sed aut p̄nti supplicio  
 citius p̄iit: aut forte si r̄ser-  
 uat ī posterū cetis malis.

D.

acerbis ferit. **H**is itaq; potatis:  
defuncto ille q̄ loquebat̄ euamut  
p̄ v̄eo ad que locū pueniens:  
m̄m̄ in otium iuxta mortui va  
ticiniū reppit. ⁊ referens q̄ au  
dierat froem froei ⁊ imaculat̄  
imaculo adient. **A**liū quēdā  
iuratore ipudēte ⁊ exetabile  
cū fines sup̄dite ciuitatis ca  
docti fuisse affirmabat p̄dicto  
venēabilis abbas gherardq;  
q̄ cū b̄te ⁊ itēmeate dei gem  
trus ⁊ uiguis maie sac̄ et  
secreta mēbra ore spurcissimo  
iurāe p̄sumēt̄: mox inūdo  
spitū ~~trudo~~ edito durissā  
passione diu veraty atz distocty  
ē: ita ut oculis eiusis. ⁊ facie  
tota enocm̄t̄ itumescēte  
lignā ardente atz eietū lōge  
ab ore p̄eriget. **Q**ui cū ita  
fuisse longo ⁊ hoerendo tor  
mento extruciāt̄: tandē im  
serabile aiām malignis sp̄itibz  
reddidit. **L**inguāq; effrenē quā  
extraxeat̄ ne t̄ morte retrahit.  
**H**is ⁊ hui' moī exemplis dñs  
gherardq; abbas claeuall' fr̄es  
suos ne iuracōibz assuesce  
rent detrebat̄: quā lūz om̄i  
ham̄i cōsuetudo iurandi pi

culosa sit: a monachis tñ et  
oibz religiosis etiā m̄mas iura  
cōnes sine ḡu piculo vsurpae  
nō posse c̄tissimū ē. **De piculo  
p̄etatis. Cap̄lm̄ sc̄dm̄.**

**P**rimis recordacōis dñs  
Abrahā quōdā p̄tee abbas.  
que ē una de filiabz claeuallis.  
florē uiguitatis cū fructibz bo  
nox opm sine q̄bz castitas nō ē  
magna apud deū: vsq; ad cōsu  
macōnē imaculate uite. largiēte  
x̄po q̄seruauit. **I**nc itaq; homo  
stissimq; ac singulari mansuetu  
dinis grā p̄dit̄ fuit: iugūq;  
dñi ab adolescētia cūctis diebz  
uite sue ~~des~~ defesso studio por  
tauit. **Q**ui cū adhuc eēt etate  
p̄t̄ et religione nouellq; modi  
cam p̄am̄ noui scissurā ad  
resarciendā uestē t̄ ḡbatulo suo  
sine licētia abscondit. **P**ed dū  
eā paululū requisisset: ⁊ r̄usa  
to undiq; stratu suo minime  
reppisset: miraty abcessit: ⁊ re  
mordente q̄stia furtiua rapinū  
lam. p̄uata cōfessioē q̄ntocius  
delē curauit. **E**t o magna v̄tus  
cōfessiois: magna nichilominq;  
pietas redemptois: qui totam  
quodāmodo sp̄em salutis h̄siane.  
cōstituit t̄ sacramento q̄fessionis.

Sicut enim nulla ~~in~~ multi-  
 plicitas nulla cunctis encem-  
 tas aut steleru p̄f obsiste: quā  
 grā p̄ue & huilif oferente sub-  
 leuet de ymnis baratri & colloet  
 ī fastigio celi: sic nūm̄p etiā  
 mīna delicta ofitei distimulātē.  
 p̄cipitāt: de fastigio p̄fectionis  
 ad yma misēabilis dissoluōis.

Itaq̄ p̄ditq̄ iuuenicula q̄ p̄dent  
 adūterat tantillū p̄ctm̄ suū  
 sine ofessionis remedio aboleri  
 nō posse: cū p̄q̄ modicū t̄p̄s  
 trituallū sola ī coquina stutellas  
 abluēt: ecce subito p̄āncula ille  
 p̄ aerem lapsq̄: & velut aliq̄  
 poctante. manibq̄ ei9 t̄iectq̄ ē:  
 quatinq̄ cū ip̄o sordes matiales  
 detergeret: p̄p̄t que sordibq̄ p̄p̄ta-  
 tis aiām ei9 sathanas tempta-  
 ueāt. Quē cū ctissime recognos-  
 ret & pietis quaqūsū obtutibq̄  
 nemine ī eādē domo neq̄ sursum  
 neq̄ deorsū aspiceret: manifeste cō-  
 perit ab imūdo sp̄u furtim sub-  
 latū fuisse: sed p̄q̄ factū ofessio-  
 nem ab eo retineī nō potuisse.  
 Quāp̄p̄ ī timore p̄t̄ et exulta-  
 tōne cordis grās agens deo: aiād-  
 dūtū quā cauendū quāq̄ ti-  
 mendū sit ab eiusmodi p̄p̄ta-

tibq̄ qualibz mīnis. eis qui  
 purā atq̄ p̄fectā paupertatis  
 p̄fessi sūt iūta. **¶** Cū etiā  
 stimotalis quedā ut legit̄ p̄p̄t  
 erigūū seicū filiū qd̄ sine lucē-  
 tia lectulo suo reposueāt: dy-  
 aboli sustinueāt ī morte ca-  
 lupmā. **¶** Alius quidā cystē-  
 sis ordis monachq̄ q̄ īfinitate  
 tactq̄ ad horā ultimā de-  
 uenisset: atq̄ iā loquēdi offi-  
 cū amisset: vidit imūdū  
 sp̄m̄ ad istar sp̄tine sedentē  
 ī p̄ctā iuxta pietē poita: ubi  
 stapulae t̄p̄is pendebat: p̄o-  
 ro ī t̄p̄o stapulai veteri & dirup-  
 to idem fr̄ modicū panis  
 scissurā sine lucētia m̄p̄ assu-  
 erat: quā ille ip̄ura sp̄t sua-  
 uif̄ attractans. & sepe deoscu-  
 lans etiā lingua līgebat: et  
 manū palpabat. **¶** Qd̄ cū ille vi-  
 det̄ īgenit̄: et q̄ iā loqui  
 nō poteat: p̄tensione r̄idit̄  
 īdicando v̄bisq̄ semirūptis  
 ac d̄m̄diatis balbucēdo ~~et~~  
~~quodamō~~ quō poteat īmie-  
 bat: ut derisorem pessimū  
 annouerent. **¶** Fr̄ibq̄ uō q̄ c̄ta  
 ip̄m̄ stabat imitantibq̄ & d̄m̄  
 p̄ructantibq̄ qd̄ diceret aut qd̄

.v.

intendet? dicit tandem misere-  
 ratione recepit officium lingue:  
 et ait: **N**umquid non vedetis  
 obstem illi demoni sedete  
 in ista scapulari: et ore spurcissi-  
 mo labente putacium illud quod  
 mihi teo sine licentia assue-  
 spici? **E**xpellite ergo quanto  
 citius steleat: et tollite de  
 idumento putacium: ne michi  
 in fine calumpniosus et impius iste  
 derisorius insultet. **S**uper omnes istate  
 respuent: et spiritum nequam quem  
 ille respiciat: videri non possit.  
 amoverunt scapulae de loco  
 et partem recessit exprobrator  
 pessimus. **S**icut vero istius accepta  
 poena pro delicto suo rursus ob-  
 mutuit: atque pro paululum in  
 bona confessione decessit. **I**taque  
 summoque cauendum est omnibus nobis  
 qui sumus cisterciensis ordinis pura ac  
 deferata religionem professi. **M**un-  
 do et vniuersis qui mundi sunt: insup-  
 erbia nobismetipsis abrenuncia-  
 tumus: ne saltem in minimis et vili-  
 bus quibuslibet rebus dandis  
 vel accipiendis seu habendis  
 sine licentia macula demus  
 conscientie nostre. et acerrimis hostibus  
 nostris. matiam calumpnie: qui

<sup>isrl</sup>  
 in exitu de egypto id est aie de  
 corpe tanto acius atergo instabit  
 malignissima exprobratione. ne-  
 quissima insultatione. seueissima  
 ultione. iusto dei iudicio. **H**ec eos  
 excessu plectentes. quanto nunc nos  
 facilius caue possent si timore  
 dei sicut in regula nostra nobis pre-  
 cipit continere pro oculis habent.  
**Quatuor pericula sunt monachi  
 sine habitu suo id est cuculla moysi.**

**U**ir illustrissimus romanus  
 que et honeste consationis  
 monachus dominus iordanus de fossa  
 noua. que est una de donibus clau-  
 uallis. retulit nobis quoddam gran-  
 de miraculum: quod in Italia in  
 quodam cenobio cisterciensis ordinis.  
 dominus ad ammonitionem et correptionem  
 nostram fieri concessit. **M**onachus  
 quidam ibidem cum pro fratre discipline  
 regularis deuote et humiliter usque  
 ad metam sibi a domino constitutam  
 cucurisset: **egrotabat**  
 ad mortem. **Q**ui cum in morte iam  
 exitu magnis febrium estibus  
 ueretur infirmam nunquam desisti nunquam  
 ue monasterii habitus sacramentum con-  
 siderantes: ad releuationem ardois  
 exutum eum cuculla. scapulari indu-  
 erunt: et ita pro negligencia eorum  
 manendo spiritum exalauit. **V**erum  
 antiqua corpus sine commendat.

q̄ mortuus fuerat repente redi-  
 uiuus apparuit: et mirantibz  
 vniuersis ita excessus sui. Ego cum  
 mortis carnis clauderem: et carnis  
 sensibz exemptus i uita aie. spita-  
 les orlos apertam: mox a sanctis  
 angelis benignis susceptus i eo  
 hitu q̄ carnis idiuuas exui.  
 id est absq̄ cuculla usq̄ ad portas  
 paradisi p̄ductus sum. Cuius ductores  
 mei me iuduce conarent et  
 etne b̄titudis mansione collocare:  
 sp̄us angelici q̄ illis ianitorz offi-  
 cium habe videbant. me diligen-  
 tibus ituentes: et monachum absq̄  
 monachali veste ee dephende-  
 tes: clauserunt portas continuo:  
 neq̄ excluderunt: ~~dicentes~~ dice-  
 tes. *Quid iste sine cuculla  
 recipiendus erit i ordine ul' rege  
 monachoz?* Repulsus itaq̄ pa-  
 uids et t̄pidus mauebam foris:  
 metues minuz dapnatiois subie-  
 ctum suam. Veru ductores mei  
 p̄ me rogantes dicebat me excep-  
 to sermone hoc virum extitisse  
 pbabile: et iobsequantia monas-  
 tii ordis satis fuisse deuotum: sed  
 r̄usū ē ilico etna lege sancitū  
 ee. monachum sine hitu mōchali  
 id ē cuculla portas illas neq̄qua  
 itrae. Cuius magis ac magis anxi-  
 arer: et ne ab etne b̄titudinis.

ianuis penitus excluderet p̄-  
 timescere: subito ab eisdē istis  
 ianitoribz audiu p̄m iudice  
 dnm nrm ihm xpm sententia  
 legisse: ut ad huana reuiteret:  
 quatinz accepta p̄ma p̄ ne-  
 gligena mea: cucullaq̄ rem-  
 dū: portas paradisi iā sine ob-  
 staculo itraem. *His auditis  
 fr̄es cū gaudio et ammiratōe multa  
 gr̄as egerūt deo: q̄ sūt m̄ia-  
 bilia magna sola.* Sed mox  
 p̄ditus fr̄ q̄ reuixeat. ad q̄fina-  
 tionē ductor suoz accepta p̄ma  
 idūq̄ cuculla: inigrauit in  
 pace. Constat ergo monachi ha-  
 bitū i quo etiā forma crucis  
 exprimit̄ si uita monachi tene-  
 at̄ magnū habē misterium: sic  
 i uita sp̄m legimus quidā s̄o  
 fuisse monstratū: q̄ eandē sp̄us  
 s̄i gr̄am. qua sup b̄tissimi sa-  
 cr̄mentū baptismi uenē con-  
 spexit: postmodū etiā sup ha-  
 bitū monachi cū b̄ndicet̄ uidit. *De fr̄e cui grande p̄m aliqd  
 a memoria extideat Uaphin  
 c̄* *Quin f̄a eēt aliqui m̄i.*  
 Mortalitas magna in  
 domo grandis silue. sub vene-  
 rabili p̄re pontio postmodū  
 clacuellis abbate: egrotabat  
 ibidem religiosus quidā cōisus

.v.

noīe stephani: q̄ moriendi  
 desideio tractq̄: vir aliquid tibi  
 sumē arguestebat: sed votis  
 et supplicis cōtinuis. ut ab hac  
 valle platonis de hoc durissi-  
 mi exili filio adam ergastu-  
 lo educti meret̄ orabat. Unde  
 sc̄m ē: ut desideiū cordis ei⁹  
 tribuet ei dñs. **Quē** cū ismai⁹  
 q̄ ei sedule ministraret cū tāta  
 deuotione et t̄quillitate cordis  
 moriente cernēt: attens⁹ ē et  
 ip̄e vehementē desideio moriē-  
 di: et dixit ad eū. **Obsecro** b̄nīe  
 fr̄. q̄a video te erup̄ms hui⁹  
 st̄i mor̄ eruendū: et ī gaudi-  
 ū dñi tui felicit̄ int̄duendū:  
 ut cū puenis ad dulcissimū  
 dñm nr̄m ih̄m xp̄m. etiā m̄  
 relexim cōmeatū ab ip̄ius be-  
 nignitate ip̄etrue digneris. **Ille**  
 uō r̄ndit: suū ei nō defuturū  
 auxiliū: si tū licet. **Euolutis**  
 aut̄ post dormitiōnē ip̄ius pau-  
 cis dieb⁹: apparuit eidē ismai⁹  
 suo p̄ uisionē: et dixit ad eū. **En**  
 ego ī pace recept⁹ a dño. video  
 bona dñi ī t̄ra uiuentū: que  
 ir̄opabili om̄nem exsupant  
 delectatiōnē carnis et sāguis:  
 et nūc ex debito sponsiōis mee  
 reit̄or ad te. opem latur⁹ tibi:

nō tū illa quā trauite petisti:  
 sed quā tibi potius expedire agno-  
 ui. **Recordare** ergo q̄ cū adhuc ī  
 st̄lo esses: illud t̄c̄e piaculū cō-  
 m̄sisti: de quo nodū p̄ q̄tōnē  
 cordis et q̄fessionē oris absolu-  
 meruisti. **Confite** igit̄ et p̄m̄am  
 age celeit̄: q̄a si aū obitū p̄  
 q̄fessionē delatū nō fuit: post  
 mortē īdissolubile p̄manebit.  
**Euigilās** aut̄ fr̄ reduxit ad mē-  
 tem illud graue delictū qd̄ ante  
 ānos duodectim̄ p̄petrarat: sed  
 ab ip̄ius memoria letali obliui-  
 one fundit⁹ abolutū eāt. **Accelē-**  
**rauit** igit̄ q̄fitendo et satisfaciēdo  
 liberat⁹: et gr̄as agens deo mai-  
 feste agnouit: q̄a nō frustrasti⁹  
 suffragia expetiū: nec p̄cipē-  
 dendū eē q̄fessionis sacramētū:  
 sine quo etiā t̄les ignorantie t̄lēt  
 ip̄utant. **De piculo cor̄ q̄ p̄m̄a**  
**sua cōfitei erubescūt. Cap̄ v.**  
**Q**uoniam misericordit̄  
 dñs p̄diti fr̄is ignorā-  
 tiam et obliuionē distulit: et  
 eū ad salutāe remediū q̄fessionis  
 attraxit: nūc ostendē libet q̄ntē  
 dāpnatiōis rei sūt q̄ t̄mēdi iudicij  
 dei īmemores p̄m̄a gr̄ua que  
 cōmiserūt. p̄ inutile uerūdiā. de  
 qua scriptū dicit. ē q̄fusio addu-  
 cens p̄m̄i cerati. cōfiteri ul̄

dissimulant ul' erubescunt: i' uita  
 tu opibz q' fortassis pressu tuis  
 acquisierunt q'fisi. semetipos  
 decipiunt: cu' scriptu' sit. q' i' uno  
 hoc e' i' confessione delinquit. **n**  
 tulta bona p'det: et frus est  
 omni reus. **D**ns arnolds abbas  
 belli loci vir fidelis religiosus  
 narrauit nobis miraculu' glo  
 riosu' quod sibi a quoda' cala  
 rensis monasterij p'ore uio s'co  
 relatu' ee dicebat: quo p'nte  
 res ip'a contigeat. **F**rat' i' frivolo  
 limonicensi mat'na q'da' religi  
 ose **u** ualde couisatoris: que lig  
 maitali uinculo tenet: tu' ie  
 iunjs & ordombz atq' elemosinis  
 rebusq' religiosis actibz ip'stes  
 i' hitu' seculai uita' regularem  
 quodammodo dure uidebatur.  
**P**eruptane i' adulescentia sua  
 piaculu' quodda' graue commiserat:  
 de quo uehement' erubescens:  
 nuq' illud alicui homi' p' nimia  
 ueridia q'fitei uolebat. **Q**uocies  
 tu' p'sbuteo suo cofitebat: pallia  
 tam de isto crime mentione fan  
 ebat: ita q'fessionem suam concludes.  
**D**e oibz p'ccis meis q' nuc' ptuli  
 et q' no' ptuli: culpabile me fa  
 teor coram deo et uobis. **C**uq'  
 huc i' fine ena' confessionis ueluti

sigillatim simone emittet: tra  
 hebat ex uino cordis longa sus  
 piria. et tota i' lacrimis soluebat.  
**H**oc igit' p' annos plurimos fre  
 quent' atq' unisformit' ea actitan  
 te: sacerdos ut car' pendens et  
 sollicitus aduirtit aliqd' pestiferu'  
 latere i' corde ip'ius: un' et in his  
 argumentis temptabat idip'm  
 ab ea p' q'fessionem elice. **S**ed du'  
 nichil hac sollicitudine proficeret:  
 monuit eam uicini monastij ca  
 lacensis sup' memoratu' adire  
 p'orem: et ei tam' uio s'fissimo tota  
 q'fessionem suam exponere. **P**orro sacerdos  
 eunde' p'ore sup' hui' mod' u'bo se  
 cretius p'munime curauit. **C**u'  
 ergo uenisset ad eam mulier et  
 ip'a q'fiteat: nichil ab ea cretoque  
 potuit: nisi qd' p'sbit' solebat au  
 dire. **F**actu' e' aut' ut i'firmata et  
 minime q'fessa moeret. **C**uq' diuina  
 moerua iacuerat: tardante filia  
 eius q' de alio remotiori uico ad  
 mat'ri' corpore exequias uocabat:  
 dilata e' interim sepultura. **Q**ue  
 cu' tandem conuato g'adu aduenies  
 magnis euularibus fleret: omnesq'  
 aderant ad lamenta conuertit: re  
 pente misericordissima dei omni  
 potentis utute femina q' defuncta  
 eat. ia' reuiuert: et redente i' ip'u'  
 corpus asa. p'o iste moeris **n**

**D.**

diuocū sūm ē dulce spūs caris  
 q̄scentū. **T**ūc quasi de ḡiu sopno  
 euigilasset: flenti et lamētāti  
 filie sic locuta est. **N**oli flē filia:  
 ressent oculi tui: q̄a iā miserāte  
 deo reuixi. **D**istinde uelanimū  
 p̄pedimēta q̄b9 amittor: ut surgē  
 queam. **S**olutis itaq̄ cū oīm  
 uelocitate ligamentis: erecto ca-  
 pite seā ~~res~~ resedit. **T**ūc illa  
 iubente s̄ardos p̄perant d̄struit:  
 et seredentib9 cūctis. contagiu  
 uenenosū p̄tino p̄ q̄sione emittit:  
 atq̄ diluit. **P**ostea q̄fluctib9  
 p̄p̄lis ad m̄iaculū Ituendū: ip̄a  
 mulier testinabil gr̄e dei i se  
 farte testis et amūctate effecta:  
 rei geste ordīe cūctis exposuit:  
 et qualit̄ p̄ intuentōne genit̄is  
 dei et ilgnis maie liberata fu-  
 isset hoc modo dicit. **E**go mi-  
 serabilis p̄tate dū i hac uita cū  
 homib9 i cōsulerer. p̄t bona opa  
 q̄ faciebā et religiosa cōsationē  
 q̄ quā p̄tendebā uidebar quidē  
 corā oculis hominū stāe: sed coram  
 oculis onūpotentis dei i ruina  
 mortis iacebam: cui9 mandati  
 p̄uacitate esse impia temeritate  
 nō p̄tinuū. **C**onstituit em̄ dñs  
 istā ecclā sua: neminē absq̄ cō-  
 fessione posse saluari. **E**go aut̄  
 misera licet de cetis p̄ctis meis

pura frequent̄ q̄sione facere:  
 tū quoddā ḡue p̄ctū qd̄ i adoles-  
 centia mea cōmisi p̄ minima uē-  
 ritidia nulli unq̄ hominū ausa  
 fui cōfitei: p̄ptea oīa opa mea bo-  
 na q̄ faciebam. i fructuosa et iuti-  
 lia michi reddebam. **D**erūptū  
 eūde lapsū meū solebā singul̄  
 fere dieb9 st̄issime dei genit̄i  
 maie coram ip̄ius altari ul' yma-  
 gine ul' ubiq̄q̄ poterā penitēdo  
 lugendo et flendo q̄fitei: et ip̄ius  
 m̄iam misēabili q̄rimoniā iplorae:  
 ne me p̄ hoc p̄ctō meo patēe  
 etne dāpnatōis sm̄am subie  
**P**ostq̄ at̄ mortis debitū solui:  
 p̄ting a malignis sp̄itib9 undiq̄  
 uallata crudelit̄ rapiebat. i pelle-  
 bar discruciebar: et cū amāssā  
 exp̄tatione p̄cti mei ad inf̄u  
 sup̄plia dāpnanda detrahebar  
**R**ecōdabar uiterca elemosinay  
 quas fecerā: ieiuniorū uigiliarū  
 et cōmū cetēorū bonorū opm̄  
 i q̄b9 multo tpe sudauerā: et  
 mirabar qd̄ tāq̄ oīm c̄imū  
 rea ḡhehenalib9 tormētis absq̄  
 ulla misēatione destinaret.  
**Q**uēbam lucē opm̄ meorū: et  
 cōtinuo pestifero tabo i q̄fessi  
 p̄cti mei de ymo cōsue mee  
 tribulit̄ euaporante. ita ordi mei

**D**  
obnubilabant et contenebatur:  
ut radios dei et cetera luminis quod  
per elemosinas et bona opera congrue  
nullo modo respicere valeret. Heu  
tunc licet tarde minus intellexi  
misera: hec esse stipendia obstinati  
et obdurati cordis mei. **T**unc quod sit pro  
ciosum miseris mortalibus dei et ceteris  
sua sui preceptis non obedire: non solum scire  
sed etiam experiri compulsa sum. Itaque omnino  
consilio et auxilio destituta: recordata  
sum. quod hoc ipsum peccatum meum pro quo  
iusta damnationis sententiam eripiebatur  
beatissime dei genitrici et uirgini flendo  
et lamentando frequenter confitei sole-  
bant: et continuo modicum aliquid  
spem concipiens: ipsam ueram matrem  
meam et uirginem spem miseram ne me  
misella in summo necessitatis articulo  
desertat. **C**onstituta delinquet uotis  
magnis atque suspiriis que uobis orabatur.  
**N**ec mora eadem consolatur et preterito  
omni ad se confugiens tunc stella  
matutina et fulgor meridiana ad-  
uentus terruit et terripuit de-  
mones qui michi illudebant. quod  
ancilla sua tuade presumpsissent?  
iussitque quatuordecim deponere pedes:  
ibi que dimitte eam: donec a domino eg-  
det sententia. quid fieri iubet. **C**um  
dicto citius paruisset nequa propter:  
tempora nostrae matris accedens ad benedictum  
fructum ventris sui dominum meum ihesum  
christum: adorauit et ait. **O**bseruet pietatem

tua domine fili: ne tradas bestie  
atque illam: que sua transgressione ream  
meam ymagine toties deplecauit.  
**C**ui respondit dominus. **N**osti dilectam matrem:  
quod sine confessione saluari non potest. **N**on  
illa. **D**omine: omnia tibi possibilis sunt:  
ne queso confidas facere pauperule  
huius que fiduciam in me habuit: et  
per multa bona et iusta opera facere  
tua. licet non secundum scientiam plene  
curauit. **A**ut dominus. **N**am fas non est  
ut pro quibus petitione repulsam  
a me patiaris: et quoniam ex carne  
locus confitendi et penitendi non est:  
placet ut anima habet pro peccatis reddi-  
ta quod male deliquit et peius  
apud se retinuit: humiliter peni-  
tendo confiteatur: statimque reducta  
debito tandem ordine iustitiam  
consequatur. **N**on itaque domino impante  
et pressa domina matris sollicitate per-  
rante. missa est ad me angelus bo-  
nus: que me de omnino expectatione  
malignorum spirituum eripies. pro  
peccatis sicut finis restituit. **N**unc  
ergo confessione pacta tempus est ut  
abeam minime iam reditua: sed  
retinui manum dei caritua: que me  
lucis indigna finiendo iudicio suo  
eadem mania prouenire et subsequente  
tam dignantur subducit. **C**um her-  
illa dixisset: caput in feret  
rectinauit: et signaculo se

.D.

crucis se inueniens spm exalat  
 Atma quicūq; etne moeris ia  
 culo p crimale pctm aliqd trās  
 foss. exemplū istud legerit ul  
 audierit. ad ofessiois ⁊ pnie sa  
 lutatē remediū aiet: sties pro  
 culdubio nemine a dno venā  
 ofenturū: q vitio ipius hoc  
 ē plato ul' sacerdoti suo hūiliai  
 cōtempserit. **¶** Ad si q̄ absq; fū  
 damento ofessiois v̄tutū opa  
 lane p̄sūptōis edificatē tempta  
 ueit: ul' de ofessioe q̄ i exm̄is  
 fit. p̄t ip̄a bona opa sua p̄sūp  
 seit: seu maiore dementia tle  
 aliquid quale m̄t retulim̄ de  
 se sompniauerit: noueit q̄ q̄nto  
 alius ab aliis ofessiois volauerit  
 tanto ruina ei⁹ gr̄uor̄ erit: ⁊ q̄  
 cōfessio i exm̄is tanto difficilis  
 concedit: q̄nto **sub** sup̄bius de  
 ea p̄sūit: singulaia quoq; p̄u  
 legia paucissimis p̄ diuā gr̄am  
 collata: genealitate proesa exctu  
 dunt. **¶** Ex h̄is colligit̄ multo me  
 lius eē adhuc vacat. et i h̄o coepe  
 sum⁹. p̄uenē facie d̄ni i ofessioe  
 p̄ua: q̄ i obstinatōe nr̄a p̄durā  
 tes i die gr̄ialis resurrectionis sem  
 pitne ofusiois ⁊ obp̄ten m̄d̄  
 finendi cū angelis ⁊ hom̄ib⁹  
 notū sustine: insup̄ etiā hor  
 rende maledictionis iaculo

ferri. qm̄ dicit̄ imp̄is ⁊ i ofessis  
 ut maledicti i igne et̄nū. q̄ pato  
 ē dyabolo et angelis ei⁹. **¶** Quāta  
 pietate d̄ns sompnoleciā cui⁹dā  
 deuoti mōchi castignuit ⁊ q̄nta  
 seueritate aliq; tepidi ⁊ negligē  
 tis mōchi terciā corripuit. **Cap.**  
**vi.**

**¶** Erat i sup̄dito cenobio  
 grandis silue monacha  
 quidā sp̄italis: ⁊ magna gr̄a  
 p̄dito. Qui lig assidue cū sopno  
 lenie vicio luctat̄. **¶** Ad q̄ tendēs  
 purā d̄no sicut op̄eret deuo  
 cōnis sicutū i psalmodia ex  
 hibe: tñ natie fragilitatē i har  
 pte sup̄ae nō poteat. **¶** Quada itaq;  
 vite dū stāti ordine suo i choro. ⁊  
 quasi pigtando ⁊ dormiendo  
 psalle videt̄: astitit ei qdā reue  
 renda p̄sona cui⁹ vultū nō ag  
 noscebat. q̄ etiā excitans dormi  
 ente ap̄hendit eū p̄ vestimētū  
 a pte pectorali: et q̄ ex choro eū  
 t̄he mtebat. **¶** Qui dū t̄hēt ap̄ies  
 oculos suos ⁊ videns eū. dixit **¶** Dis  
 es d̄ne: et cur me ita trahis: **¶** Ille  
 aut̄ r̄ndit. **¶** Et tu cur ita dormis:  
**¶** Itaq; dicit̄. **¶** Quāq; p̄tea de f  
 stratu tuo surrexisti et chorū i  
 trasti ut dormitando ⁊ capite  
 nutando risū de te i iudicis tuis  
 facēs: et nō magis p̄tea ut d̄no  
 creatori tuo i aspectu stōy āgelce

ipius allaciter psalles. Et cum hor  
 dixisset: dimisit eum: et statim  
 euauit. **S**ed quod tunc inuenerit a domino  
 pro somnolentia sua castigari  
 inueniat. in timore dei excrucians  
 a se somnum torporeis et negligencie:  
 curauit deinceps ad uigilandum et  
 psallendum caucione tuemini. **A**lia  
 quidam Teode monastio mocha erat:  
 note buarda. **H**ic quous iuuenili  
 ac vegetato cepe robusto apparet:  
 tunc remissis retis agebat: exhibens  
 se ad opus manuum pigrum. et ad  
 uigilias somnolentum. **U**n etiam  
 contubnalibus suis non parum erat:  
 et ubique de merita notabat:  
 precipue tertia. ubi negligencie  
 iuenebat. **Q**uadam itaque nocte  
 cum eum dormientem ad uigilias pre-  
 cente monastio propter nimiam pi-  
 gritiam eius solito seuerius exci-  
 tasset: ille commoto animo surrexit:  
 et dormitorium preterit. **C**umque ad  
 necessariam domum accederet: ecce  
 turba demonum ad ostium cum ingenti  
 strepitu et ac terrore aduersus eum cla-  
 mans et crebris uocibus iterans:  
 apprehendite apprehendite illum. **N**on  
 audito. repente totus horruit:  
 et fugam festinantem arripens: ra-  
 pido cursu ecclesia rediit. **C**umque  
 uenisset ad stallum suum timendum

oneosus

et anhelans: ilico defectum cordis  
 terit: et coarctans in terra sine mo-  
 tu sensu diuinus uelut exani-  
 mis iacuit. **D**ublato autem inde  
 firmo manibus et in firmamentum  
 delatus: cum ab illo fore aliqua  
 tulum respirasset: et sui compos  
 effectus fuisset: presentibus fratribus  
 quidam ei et accidisset: rem pro  
 ordine referens continue  
 et somnolencie sue penas se-  
 luisse testatus est. **P**orro nouit  
 quidam diuina hora in oratorio esse:  
 eundem demonum strepitum et cla-  
 morem se audisse testabatur. **S**ic  
 ergo si ille piger et negligens.  
 diuine correptionis stimulo salu-  
 ber castigatus didicit pigritiam  
 somnolentiam atque desidiam  
 ceterasque huiusmodi pestes uel esse  
 stercorea que boues hoc est fontes  
 timore dei uiri picunt hoc  
 est abhominant et detestantur:  
 quibus etiam strepibus imunda de-  
 monia pigros quosque et tutes  
 ad ipsorum multam offusione lapi-  
 dae non cessant. **E**cce quantum distat  
 inter pigritiam et negligentiam ex  
 firmitate contractam ubi in cotidiana  
 non conflictu uigore mentis uelut  
 aqua minus se lauans

.D.

pura dno mitit exhibe suavitē?  
 et tū ne isolestat et supbiat sop  
 uolentie scēdib9 itingit: et mi  
 sera tertia q̄ arma spiritalia  
 proiciens. hostib9 se vltō tradit.  
 nō dormitans sed dormies et  
 stens p̄fundiq̄ aliqui i choro q̄  
 t̄lento: nec vlla viuacitate mē  
 tis resistens malignis sp̄itib9  
 illudentib9 et dūentib9 i curuacē  
 ut tūscana. Pulch' vco gentio  
 hoc exemplo qd̄ retulim9 ip̄a  
 distanna exp̄ssa ē: q̄a illū ad hle  
 tam xpi cui9 mētionē fecim9  
 p̄ grām quidē pūgnatē sed ex  
 t̄mitate succūbente bona āgela  
 blando alloquio ad cautela sui  
 sollunoxē efficit: hūc vco cy  
 iernam et serēdiā pdidim9 ca  
 terua maligno9 sp̄iū t̄roib9  
 et clamōib9 ip̄bis isertando:  
 mente captū et fere sensu alie  
 natū reddidit. De bonis sinna  
 m9 exempla: eligentes magis  
 tū vris v̄tutū i agone sp̄itali  
 vilit' certatē: pigro9 et t̄tilū  
 tepiditati sic ex aiō cōpariam:  
 ut tū negligētiā eor9 p̄t̄ sp̄e  
 dīne t̄būcōnis seu p̄t̄ metū  
 ghebēne ignis moīs onūib9 fu  
 gē studeam9. Na et seniores  
 clauallis de sc̄ssimo p̄t̄ nro

binardo referre solebat q̄a dū  
 q̄dā vice noctis vigilis iuceet:  
 vidit angelū dñi cū t̄rensorio  
 celesti thinnamate referto. vtrūq̄  
 choeū lustrantē: et quos vigilan  
 tes psallentes exantes iuenebat.  
 suauissio nectae sp̄itualiū aro  
 matū corda eor9 reficiens fasti  
 diū tollebat: et deuotōne i eis  
 exacuebat: quos vco sopnole  
 tos pigros et t̄tules cernebat.  
 q̄i cū quada idignatōe p̄teribat:  
 nec eos aliquaten9 celesti pitā  
 cia dignos iudicabat. Veneabi  
 lis etiā p̄ dñs richard9 abbas  
 quondā sauingmari de quoda  
 religioso et sc̄o abbate q̄ i vna  
 domo9 sauingmariensiū abbat  
 zabat i mirabile quanda ac pau  
 cissimis ut rex expta. grām no  
 bis i motuit: quā ip̄i ob meritū  
 deuotōis sue. largitas diuine pie  
 tatis p̄rogatē dignata ē. Na cū  
 carnalib9 nō solū desidēs verū  
 etiā cogitacōib9 a corde suo pe  
 nito eliminatis i pūitate et deuo  
 tōne mentis vigilaet psallet et  
 exaret: supna desup aspirante  
 grā. solebat sentie naib9 suis  
 ifluente pegni cui9 da odōis  
 nectareā suauitate: cynamomi  
 et balsamū om̄iq̄ odoramētō9

fragrantia incompabiliter exsuperan-  
tem. faucibus etiam suis quasi manne  
celestis dulcedine transfundi sentie-  
bat: omnemque in se saporem et omne  
delectamentum suauitatis habere:  
quod veluti fons viuus ex ore illius  
scaturiens. inde ad infera  
recepit et aere defluens: utrumque  
ipsius hominem dulcore inuicibili  
perfundeat et afficiat. ita ut  
ex sima dicitur possit. Quia dulcia  
faucibus meis eloquia tua domine:  
super mel oris meo. Felix anima que  
non modo in seipsum: verum etiam in  
corpe suo quousque adhuc corruptibili:  
iam gustare et videre meruit. quod  
suauis est dominus. Nullatenus itaque  
dubitandum est. quod cuiusque tam excellens  
domum concessum fuerit: carnalia in cor-  
teo desideria potent extinguunt:  
spiritualia vehementer accendit. animam  
ipsam igne diuini amoris totam  
liquefactam fuerit. **P**ostea malignorum spirituum  
fugam insinuat: spiritus angelorum  
prentia indicat: et preoptatum diuine  
clementie respectum tam felici quam  
veraciter exprimito denunciat. Sic  
sic nouit dominus consolari humiles in ser-  
uitio suo strenuos et deuotos:  
nouit etiam fratre desiderare et tertes.  
comoda carnis sue plus iusto

**D.** dominus fidelis voluit: hoc in actibus suorum  
dei profectibus spiritaliter et uisibiliter

sertantes: prout quodammodo iudi-  
cio declarans. quod in futuro exami-  
ne manifestandum propheta denun-  
ciat: uidelicet quod inest in se in-  
uentem domino et non inuenientem: in-  
uenientem domino et reddentem. uenien-  
tem et non reddentem: cui secundum  
testimonium sacre scripture melius fue-  
rat non uenire quam pro uotum non  
reddere. Itaque quod in supermemoratis  
personis diuisis per qualitate meritum  
stipendiis. corporali et uisibili  
artium etissime scientie debemus.  
Sicut enim professionis sue memo-  
res et nulla labore seu uigilia  
istanca preces quo minus  
cotidianum psalmodie et ymnorum  
cursu prompta et alacri deu-  
otione persoluant: domine dignationis  
pietas sanctissima uisitatione  
releuat. fouet et consolatur: sic in  
tunc professionis sue oblitos et  
nec sumis ut ayunt dignis  
arduos labores uigilia et ser-  
uicij dei tange uolentes. horri-  
da demonum colluuias uariis  
illusionum et passionum fantasie  
sedae non cessant. et baratrium pe-  
rulosissimum tepiditatis et negli-  
gentie de die in diem periculosiores  
efficere conantur. **Quam periculum sit  
sacros ordines ambire. Cap. viii.**

**B.**

**A**udiant ambitiosi auscultant ad sacros ordines seu ad ecclesiastica beneficia impatiuntur anhelantes exemplum de ambitioso: audiant quod et confirmant: et quid sibi de maximo timendum sit in minimis considerantes: ut vel tandem periculo crucifixerunt deum se impudenter imprudenter regere vereant: quam hereditas ad quam festinat in principio. eodem dieo maiestatis qui ex trinitate crucifixus est nato. In nouissimis benedictione caebit. Monachus quidam cysternensis ordinis religiosa admodum consuetudine vitam suam consummas: septuaginta et erumpens hanc miserabilis uite morte infuente te subtrahit. Duo defuncto: sacra domo illius nocte quadam imminente iam tempore vigiliarum dum postulat signum horologii: vigilans sedebat in lecto suo. Et ecce spiritus eiusdem defuncti frater tam solido et palpabili corpore vestitus repente stetit coram ipso: super lametabili voce allocutus est eum. Domine sacra: ego sum ille frater meus defunctus: sed cur mitti ad te venerim. quoniam ut pietatis intuitu pensare digneris.

Ego enim dum adhuc essem uiuens in corpore licet per gratiam dei vigilans satis in obseruatione ordinis meipsum exercebam: in uno tamen fui delinquis: quod scilicet sacrum diaconatus ordinem carnaliter contempni: et ut hinc ad hunc honorem gradum ascendere sine respectu timoris dei valde inquietus fui: quodque adhuc est grauius absque condigna poenitentia huius delicti de corpore exiui: quia nec tanti ponderis hoc fore putabam quam post mortem inueni. Sed pius dominus idcirco mihi me tibi apparere concessit: quoniam quod iam per meipsum mereri non possui: fratrem nostrum qui adhuc tam sibi quam aliis misericordiam dei promereri potest. omnibus debeat adiuuari. Itaque obseruans per pietatem domini nostri ihesu christi: quoniam calamitatem meam proxiis exponas: tempore roges ut in capitulo me absolues generalem orationem pro mea liberatione fratribus coniungere digneris. Et ut non uideas hec que uides et audis fantastica nequaquam esse illusionem: in argumentum ueritatis psalterium quod portaris ante aliquos dies in capitulo requisisti et non dum inuenisti: in illo

tli loco repositū iuuenies. Verū  
 sacra q̄ her audiat et videat lūz  
 multā mirac̄ tā solutā noui  
 tate rer: tū cū eēt homo matu  
 ri cōsiliū ipō die nemū quicq̄  
 sup hoc iūbo locutū ē: reputās  
 ne forte tāq̄ sōpnatōe aut a de  
 mōibz illuz derisū habēt. **N**octe  
 uō sequēti dñi sicut p̄us vigilās  
 ⁊ sedens ī lōo suo de hys que sibi  
**pr** p̄nta nocte cōtigerāt cogi  
 tuēt: attentius rursq̄ idem fr̄  
 defūcty sicut antea vigilanti ⁊  
 stupenti apparuit: eiq̄ dixit.  
**N**ō r̄e dñe sacra. nō r̄e agis  
 erga me. qui nā dñi p̄cto qm̄  
 p̄tāui ei: t̄cūq̄ manu q̄ hōrē  
 dū sit t̄ndē utinā ⁊ tu nō expia  
 ris. **D** si st̄e posses q̄ ḡuis ē iā  
 mīna pena aīe carne solute:  
 p̄fecto nō tam negligent agēs:  
 sed totis vibz succrē satigēs.  
**Q**ua p̄t etiā asp̄c̄ia cōtestor  
 te p̄ deū. ne vltiq̄ dissimules:  
 sed petitiōne meā effectū man  
 cipae festines: quia spero me p̄  
 orōnes fr̄m nr̄oz apud clemē  
 tissimū iudicem deū misericōdia  
 adepturū. **V**t aut̄ totiq̄ duber  
 tatis strupulz a corde tuo tollat̄:  
 et meip̄m eē que paulo ante  
 viuente ī carne bñ noueras

nō dubites: ecce tolle de māibz  
 meis psaltem qd̄ portat̄ ī caplo  
 q̄siuit ⁊ n̄c dū iuenit. **T**ulit itaq̄  
 sacra de māibz eiꝝ psaltem:  
 sup tū laudibz mirabilibz dei  
 vehement̄ obstupescit: quia  
 t̄pe uē est q̄ fr̄t mirabilia mag  
 na sola. **P**ero idem sacra  
 st̄e desiderās utrūq̄ nā solidū  
 ⁊ palpabile eēt corpꝝ qd̄ vide  
 bat: utrū ue sic subiacēt tactū  
 sicut visui. cū habēt p̄ se  
 v̄gā tulit eā ⁊ quasi tangendo  
 expigētie satisfactiꝝ leui  
 utu vibrant illā: sed mox  
 nullo penitō obstaculo r̄sultante  
 q̄ p̄ vacuū aerem sic p̄ corpꝝ  
 qd̄ appāebar t̄nsducta ē. **H**anc  
 aut̄ fr̄o p̄or̄ ⁊ fr̄ibz q̄ videat et  
 audiat īnotuit: psaltem enā  
 qd̄ accēpat tāq̄ veitans p̄gnā  
 p̄tulit: sicut fr̄is illiꝝ aīa p̄  
 rōes fr̄m orōnes ⁊ missaz cele  
 bratiōnes penit̄ ut īdimo abso  
 luta b̄fitudis et̄ne cōsac̄iū dō  
 miserante p̄meruit. **S**ed qd̄  
 est q̄ omnipotens deꝝ ī hys no  
 uissimis p̄ntis seculi tēpōibz  
 tā multa de aīarū statu clāsc̄e  
 fr̄t q̄ antea latuerūt: ita ut  
 aptis reuelatiōibz atz ostēsiōibz

.D.

aīaz post morte carnis uita.  
 futū q̄ seculi manifestatō se  
 nobis quodāmodo īfre iam  
 iamq̄ appare' uideat'. nisi h̄  
 qd̄ ait b̄tus papa gregorius. q̄  
 q̄nto p̄ns sc̄lm̄ app̄nquat ad  
 finē tanto futurū sc̄lm̄ ip̄a iā  
 q̄ app̄nquatate tangit'. et signis  
 manifestōib9 aperit'. **De** igit'  
 h̄is q̄ t̄mendi iudicij et̄m di  
 tantis et̄ tā manifestis erūpen  
 tib9 signis. adhuc sc̄dm̄ aplm̄  
 turpe lucrū sectantes. questū  
 estimant pietate. q̄ sac̄s or  
 dimb9 et̄ eccl̄iasticis honoib9  
 p̄ sus nefasq̄ se it̄rudē nō  
 uerent'. et̄ cū dicat idem apls.  
 neminē sibi debē assume ho  
 nores. sed q̄ uocant' a d̄no tāq̄  
 aaron: isti econtr̄io sup̄bo  
 orlo et̄ īsaniabili corde quaslib9  
 eccl̄iasticas dignitates p̄re. p̄no.  
 et̄ obsequio uenditiē nō eru  
 bestūt'. nō ut ieiunijs uigi  
 lijs et̄ orōmb9 it̄enti lucran  
 dis aīab9 iugulet'. sed ut gu  
 le et̄ uentri uāntati et̄ volup  
 tati et̄ sup̄bie uite satisfaci  
 ant'. quoz dāpnatō nisi re  
 sipuerit et̄ p̄nitiam egerint.  
 tanto eit̄ p̄ om̄ib9 hom̄ib9  
 durior et̄ īp̄extabilior. q̄nto ip̄a

dina sac̄menta idigne puadē  
 et̄ uiciorū xp̄i sacros ordines car  
 nali sibi arrogāe nō timuerūt.  
**De**d quid agim9 ul' pot9 quo  
 lac̄mā ymbre plangē poterim9  
 q̄ hac ambuōis peste unūsu  
 gen9 filioz adam sic gn̄alit'  
 īfectū ē. ut q̄nto q̄s religiosoz  
 sac̄toz et̄ p̄fectoz eē contendeit'.  
 tanto subtiliq̄ hoc īfine mētis  
 uicio se pulsāe erubescat'. **Si**  
 cut em̄ ī quodā sermone testat'  
 b̄tus b̄nardo. nobilis ratiō sum9.  
 quippe ad ymaginē dei creati  
 sursum aspiram9 om̄es. ad alta  
 nitunt' cūcti. et̄ sublimia secta  
 mur unūsi. nec eēt om̄io ullū  
 uiciū altitudis appetit9. si legē  
 ab altissimo p̄fixā null9 ascen  
 dē gestentiū t̄nsgridēt'. **Na**  
 uō m̄ueniēte p̄tō. m̄tērio n̄ra  
 curua. racō ceca. uolūtas īfina  
 effecta est. n̄tē habem9 pro  
 īp̄fōne n̄ra q̄p̄ūgi ī credib9  
 m̄tis. st̄ndi ī q̄fessioib9. hūiliai  
 īp̄mē laboib9. et̄ om̄io sollicita  
 eē ne unūq̄ dem9 m̄bra n̄ra  
 arma īiquitatis p̄tō: hoc est  
 ut m̄iquā uanis ~~adulacōib9~~ ad  
 ulacōib9 simulacōis obsequijs  
 ul' quibuslibet q̄si suauitū mox

lenocimus. mœbo nos ambicōis  
laborat a primis ul' ppositis  
nris dephendi pariam. **De pūlo**

**Tobediencie Saplin octauū**

**Q**uoniam ap̄ls de dño ⁊ sal  
uatore nro dicit. quia  
fr̄s ē p̄i obediens vsq̄ ad mœ  
tem: et b̄ssimq̄ legislator n̄  
benedict̄ obediām vsq̄ ad i  
possibilia extendat: ip̄e etiā  
dñs de pl̄ans ecclie sue fateat̄  
q̄ vos audit me audit: et qui  
vos sp̄mt me sp̄mt: dolendū  
valde ē qd̄ s̄c̄ religiois pro  
fessores ⁊ obediām sup̄ oīa ⁊  
an̄ oīa uouentes ī tm̄ q̄nq̄  
sup̄bie et Tobediē fastū pro  
rūp̄e: ut nec p̄cibq̄ flecti  
nec m̄nis fr̄eri queant: ut  
ab īsanie sue furore detinnes  
cē uelint. **U**nde necessariū reor  
exēplū Tobediē īmediū addu  
cē: quatin̄ h̄n q̄ iracūdie felle  
cōmoti ⁊ sup̄bie vl̄cē exasp̄ati  
nec deū timēt nec hoīes reue  
rent̄: audientes q̄ tribili iudi  
cio suo deo sup̄bis resistit: dis  
cant magis huīlī et obediē  
cū m̄tibq̄. quā sp̄olia cōtūma  
cie et arrogancie diuidē cū sup̄  
bis. **C**om̄is̄ q̄dā cysticiensis

ordims p̄ori suo Tobediens  
qd̄ sibi īpabat sup̄ba mēte  
facē despiciens nullo repp̄ū  
dei timois. nullis fr̄m blan  
dis amon̄cōibq̄ ad hoc poter̄  
īdū ut obediēt īpanti: q̄n  
p̄mo timidis ⁊ īdisciplinatis  
r̄nsionibq̄ hoc se m̄q̄ factū  
tū garr̄iebat. **I**ntēa sole ad  
ocūsu v̄gente. dies claud̄:  
et ip̄e r̄ancois ⁊ amaitudis  
felle pl̄eng ⁊ ī q̄tūmana sua  
p̄durat nō p̄timestēs. tūq̄  
p̄ausatiq̄ ī l̄o suo se collom̄t:  
illū apostolici male mem̄or  
sol nō occidat sup̄ iracūdiā  
uām. **E**t ente p̄mo cōtūmo  
noctis cū necdū obdox̄misset  
se adhuc d̄re sup̄bie uino  
corde machinando malū sa  
tiffacēt: assit̄ duo neq̄ sp̄us  
fuligine tetricos draconibq̄  
crudeliores. stantes an̄ ip̄ius  
lectū: quor̄ vna sic alteri q̄si  
m̄rogando locut̄ ē. **Q**uis  
nā ē iste q̄ hic iacet: **R**ūdit  
alē. **C**om̄is̄ quidā. **H**urs̄ ille  
p̄cē q̄ locut̄ fūeat q̄ substō  
chando neq̄q̄ inquit: sed Tobe  
diens quidā. **E**t continuo

.5.

subicent<sup>alt</sup> dicens. Ergo si iobe  
 diens e: rhamq eū ad poctā.  
 Per segnū dūto: qd' dīreāt  
 exequūt nā manū mīsed  
 iacentis: & de lectulo mīnū sua  
 ut excurrentes: os etiā ipius  
 ne clamaē posset obturantes:  
 de dormitio & retu frū obe  
 dientū iobediētē et cōtūma  
 tem traxere dēlit. Deinde  
 p aera eū ferentes cū venisset  
 ex septa monastij: reperūt  
 illudē ei: p nefas ad altitū  
 eū iaculantes: sicut solēt hoīes  
 ludentes pilam iare et cape.  
 Cūq dūctus illussēt ei: di  
 miserūt illū: ad horā recedē  
 tes ab eo. Sed o iexpūgna  
 bilis dyabolice nequicie dē  
 litus. Post paululū nāq rūsī  
 cū sicut pō cepisset illudē ei:  
 ente signū suū oīpotentis  
 dei subito isomūt: ad cō tūmū  
 tūq si tonitruū de celo cum  
 fragore sup eos rueret territi  
 fugerūt: miserū uō cōsū iā  
 nō supbū & cōtūatē sed ad istar  
 damule pauidū ac tīnebūdū  
 i quādā paludē q ibi cūt pie  
 terūt. Qui se inde put poteāt

primens: subitū quādā arbore  
 cōsedit: totū ex fuligine paludis  
 demgto atq sedatq. Vbi cū me  
 rore et angustia depssq sedēt:  
 et tūq icontinētī reditūas larua  
 les demonū effigies formidāet:  
 astitit ei rēpente psona qdā  
 reuēnda. dices ad illū Vō fortūe  
 & noli timē: qm malignū illi  
 tenebray mīstrū supbie & con  
 tumacie vltiores: tibi vltreiq no  
 tē neqūq psumāt. H' at iusto  
 dei iudicio tibi ptea acciderē:  
 qā tū supbe iobediens rēbell  
 esse semen tuo nō tīnuisti.  
 Hanc at frō cū isdē cōsūsus  
 frē frēs nō ~~apparet~~ apparet:  
 & lūz multū p officinas q sitū  
 iuēnti nō posset: suspicari  
 sūt oīnes clamdestino eū  
 discessu ad stli vomitū rēdise.  
 Frat at sitū loci hīs: ut co  
 quimāos opōtēt ad mīstēiū  
 roquime mūdā aquā ex pōctā  
 hauriē. Vn frēs q tūt coqne  
 offino i seruibāt. sūmo mane  
 ad hauriendā aquā egressi:  
 viderūt cōsū illū velut amē  
 tem sub arbore sedentē: festi  
 natosq rēdentes p cōi & frībq

qd' viderat idicant. Por itaq;  
 assumptis seni aliquatis ex frībq;  
 eruit ad eū foras. Vidensq; eū  
 sic miserabiliter se habentē: q̄sunt  
 quac̄ ita sedet illic: ul' quid  
 mali illi accidisset. Ipe at̄ cum  
 iis vutibq; moxū tentās frībq;  
 ad se accedē volentibq; et tœuis  
 oculis st̄gulos respiciens dicebat:  
**Vos** tota nocte hac vidistis me  
 ludibrio fuisse malignis spiti  
 bq; et nemo ex vob̄ auxiliū  
 m̄ ferre curavit. **P**tm̄ itaq;  
 itellererūt fr̄es. cū p̄ culpa ī  
 obedie et cōtumacie sue aliq̄s  
 penas soluisse: et p̄cipiente  
 p̄ore ductq; ē ī infirmitatē: ibiq;  
 diu iacens & eadē dementia  
 laboras didicit ex hys q̄ passq;  
 ē cōtumax & rebellis nō esse:  
 sed solūmodo sicut sc̄ptū ē. sola  
 veratō intellectū dedit auditū  
**Itaq;** sicut ir̄spabile malū est  
 supbia & rebellio: ita sine ex̄  
 erēplo p̄uincit̄ dāpnabūt̄ et  
 cruciabūt̄ supbi arrogantēs  
 & rebelles: quoz̄ sm̄a longe sit  
 ab oibq; nobis q̄ deū sincerō  
 corde & hūli. et caritate dilige:  
 et vicarijs ip̄ius p̄latis nr̄is ī  
 om̄i sollicitudinē pp̄ ip̄m sub  
 di et obedie decreuimq;.

**Itē de p̄uincio Tobediencie Cap̄  
 nomū**

**S**unt uō nō nulli q̄ licet  
 ab hac grossa & quodā  
 modo māfeste p̄emptoria m̄  
 obediecia sicut dignū ē deti  
 nent: ī unioibq; tū p̄ceptis  
 p̄ obediam iūctis m̄q; cauti.  
 limitem obedie facilem q̄dū:  
 sed et si p̄gea reatū Tobediē  
 q̄fessioe & p̄mā diluere conāt:  
 magis hoc p̄fūctioe quā ueā  
 cordis cōfiteōne facē cōp̄bant.  
**Hys** ergo adhuc exēplū Tobediē  
 p̄ponē nō ḡnabor: ut quibq; pa  
 tris mendam̄ id ē p̄pe volūtatis  
 appetit̄. cōt̄ mandatū p̄lati  
 sui suauis eē dimostre: hō exēplo  
 fr̄iti respiciat: ne forte patris  
 furtiuus ī stomacho q̄stie vertat  
 ī fel̄ ap̄p̄itū: sicut diuicias Tobē  
 diecie quas delectabiliter deuorāt  
 euorāt: et de vent̄ eoz̄ ex̄hat  
 eos d̄s. **I**n p̄uincia q̄ d̄i ḡma  
 ma tr̄is tenū. q̄ etiā ḡnālī nōie  
 saxomā vocat̄ fr̄itico ciuitatis  
 padeburnēsis quā karola mag  
 na imp̄ator condidit: sibi p̄tea  
 palaciū edificauit: erat renobū  
 st̄imoiāliū ~~aroldiscū~~ aroldiscū  
 m̄cupatū: qd' st̄or̄ aplor̄  
 filioz̄ zebederi sac̄nōi attitulant̄  
 magne antiquit̄ religionis

.D.

et discretissime discipline fuisse  
 dimosnat. **H**uius ~~monasti~~ monasterio  
 quoda[m] t[em]p[or]e p[re]fuit vir uite vene[er]a-  
 bilis no[m]i[n]e petrus: de ordine re-  
 gulari canonicor[um] assumpt[us]: qui et  
 ipsius monasterii instituta sc[on]d[um]  
 regula[m] b[eat]i augustini disposita sunt.  
**F**rat[er] ergo ho[m]o ille mandator[um]  
 dei scrutator[um] sedula et executor[um]  
 deuot[us]. et clarus caritate. et h[um]ili-  
 tate submiss[us]. ac castitate p[ri]-  
 piuus: quib[us] tam[en] fidel[is] participat[us]  
 et a[n]i[m]e sponsi. sponsae d[omi]ni sui  
 sibi commissae castitate p[ri]uigili  
 sollicitudine zelabat: latrunculos  
 quoq[ue] integritatis corruptores.  
 ne thalamu[m] celestis s[pon]si viola-  
 rent vilis[us] impulsabat. **S**u[per] bo[n]is  
 polleret morib[us]: hoc i[n] qu[er]isio[n]e  
 sua p[ri]ncipiu[m] velut p[re]ciosam  
 margarita[m] habebat: sac[ra] scilicet  
 ueneratio[n]e dei genitris sine[m]  
 cordis affectio[n]e i[n]sc[ri]p[ta]: hostia[m]  
 salutarem et sacrificiu[m] singulae[m]  
 p[ro] q[uo] p[ec]c[at]a[m] mundi tollit[ur] i[n] ei[us]  
 honore multa cu[m] deuotione  
 frequen[ter] ~~mal~~ ymolat[ur]: ip[s]a  
 samq[ue] sibi i[n] cunctis necessitatib[us]  
 suis aduocata[m] elige[n]s. ip[s]iusq[ue]  
 suffragia lacrimosis et cotinuis  
 p[re]cib[us] i[m]plo[n]s. **P**orro lauda-

bilem t[em]p[or]is consuetudine[m] sibi  
 effereat: ut quotiens nome[n]  
 mellifluiu[m] eiusde[m] b[eat]e uirginis  
 et n[ost]ris no[m]inari audisset: si ope-  
 tunitas uenire petende deesset  
 i[n]clinato reuerent[er] capite. gemi-  
 bus etia[m] aliquatulu[m] i[n]curuatis  
 salutatio[n]e[m] angelicam eidem m[er]i-  
 tue quato deuotio[n]is poteat re-  
 p[re]sentat[ur]. **D**em[um] optimi ag[er]is  
 certamine felicit[er] consumato: t[em]p[or]e  
 aduenit quo uenidit illa celestis  
 oraculi sententia[m] cepit[ur] dicentis.  
**B**eati mo[n]asti: q[ui] i[n] d[omi]no inuenit[ur].  
 Adusa na[m]q[ue] ~~ut~~ correpto uali-  
 tudine febrilib[us] cepit estuare:  
 et qu[er]o uicimoxe[m] esse morte[m] sig-  
 na[m] mortis erupentia[m] nuncia-  
 bant: tanto special[is] pat[er]ne  
 sue d[omi]ne m[er]e auxiliu[m] cepit emere  
 flagitante: consuetudina[m] sibi  
 salutatio[n]e[m] ip[s]ius frequen[ter]  
 iterare: et ut ad suu[m] suu[m] exitu[m]  
 occurrere se[m]p[er] a malignor[um] sp[irit]u  
 nequissim[us] delitate tuere dig-  
 naet[ur] attentio[n]is orat[i]o[n]e. **I**taq[ue] paucis  
 dieb[us] cu[m] dormitio[n]e sua uoca-  
 uit priorissa[m] eiusde[m] loci no[m]i[n]e  
 gisla[m] prudente[m] valde ac reli-  
 giosam uirginem: quassa[m] etia[m]  
 de seniorib[us] sororib[us] dixitq[ue]

ad illas. **I**n ego ingrediar via  
 uniuerse carnis: et licet p modulo  
 tunc pura dno studuerim ex  
 hibere seruitute: tu qm nescit ho  
 utru amore dignus sit an odio.  
 distit iudicis anticipem adhuc  
 suam reformido. **P**orro notu  
 vobis facio: qd bta dei genitrix  
 uirgo maria regina celi dnm mundi  
 me tras qualencumq; simul suu  
 tra hora sexta visitaet atq; ut  
 speo credo ofido de huius mundi  
 exilio erue: secumq; ad celestis  
 pte lucidas mansiones assumet  
 dignabit. **Q**uod em meis me  
 meritus ofequi posse nullatenus  
 psumo: hoc p ipius stissima  
 meita in fiducialit vsumpo.  
**V**os ergo domum mundai qtotius  
 facite: sedilia qpointe et ornate:  
 ac tra hora qua pdixi uniuersas  
 sorores cu thymamante et cereis  
 adde pcepte. **U**sq; ego vniculu  
 illu sequencie assuprois bte vgrs  
 sz te celi regina itreped: curte  
 sil sorores i iubilo cordis et uocis  
 sequencia ab eode vniculo vsq;  
 i fine alacti deuote pntent.  
**V**ex paxilla cetisq; sororibus q  
 aderant fide cotinuo dicitis eis  
 adhibentibus utpote stitatis et  
 innocencie ipius ofstis: comiss  
 quida theodrici noie ad caput

lectuli i quo ho dei iarebat  
 stas et tridulo hys q dicebant:  
 Alia i corde suo loqbat. **O** ue  
 mobile et ifim. oisq; ubo idens  
 gens feineu. **I**te em h homo  
 i uicina mortis ofstutus de  
 ficiente sensu aliena loquit:  
 et iste sorores uba eis. taqua  
 ex rone pcedentia ul' uerita  
 te subnira: putat cotinuo  
 effectui fore mancipanda.  
**T**alia eo cogitante stus sacdos  
 caput utute qua poterat ele  
 uans et ad pte illa ubi cotis  
 stabat oculos digens: es ne  
 inquit ibi fr theodrice? **Q**u  
 rndente su dicit: accede aut  
 hic ad me. **I**llo quoq; pting  
 accedente: da mi tqt manū  
 tua. **O**bstupefactus comiss et  
 adhuc eu quasi minus q pote  
 sui cosideans: no ausu tu  
 contidit simoib; st: dedit  
 manū sua. **Q**uā uir dei  
 apprehendens digitis suis i di  
 gnos illis forcius ofstingens:  
 sicut uerū ē ait qd ego ma  
 nu mea manū tuā teneo:  
 digitisq; meis digitos tuos  
 oftingo: sic uerē qd ego p uitu  
 tem grē dei locutus su: qd at

.B.

tu i fecto cordis tui loqueis.  
 falsu ee stias me stulis de-  
 hitae sensuq turbato nescie  
 quid dicam. Sic itaq p unq  
 i rduli pphetam ac ve diuina  
 correptione: omni ~~dubitatione~~  
 dubitationis nubilo a cordibq  
 ceteroq deteriso: tanta gram  
 spitali ppi suo. relus fuisse  
 collata omnes i roe gtulabat.  
 Jam altea dies illuxeat: et hca  
 qua vir dei p dixerat: sole ad  
 centrū festinante proximabat.  
 Omisitūsq socrū cū fribus  
 lucis aduata pssime rigne  
 reli. aduentū tanto certius p  
 stolabant: quito ea is q p dixerat  
 manifestiore miraculo com-  
 pbarat. Tanta uo reuēcia  
 mentibq cūctoz qui aderant  
 ita paxata hca ifusa ē: ut  
 diuā aliquā aduenisse vūte  
 nemī astantū dubitae fas  
 eet. Ipe uo bts sacerdos mirū  
 imodū senata facie eleuatis  
 i reli oclis maibq quoq sur-  
 sū ptensis: vsculū q p dixerat  
 cantando iposuit dices. Te  
 reli rigna. h' plebatura pns  
 concebrat mentibq. Sed quis  
 digne effai queat: quanta

deuotione et opurtione quatoq  
 pietatis affru eade sequēcia a  
 socrisq pstantata sit: **I**acebat  
 interī seruū dei i agonia: raptū  
 q i extasim multa de seētis  
 celestibq et de statu eiusde reno-  
 bi p reuelatōne agnouit: q  
 pgea pōisse semozibq socrisq  
 q idicauit. **O**mni uo ocul' teū  
 desieris: subito obnubilata ē  
 facies ei: et corrugata fronte  
 meozis cuiusdā. et aurietatis  
 magne signa dedit: erūpensq  
 i vocē misēabili lamentatōne  
 elia edidit vba. **C**ur dñā pssimā  
 et misēardissā suulū tuū pau-  
 perulū i hac fete mortalitatis re-  
 linquis: quē lūz idignū tā be-  
 nigna visitatōne cōsolai dignata  
 es: **D**ulcissimā pscēcia tuā tātis  
 desidēatū votis. expetitā pcribq  
 et lacrimis iāq moitio dignant'  
 idulsi: et nūc ad priam uite.  
 ad gaudia paradisi rediens. misēo  
 comitatu tuū cōsecutū negas: **U**iq  
 frequent' iterando dñā pssimā  
 dñā misēardissā ne delinquas  
 me. teat volo teat volo. cūctos  
 i fletū et lamenta cōitēt: repēte  
 reddiq sibi postq ppe nimia  
 defatigatōne cōpustulū modici  
 conqueat. dimissis ceteris. et

pœssa cū paucis socioibꝫ semoi-  
 bus secū retenta: talit̄ ē locutus.  
**R**efocillandi grā modicū aliq̄d  
 liquois afferte m̄: quatenꝫ ari-  
 ditate lingue delimita faucibꝫ  
 reumate deterſo. expeditꝫ pro-  
 ferre valeat: qđ dicē debeo **f**es-  
 tinato itaqꝫ pœssa p̄ſep̄am  
 modicū vinū ī vaſculo affente:  
 mor ut limē domꝫ ī qua hō  
 dei iacebat attigit: ille cū neqꝫ  
 viſu <sup>neqꝫ</sup> olfactu neqꝫ ullo cœp̄is  
 ſenſu p̄cipē poſſet qđ illa geſtiet:  
 exclamauit diceb. **N**ō dñā pœ-  
 iſſa neqꝫ afferatis nob̄ vinū:  
 qā vinū archana denūdat: et  
 vinū apoſtataē ſūt etiā ſapiē-  
 tes. **A**udieſ illa rā euidenti ſp̄ū  
 p̄phetie ſe eē dephēſā: adeo  
 ūtinuit: ut gradit̄ vix reflectē  
 poſſet. **D**e h̄c modica aqua re-  
 focillatꝫ: ita exoſꝫ ē. **Q**uāta ſit  
 pena Tobediē et culpa: vtinā ego  
 miſer auquā penā expirer ſubti-  
 lius itelleriſſem: ut mentibꝫ v̄is  
 ſicut n̄re ē ip̄mē valeā **S**ic enī  
 p̄ reatu Tobediē p̄ſſiā dñā mea  
 ī hac lacinaꝫ valle nūc me r̄liq̄t:  
 nec dignū cenſuit ut ſub p̄tentiōe  
 ip̄iꝫ aereas p̄ſiſiens poteſtates:  
 celi ſc̄ta penetrare. **Q**ualis at̄  
 ip̄a Tobediā mea fuit: audite.

**A**ccidit aliqui ut plūmū dyote-  
 ſis huiꝫ p̄ſb̄itē ī p̄iuda calcula-  
 rōne decepti: ieiunū quatuor  
 t̄pm mēſis ſeptēbris illegitimo  
 t̄pe cū p̄ochiamis ſuis celebra-  
 rent: ī quo errore et ego canonū  
 ſc̄ta m̄mꝫ uigilant̄ attendeſ.  
 p̄lapſꝫ ſū. **I**n primo uō ſynodo  
 cū h̄n q̄ legit̄mō t̄pe ieiunū ce-  
 lebrarant h̄c t̄ſſiſſionē acu-  
 ſarent: p̄ceptū ē ī ſt̄tute obe-  
 diētie ut q̄nūqꝫ huiꝫ deluti  
 cōſcius ſibi eēt: veniā petēt.  
 et ſe culpabilē reddēt. **C**ūqꝫ  
 ceti quos oſt̄iā acūſabat ma-  
 lentes p̄clutāi famā q̄ oſt̄iam  
 qđ iuſſū fueat h̄iulit̄ facerēt:  
 ego miſer plo defereſ ordm  
 ⁊ opinioi mee q̄ iūitati qā et  
 vniꝫ ex p̄latis eccl̄ie erā ⁊ non  
 nulliꝫ religioſis eē putabar:  
 heu oſuſioſis oſp̄breū nō ſuſti-  
 nens publice veniā perē erubui  
**H**or ē p̄t̄m meū. hor deluti  
 Tobediē p̄p̄t qđ hodie tāto homo  
 p̄uor: ut a cōſectatu vniūſal'  
 dñe m̄ris m̄re repulſꝫ: ab in-  
 troitu et̄ne uite ⁊ ſempit̄ne gl̄e  
 ad erūpnas mortalitatis huiꝫ  
 reuocato ſū. **P**orro pœſſa ī-  
 quirente vtrū nā p̄t̄m illius  
 maculā p̄ oſeſſioſis ⁊ p̄mē  
 lauathrū nō diluiſſet: illeqꝫ

.v.

se hoc nō semel sed pluries  
 confessū fuisse asseit: cū magne  
 animātionis stupore p̄cessa sub  
 iūit. **De in peccati dñe p̄:**  
 quid ergo dixerim de sacmē  
 to confessionis? **Si tibi nō semel**  
 sed pluries ofitenti idulgen  
 tia ē negata: quis iā aliis  
 mediante confessione delictorū  
 veniā p̄perae potit? **At ille**  
 dignū memorie v̄bū respōdit:  
 dicens **Scie** debetis qm̄ scdm̄  
 itenātionē ul' cōtritiōnē ofitentis  
 siue peitentis: nūtenō iudicij  
 siue remissio idulgentie dei  
 refertur. **Na** uō misit ego  
 p̄m̄ meū scdm̄ v̄s̄ estimā  
 tionē ponderuē negleri: ut  
 quāta oportuit ofitōne & cō  
 pūctione cordis ofessō sū. p̄p̄ta  
 nerdū idulgentiā ofeq̄ merui  
**Lūq̄** illa estis et metens lo  
 cutus fuisset: soror q̄ p̄ntes  
 āderant corda magno t̄ore  
 cōmissa sūt. & ad obediē pūitate  
 sectandā nō mediocriter accēsa.  
**Triduo** si bñ mem̄ p̄gea  
 sup̄iurit: tanto amarior lugēs  
 p̄m̄ suū: q̄nto diuini iudicij  
 distictionē euidentia fucāt expt̄.  
 moriens at̄ mortalitatē magnā  
 Teādē domo futūa eē p̄dit?

que etiā mox ei e uestigio sub  
 secuta ē: sicq̄ ip̄ace ofimās dies  
 suos plena opibz boīs apposita ē  
 ad p̄es suos. **Derūptū** festiuā  
 illā & oīno glouosa ~~affi~~ assup̄ō  
 nem q̄ cū bñ dei genit̄e maia  
 stōq̄ āgeloz frequētia assumi me  
 ruyset si culpa nō intuenisset:  
 mēto cōbediē p̄didit. **Quo** v̄tinā  
 exēplo nos oīnes q̄ obediām p̄fessi  
 sumz terreamz: ut nūq̄ ad cōbediē  
 viciū p̄siliamz: aut si p̄ ~~ffinitate~~  
 ifinitatis huāne cōruptiōnē plapsi  
 fuerimz. cōdignis hoc p̄nie lamen  
 tis diluē festinemz. **De p̄iculo**  
**cōspiratiōis sup̄lin decimū.**

**A**ud pūitiā q̄ gmatā p̄ma  
 dicit cō metropolis magūcia.  
 frutorio ciuitatis wāgionū. que ē  
 warmacia exstat cenobii cystriēp̄  
 cedis de linea claeuall: qd̄ gma  
 mica ~~lingua~~ lingua stoemangia: **vome**  
 qd̄q̄ mēp̄ratū latine pulch̄ ifula  
 d̄. **In** hoc monastio t̄pibz bone  
 memoie dñi godefridi abbatis:  
 fū est aliqui iftigante maligno  
 ḡuissimū scandali occasio talis.  
**Sup̄iori** t̄pe p̄ negligēciā seu  
 ponz p̄ idisc̄tam beniuolantiā  
 platōz. cōsuetudo cōt̄ fecmā ce  
 dms p̄sūpta Teādē domo to  
 leueat: s̄z ut comisis sicut et  
 monachis ānuatim noue bote  
 darent. **Cū** aut̄ p̄d̄s vir sc̄m̄z

de altera domo assumptis diuina  
 pit et humana vocatōe p̄mū ho-  
 nois ḡdū nō penūe ul' caris  
 ⁊ sāguis progutua sed uite  
 melto prudētiēq̄ derōe ī eādē  
 domo ⁊ ecclia obtinisset: et  
 tuēisset cōūfos temerario hor-  
 fupū delectui: laudabili zelo  
 accensā p̄sūptōnē pessimam  
 tēsiūt esse cōrigendā. Itaq̄  
 puati ī osulis ⁊ publicē ī fr̄m  
 caplis cepit īgenie de p̄sūptō  
 nouitate causai: monē rogat:  
 tandē etiā p̄cipē: ut tōtītudo  
 prauē osuetudis ordīs rertitūdi  
 nō cōueniens. absq̄ scandalo  
 dissensōis si fr̄i posset āputat:  
 Sed q̄ vīstq̄ dire p̄sūptōis car-  
 naliū fr̄m mentibq̄ tenacissio  
 glutino misere ~~obstina~~ obsti-  
 natiōis sic thesēat ut absq̄ scan-  
 dalo auelli neq̄q̄ posset: maluit  
 vir prudēs ut scdm̄ b̄ti ḡgōen  
 doctriā scandalū magis cōiret:  
 q̄ uitas relinquet. Lepert itaq̄  
 cōūsi p̄mo q̄dē ī angulis susur-  
 rantes n̄m̄urāe: de h̄c asp̄iatōe  
 paulatim īualescente: seditōnē  
 publicā effrenata īp̄ama medi-  
 tāi. Tociq̄ uō mali ītentōe et  
 cōsp̄iatōis auctōe extitit cōūso  
 quidā. cui dormitōn̄ fr̄m ser-

uandariūq̄ botarū cūā cōmissa  
 fuerat: qui dyabolico sp̄ū r̄plem  
 ⁊ scdm̄ p̄phetā ī os loco silēni  
 picrens. m̄t̄ singulos. m̄t̄ sil-  
 plūes cōueniebat. suadebat.  
 hortabat: ut m̄q̄ osuetudinē  
 suā īsolētie fomitem. elatōis  
 m̄centiūū quacūq̄ p̄cū seu mi-  
 narū occasiōe sibi paterent  
 auferri. Et o q̄ mirabili ymo  
 q̄ lauentabili demētia sp̄us  
 sup̄bie illos quos semel dēcepit  
 illaqueat: ita ut arduos diūsi-  
 mosq̄ labores q̄s si p̄p̄ deū  
 subie cogereēt ītolēabiles uidi-  
 curent: cōtūmācie fastusq̄ typo  
 īflati tāq̄ leues ⁊ faciles subie  
 nō uēant. Cū em̄ d̄ns abbas  
 susurria eorū p̄mū dēphēndisset:  
 p̄cep̄at p̄ uirtutē obedie ut q̄cūq̄  
 ex eis silēniū r̄ūper̄ si an̄ r̄ibū  
 hoc faceret eādē die. s̄m̄ uēō p̄gea  
 īsequētī die ī pane ⁊ aqua iei-  
 uināet: q̄d̄ is cuiq̄ sup̄ memōe  
 auinā nō cōūso sed p̄ūso. neq̄q̄  
 uirtutis amore sed ut īuidiā abbat̄  
 suo sustinet̄ tāq̄ relūq̄ datā s̄m̄q̄  
 seruāe curabat. Nā cū pene cōti-  
 die asp̄iatōnē cōflando silēniū  
 frangeret. singulis etiā fere diebq̄  
 ī pane ⁊ aqua ieiunabat. ut ul-  
 sic aīos fr̄m ī odit̄ abbat̄ īflā-  
 taret: qui tam durā ⁊ thūanā

**B**

sententia pmulgasset. **I**ntea  
 factissima dñi aduentu  
 celebritas aduentu. et appiatiois  
 prella claudesbis susurrus aucta  
 et roborata undiq; itonabat. iasp  
 publicu scandalu et ipm gñissi  
 mu mitabat. **D**edeat naq; pdcus  
 pseudo coisq; cosilu pessimu.  
 qd ena **s**teleatissima istancia  
 fieri porgebat. sz ut iugilia  
 natal dñi aggratis friba de  
 grangis unanimo consensu  
 dormitoriu monachor tpe labois  
 astendent atq; de singulor lectis  
 botis auferetes. minutatim  
 eas ferro secaret maibq; dis  
 serperet. **E**t licet pdignosa h  
 et ifanis eoz nequicia vene  
 rabilis abbis qstiam mine la  
 tet. dissimulauit tu sicut  
 scriptu e: qa pdcus t tpe malo  
 tacebit. **R**eteru qnto i tantis  
 angustijs longius aberat hua  
 nu osilu pit et aurilu: tate  
 emicus dine pietatis visera  
 statuit impellanda: monachisq;  
 gnale coone mdicens monebat  
 ut singuli scdm possibilitate  
 sua dñi misericordiam peterent:  
 qting de tanta isolena carna  
 lu frim melius aliquid dispo  
 ne sua pietate dignaet. **I**usta

bat ia pcpua et festiua natalis  
 dñi sollempnitas: et an paucos  
 dies eiusde sollempnatis. dno  
 abbate caplo coisq; psidente  
 pdicty singulfer dissensiois et  
 miser sathane de tdiscta absta  
 nentia et q; barba sua noua  
 cula penito abrasisset. qd quide  
 miser ille intencioe comouedi  
 scandali fecerat: a quibusdam  
 coplicib; suis neq; zelo cordis  
 neq; frue caritatis itutu sed stu  
 dio exercende malicie pclamato  
 e. **C**uq; dñs abbas blando affa  
 tu queret cur hoc fecisset: et ex  
 tingu dis coedmatiss; resposioi  
 bus eis itelliget malicia ipius  
 ee apleta: laudabili quoda ius  
 ticie zelo accensq. sic ad eu psa  
 go spu cora oib; locuto e. **D**e  
 buera quide fr salutaib; moitis  
 aggredi cohumate animu tuu  
 si forte respisces a laqueis dyali  
 a quo captiuus teneis ad ipius  
 volutate: sed qm ebes supbie  
 orlim cordis tui adeo obmubilant.  
 ut ea p huilitate mea en posse  
 no psima: qm sic te alienatu  
 video ut moita ma irrideas po  
 rius q; recupias. idco nuc oib;  
 hic sedentib; de te fiducialit  
 pmicio. qa nisi teletius et sine  
 dilacoe respisctas atz huiliato

spū ad satisfōne venias onipo-  
 tentis dei tribile iudiciū bui-  
 senties: et sicut scriptū ē ī tempe  
 vniuersite dissipet te dñs. **H**ic  
 iterū atq̄ t̄no dico om̄ibz hic  
 sanū itelletū hūibz qm̄ sicut  
 pius et misericors dñs hūilibz dat  
 grām. sic tribilis deo idectmabi-  
 li linea rectitudis sue sup̄bis  
 resistit: ideoq̄ tu qui pacis et  
 īstitutiōis quā s̄i p̄es sanxerūt  
 publicz hostis es: si ī malicia p̄-  
 seuerauis. diūssimū ītra paucos  
 dies p̄cabis iudiciū. **C**ōfido ei  
 ī dño ihu et ī glōsa nr̄e ei9 cui9  
 nos īvtilis seruuū sum9: quia  
 domū istā ab ip̄a sua fūdatōne  
 fr̄ne ciuitatis glutino laudabilū  
 q̄ moxū disciplina aspiciat: nō  
 pariet tua minū īp̄ba puica  
 na corūpi. **I**ā p̄es fr̄m sup̄ ī-  
 testine discordie tabo gemētū.  
 ad aures dei sabaoth ascenderāt:  
 et angel9 dñi. accepta ab eo s̄ma  
 p̄t̄siens eos quoz frontes signo  
 thau hoc ē vexillo hūilitatis xp̄i  
 īsignitos repperit: miserū con-  
 spiciatōis auctore. cui9 fronti car-  
 acterē bestie et draconis q̄ ē rex  
 sup̄ filios sup̄bie ip̄ssū vidit.  
 percussit ac siue moxa extinxit:  
 p̄itq̄ cū eo totiq̄ scandali turbine  
 et p̄sup̄tōis nebula dissipauit.

**H**ecce nāq̄ diei vigiliā natal  
 dñi p̄cedentis cū p̄9 ap̄letorū  
 de īfinitio descendisset et īfir-  
 maia9 cōsueq̄ q̄ quasi secūdaia9  
 eiusdē cōspiciatōis eē videbat cū  
 quo etiā uenenata dissentiōis  
 q̄silia frequē tractabat ei om̄it-  
 risset: subito voce dolois cū ge-  
 m̄tu valido cepit emittē: et  
~~palescente~~ pallefēte facie nāibz  
 cōtractis atq̄ oculis de statu suo  
 euisis: morte ī ḡtinenti affutū  
 tristia signa declābat. **T**urbat9  
 alē cū iā ~~in~~ mutante cernēt:  
 ne forte repentino lapsu terre  
 illidēt mediū ap̄letus ē: sed adeo  
 subitanea mox9 fuit: ut anq̄  
 fr̄a petē posset: int̄ man9  
 tenentis se finesti sodalis  
 miserā aiām exalacet. **T**ūc cō-  
 turbati sūt p̄ncipes aspiciatōis:  
 robustos ī cōtūmācia sua ob-  
 tmuit f̄mor: obriguerūt oēs  
 dissentiōis et s̄nsimatis īcentōes.  
**Q**uā bon9 es dñe ihu sp̄anti-  
 bz īte: quā dulcis ē nr̄a tua  
 ītpe ībulatōis. sicut ros matu-  
 tina9 et sicut pluuia oportuna  
 ī diebz siccitatis. **T**u em̄ es rex  
 regū et dñs dñāncū: q̄ sedes  
 ī throno iudici9 dissipas om̄e  
 malū ītūtu tuo: q̄ p̄ vni9  
 p̄tōis tribile morte p̄tōes

D.

cohercisti multos: et dormi  
 illa quae placita tibi Te a iueta  
 sunt opa. a turbine pmeditati  
 dicit diuq̄ cōflati scandali  
 misericordie libeasti. Accurrerūt  
 undiq̄ ad signiferū suū cōsūsi.  
 et quē postea die ad iudiciū scelus  
 petrandū quasi dūcē sequi de  
 creuerūt: eiꝰ bone ihu cadauer  
 extinctū. miserabili tumultu  
 firmiteoū deferētes. ī area ubi  
 frēs vita excedē solet constanti  
 metu et tremore collocarūt. **N**ō  
 enī passus es dñe sacrissima  
 sollempnitatē tuā ī qua p̄nū  
 mīserō āgelor. pax frīs ānūcia  
 ta ē: discordie scismatisq̄ p̄ba  
 rōne fedai. **L**ūq̄ tabula defū  
 tor signū dante omīserūt aures  
 prellere tū marie p̄tea q̄a  
 nemine illuc sic p̄mū moeti  
 stebāt. dñs theobaldus tunc  
 subcellarius p̄modū uō eiꝰ dē  
 loni abbas quiq̄ inde assumptus  
 platus mri ecclie salus euer  
 barensl. q̄ ē una de p̄nīs filiabus  
 claeuall. cuiꝰ etiā relatiōe nos  
 ista didicimꝰ. cōnēm quā dñs  
 abbas p̄ puicitia q̄spiatōis  
 cōstitueat. usq̄ ad illā hōcā  
 obliuioī traditā eodē momēto  
 quāto deuotio potēat p̄solue

bat. **A**udito uō somitu tabule festi  
 nantē ī firmiteoū cucurrit: et cū  
 requisisset quis defūctꝰ eēt: uehe  
 mentē ammiratꝰ dei iudiciū dñm  
 abbate q̄ tūc forte de dēmitoio  
 descendeat ad cōmendatiōis officii  
 defūcto p̄soluendū quātoctus  
 iuuitur. **A**llo quoq̄ celeriq̄ accurrete:  
 cū remoto a p̄te capitis opimēto  
 quo corpꝰ tegebat. facie iacentis  
 intuto eēt: oplos maibꝰ et ex  
 t̄mo cordis Rhens sup̄p̄ria: heu  
 iquit miserime. ecce quō sine  
 p̄nā malicie tue. dñno iudicio  
 extinctꝰ iaces. **E**t hoc ip̄m sc̄dō  
 et fr̄io ī gemmas: utinā iquit  
 moita mea cōtinuari dño nō  
 p̄preuisses. utinā misēdia dei  
 et̄nalit nō excluderis. **A**liquādiu  
 itaq̄ quid sibi faciendū eēt de  
 liberās: tandē id cōsultius eē  
 cōdidit ut cōmendatiōis officio  
 ex more pacto corpꝰeas ī etiā  
 delato postea die frēs omēs tū  
 monachos q̄ cōsūdos maturiq̄  
 cōuocaret: quatinꝰ q̄sibi ī tali  
 articulo faciendū eēt ī cōe deter  
 nerent. **C**ōuentione autē fr̄ā: sic  
 dñs abbas ī audiētia cūctor locutus  
 ē. **M**ostis frēs p̄nū: t̄p̄ p̄ūso  
 p̄p̄oito p̄raui cordis et maliciose  
 uolūtans sue hō iste dephensꝰ.

sic: que nisi dicta dei iudicij cen-  
 sura quatonq de medio tulisset?  
 domni ista optia pace & concordia  
 hactenus durante. gravissimi stan-  
 dali cautio cu apluribz suis quos  
 ad hoc susurris i probisq suasi-  
 omibz illereat iore minime  
 tenuisset. **Q**ua ppter qm pnsita  
 te eig omnes scimq: confessione  
 uo seu pnam ipius no nouimq:  
 corpus eig int corpa frim nroz.  
 neq; pom debere censco. neq;  
 hoc temeritate aliqua sed libe-  
 ramine iusti iudicij decne ofido.  
**Q**uo audito. extimue & expallue  
 comisi: utp sibi cu semidibz  
 monachis seorsu loqdi licentia  
 daet supplicat postularut. **S**a-  
 ne hoc p indulgentia dm abbis  
 coseruti: cu i pre diuitissent  
 cosily gra: post paululu rasi  
 et solocens coram ipso pstrati  
 ta monachi qd cosi: ut ma  
 defucto no neguet multa pui  
 stancia penerit: spondentibz  
 coisibz atq sub attestacone dmi  
 nois asseuerantibz: qa si dms  
 abbas distitione sine teperaet.  
 & defucto lig minq digno coem  
 sepultura no neguet: sese ab  
 oi itentione qcepte malicie res-  
 satuos: & sup repetitoe nouq

botar uba vltiq nullomodo se-  
 motuos. **D**icebat ptea quida se-  
 mox excepto simone hoc. alias  
 viru extitisse satis pbabile: ne  
 debe ab homibz iudicij sme-  
 nna detem teu. que fortass  
 dina nna idco tempalit pu-  
 nisset: ne corepta malina effe-  
 tu macupae posset. p qua  
 etnalit dapnai meruisset. **S**o-  
 sideans itaq dms abbas ita te-  
 poru expedie & ne forte nouissiq  
 erroz peior fiet pce. si coisi  
 qui hac occasione facile sedai  
 poterant. i maig aliquid scnda-  
 lu prozupent: silq metuens  
 sibi. si preprope austiore qua  
 oportet smam daet: qm sma  
 cospiator necdu a caplo geniali  
 pmulgata fuerat: amut ipe  
 petrom ipoz: celebratisq ex moe  
 missaz exequiazq sollempnis  
 int corpa frim defucto fr tre  
 comendato e. **B**ndictio p oia  
 deq q domu illa de altissima  
 rube maliciose ofpiacois pen-  
 dente ia iasp ipfundissimu  
 baratru gius standali p-  
 cipitanda sicut pius sicut  
 misericors libeant: ita ut  
 sepulto fre tonq discordie

**D.**

fer cōsepulta quodāmo videntur:  
 ne calidissime vulperule  
 feda vestigia succedenti tpe  
 i eadē domo dephensa fuisse  
 ois illa stā aggrāto usq; hodie  
 gloriat. **C**eterū dñs theobal-  
 dus cuius sup̄ mēione fecim⁹  
 cū eēt eidē defūcto fr̄i ex an-  
 tiquo itime familiāritatis ami-  
 cina quūto: seq; iūte cū i  
 vita q̄ i morte cū alterutrū  
 eorū discedē cōtigisset orōmū  
 suffragijs astrinxisset: qm̄  
 idem cōisq; an̄ oppiātois tur-  
 bme nō ostēpne de religiois  
 certitatē: sciens i sup̄ma sorte  
 nūmūm amicitū p̄bai: dolēsq;  
 valde de p̄iculo aīe illiq; quē  
 viuente familiāit dilexat:  
 statuit apud semetipm̄ aīuā  
 p̄ eo facē orōne. **I**ndubitan-  
 nāq; credidit: qd̄ si exigentib⁹  
 meitis. p̄cū t̄pendia defūcto  
 nichil emolumētū ferrent: sibi  
 tū bone volūtatis sue fructū  
 p̄ditū nō posse. **L**ūq; toto  
 illo aīo supplices p̄ eo p̄ces  
 ad dñm̄ fudisset: tenoluto  
 aīm̄ cūulo. isdē defūct⁹ ei in  
 visu apparuit: vultu lūgubri  
 triste sese subisse sm̄am sig-

nificas. **I**ntrogat⁹ quō se h̄ret:  
 r̄ndit se ab hora exit⁹ sui ad usq;  
 temp⁹ illud i volūone q̄timate  
 ⁊ rebelliois ḡuissimorū suppliciorū  
 penas luisse: nō tū de m̄ia dei  
 vsq; quāq; de sp̄ae. **H**anc vtrū hor-  
 simplex sōpmū amaly reuelatōis  
 misteiu. fuit sicut temerariū ē  
 diffimere: ita piū nobis ē sup̄ aīa  
 fr̄is defūcti p̄cipite refrenāe sen-  
 tentiā: cui fortassis t̄pulis mortis  
 horrendū exitū sempit̄ne m̄ie  
 fuit am̄iculū. **Q**uia m̄ia ⁊ iudicō  
 e regione se responentib⁹: clarius  
 eluceffit m̄ia. **V**erte quā sēno  
 pietatis sue oclō dñs h̄ar domū  
 repperit euerbacensis probat  
 etiā: i qua cū longo p̄ tpe no-  
 uaq; botarū questio malignissio  
 demonū i t̄m̄tu mota fuisset:  
 tantorū standalorū tantorūq; cala-  
 mitatū sp̄ime eruperūt: ut eas  
 magis flere libeat q̄ v̄bis expli-  
 care. **D**it ergo nobis appositū  
 exemplū i hūilitatis et cautele  
 monimentū: ut si v̄m̄q; serpes  
 ille antiqu⁹ hostis iūteat⁹ ziza-  
 mā distēdie ⁊ oppiātois. p̄p̄  
 q̄suetudines ordinis i locis q̄b⁹  
 fuerim⁹ seminaē temptauit:  
 nos i timore dei. pacis q̄rdieq;  
 violatores velut aspidēs et

basilios fugientes. cū pater filijs  
qui pias consuetudines cont' formā  
cedis p'sumptis zelo dei certipae  
& extingue conat' ex adu'so vilit'  
ascende murtūq; p' domo dñi nos  
opponē nō pigritem' qm qd sepe  
dicendū ē. ac sine obliuione re-  
tinendū ē: deo supbis resistit  
huilibz aut dat grām **De p'culo  
exco'municatōis. Saplm xi.**

**L**acet unūsoꝝ qui xp'iano  
noīe censent' mentibz p' fidē  
qua i buti sūt velut nālū p'suasū  
sit. exco'municatōis sinām nichil aliud  
esse q' separātōe a deo alienatōe  
q' a iuta et'na: tñ qā corda p'  
negligentiā tēpencia plz qnq;  
mouent exempla quā vbat' neces-  
sariū duri demonstrāe pemp-  
toxia her' s'niā. q' sit pauenda  
rōnabili cātue que etiā rōna-  
bile cātua nōnūq; aut moeti.  
aut g'ussime subiat calamita-  
ti: quatinz miset hō cui spēalit'  
ob meritū supbie anathematis  
spiculū tēntat. quid sibi de se  
metuendū sit penset: qñ ea q'  
rōnis experientia subie nesciūt.  
p' v'itate diuinū nōis anathematis  
mūrone ferūt'. Ludowico pius  
ipator august' karoli magni filius.  
qui p'mo et'as xp'i p' galliā et

g'manā de amplissimis ipialis  
fisci redditibz magnifice ditauit.  
ob q' etiā pius meruit cōgnom-  
nai. quoz ut fert' audiuit voce  
dicente sibi: ludowice venemū  
eccl'is addidisti: t'p'tibz sarome  
sup ripam werre magni flu-  
minis cenobiū monachoz fun-  
dauit: qd' scdm magnificentiā  
ip'ialem diuicias et honore mltō  
nobilissime exaltant' ad distinctio-  
nē cōbie veteris q' i gallijs est  
cōbia nouā appellat' deit'.  
In hoc monastio t'p'tibz p'ye  
memorie fredein ipatoris eāt  
abbas quidā noīe conrado: q'  
scdm pompaticā consuetudinē  
ip'ialiū abbatiū nūc ceteris se-  
cularis gl'e illecebras amulis  
aureis utebat': longe alit' ut  
ēdo affectu q' ille vē paup' et  
huilis spū p'mo abbas clare-  
uallis quē sicut de eo scbit'  
plz delectabat' rastrū & sarcula  
& thiāra et amula. Contigit itaq;  
ut quadā vice haber' amulū au-  
reū q' eāt illi p'ciosū: quē vna  
die sedens ad mensā dñi iuxta  
moxem curie causa abluendaz  
manuū deposuisset: nigris nes-  
cio an serijs infuentibz ali-  
quāto negligentia sic sup' mesā

**B.**

relictus e. Advolans interea dome-  
 sticus ales coenans que curiales  
 abbates i delictis habebat. nullo  
 penito aditente rapiuit ore  
 amulu: nec furci se reu esse  
 itelliges pinci volatu i midulu  
 suu appoetauit. Veru postq  
 exempta e fames epulis mēsisq  
 remotis surret oīnes? et  
 abbas dāpnū suū itelligens  
 ministrorū q negligentiā cul-  
 pans amulu quaquauisū qri-  
 otus iubet: sed auctore sceleris  
 astias omī illudente minime  
 cepit. Itaq tā cōuiuas quā  
 mīstros supertos hīs abbas  
 frūq idignatōe cōmoto mā-  
 dauit plebanis oppidi quod  
 amplissimū & ditissimū haut  
 longe a uicinis cenobii sitū  
 abbatis subiacet dicit: qting  
 acerrimā excoīcatōis sīmā  
 publice itoquerēt teū q se hō  
 scelerē maculāe nō timuisset.  
 Quo frō: sicut cūctis rōne utē-  
 tibz i hac pte testōmū cōstie  
 frūis & dece inoēntie: sic ipa  
 irōnabilitū natiūe subterfuge  
 nō potuit. qī hēs tempales  
 anathematis soluet penas: qē  
 sempitnas solue trāsitoria con-

ditōis sue vetabat ifinitas. Septi-  
 nāq ipbus quidē sed tū culpe  
 sue istius fur paulatim lāguisē.  
 cibū fastidie. ludicras croītatōes  
 cetēasq irōnabilis teptias fatie  
 p quas stultorū homī timōe dei  
 negligētū aiōs oblectāe solebat.  
 segniū exerce: de hinc etiā penas  
 proice: ad postmū uō ipis quoz  
 plūmis tabestētis carnis corrup-  
 tiōne fugientibz misēabil et  
 ānniācōne dignū cūctis se cūenti-  
 bus appare. factū ē aut quada  
 die domestici abbatis ipō p sen-  
 te de tā pdigiosa alitis illiq  
 imitācōne int se qrentibz. rēp  
 tā isolutā neq q sine causa fieri  
 posse asseuerantibz: ut et vna  
 ex ipis sit q iocando dicit abba-  
 ti. Considerandū nob ē dñe.  
 ne fete iste sit que queitis:  
 & h hōerenda plaga quā cūctis  
 vniculi anathematis imodam quo  
 ē indimū det. Attomnis ad hor  
 ūbū cūctis: vni ex mīstribz p-  
 cepit abbas arbore i qua cubile  
 alitis illiq eāt festinato ascende:  
 strantq stipula & sarmentoz  
 repignis subornatum diligen-  
 tius reūsae. Qui mox ut as-  
 cendit: reptū amulu. ab iūria

scoldidit vendidit: nec sine  
 stupore omnium qui aderant: manibus  
 abbatis restituit. Misero itaque  
 fure qui atrocissimas furti penas  
 luebat: nec furti se reum intellige-  
 bat: domino ut eductus in manu proditor:  
 ad consilium discretorum virorum dominus abbas  
 hijs qui excommunicationis sententias de-  
 derant mandavit: quantum ana-  
 thema quod reo intulerat: restituito  
 dampno celerius relaxaret. **Ad**  
 postquam factum est: sicut per paulatim  
 deficiente pestifera tabo de die in  
 diem languescere proditor ales  
 visus fuerat: ita postmodum per  
 incrementa revivente quodammodo  
 atque revivente cepit: quoad usque  
 pristina forme sanitatis amisse  
 non sine magno dei miraculo  
 integraliter restituito est. Invenit  
 etiam in gestis beati patris nostri bernardi  
 quod cum ad dedicationem nove basilice  
 sustinacensis cenobii civitatis fuisset  
 tanta mirabilis multarum multitudo  
 propter nitorem nove calis et etiam  
 recens limitum conveniret: tantaque  
 inquietudine intrantibus generabatur:  
 ut fratres valde timerent ne forte  
 dedicationis sollempnitas que postea  
 die celebranda erat eius improbitate

impediret. **Ad** cum per sancto intima-  
 tum fuisset: solita confidentia  
 quam indeo habebat usque: exortio  
 inquit eas. Mane autem factum: vni-  
 use misere ille anathemate  
 spiculo percussit et mortue ita  
 pavimentum omne replenerat:  
 ut palis eas inogerem adu-  
 nai gerulisque exportari nunc  
 fuit. **Ad** et de muliere quodam  
 audivimus que ob pietatem suam  
 publice exortam meruerat: que  
 sedens ad mensam panem canibus  
 praeferret: sed canes solito odore  
 polluti panis extrinsece recedebant:  
 et eum tangere nullatenus ardesce-  
 bant. **Ad** quia vero pauidus et in-  
 spectus debet esse homo qui ratione et gra-  
 duce malum vitae bonumque operari  
 valet. ne in extremum et separatis  
 a deo tribile suam invidat:  
 si sic irrationabilis cautia que pietatem  
 nescit: ac per hoc per penam  
 solvere non tenet: inveniunt  
 anathematis severitate quamque  
 puniri videat. **De periculo idis-  
 cretorum offensorum et de laude discretorum.**  
**Q**uam pulchre **capitulum xii.**  
**capitulum** scriptura discretionem  
 mentem commemorat esse virtutem  
 que quam sciret quidam limes in

.v.

virtutes & vicia mediis alterutra  
 her ab invicem sagaci prudentia  
 distinet: vicia virtuti spere ad  
 umbra exsufflat: ipsas virtutes  
 p devotione impinguat & ordinar.  
 Ipsi in fide no picit sed magna  
 magis pietate suscipit: qstias  
 pntes sibi p qfessionis veridia  
 demudatas p tuectiois aspitate  
 neqf exulcent sed benigna co  
 solatione mulcet et eigit: ac si  
 tanta e pusillanimitas qfiten  
 tis ena gravissima scela q vir  
 multoz anoz luctu abolei posse  
 sperarent: p sacrificiu spūs  
 humiliati cordisq concti facile  
 dele posse melliflua exhorta  
 tione suadet. Non sic pastores  
 multi i ecclia dei discreti et  
 ipetuosu spū suo diffgentes  
 gregem dñi: qui discretiois utute  
 ignoantes & piosa lingua  
 eucharis qua pntatis aie ta  
 bida vulnea lingunt: ut ad  
 salute pduant no habentes:  
 quos sanae debuerat ampliq  
 vulnerat: quippe pietatis vis  
 ribz vacui exaggeratione due  
 duntneq pnie quasi semarū  
 quoddā contempto et despacio  
 ifirmis iducit. Neq vō ista  
 sic dicimz quasi no rre faciat.

qui pntoibz p qualitate seu qua  
 titate cinnu adigna penitencia  
 iungit: sed qa ubi e tanta pusilla  
 mitas ofitentis ut no solu p  
 ofusione ppetrati scelis veruena  
 p gvanne pnie subsequetio  
 pallente fmente spūq deficientē  
 discretz confessor videit cu q confitet  
 interim omo dissimulet nre  
 e: ac lacte dulcis ofolatiois blan  
 dimentoz pie exhortatiois susten  
 tet aiam pauore lassā: q ad usq  
 benivolencia ipius roborata so  
 lidiorē fructuose pnie tibi sumē  
 comialescat. Quati no piculi sit  
 vni discretiois ignorae nec scie  
 iux aplm cu ifino ifirmai neq  
 qualitate penitētis pensae: iteq  
 quato laudis pmo attollenda  
 sit discretz confessor q p vntione  
 grē dorentis se de sibo vniqz  
 ofitentis qlitati ul possibilitati  
 oformae se noueit: pulchrimo  
 valdeq iocudo creplo lectoris  
 sensibz ipme curabo: ut q stūs  
 & discretz e. discretione pficiat adhuc:  
 q aut durz & discretz e. H ere  
 plo quasi manu quada sollitu  
 dms pulsata. sordes idiscretiois  
 quatoriq absterge festinet: et

quāto pietatis studio puulos carlie  
 dei pturie debeat donec epus for  
 meret eis. sollertis asideatōis idustu  
 disre nō gnet. **Q**uiles quada no  
 bilitatis diuiciaru. iuuentutis  
 magnarq; viruū titulis adornatis  
 et ob hoc sensu carnis sue inflato.  
 leges diuinas pū et huānas  
 cōtempnebat. et iura ciuilia iūq;  
 naturalia ofundebat. incendijs  
 rapinis sedicōib; et homicidijs oīa  
 replens. fas nefasq; pūpendebat.  
 et ut bñt vniūsa ei; mala con  
 cludā. nec deū timebat nē hoīes  
 reuēbat. Habebat sane fidē con  
 iugem i os xpiane religionis pietate  
 quātū sub tā crudeli maīto  
 licebat deuotā. q; virū suū sincēa  
 caritate diligens. pūitate ipius  
 irremediabilis lacrimis flebat. atq;  
 pro emendatōe ei; assiduas ad  
 dīm pces spūalis magis q; carnal  
 amōis fundebat. affectu. **P**tea si  
 qñ tūm dū animū ei; aliquātulū  
 ab ira deserbuisse semoīq; vultu  
 leticia p̄tendente vidisset. salutari  
 b; eū mōtis aggrediebat. et ut a  
 tantis malis tandē aliquā cessat.  
 faciemq; dīm p cōfessionē et p̄mē  
 hūilitatē et deuotōnē placuēt. ex  
 hōeracōib; et lacrimis multis obse  
 crabat. Ille uō nūc qdē p̄iculosissi

ma dissimulatōe. nūc at turbida  
 indignatōe vixcem optima. salu  
 tem suā zelante. a se repellebat  
 dicens nūdū sibi tēe hār volū  
 tate. se magis bellis ac mili  
 taib; reb; debē mēdē. nec  
 posse pati obprobria p̄mēq;  
 et aītoe exp̄tantū sibi si otio  
 et tertia toepens finitōis suis  
 mala p̄rogantib; talionē du  
 plicatū ul' etiā exp̄licatū non  
 reddidisset. **B**ed lic; sepūs sic  
 repulsa. nullo modo tū  
 desparōne frangebat. optima  
 mulier q; virū suū sac̄ desidē  
 vultu pturiebat. nec desistebat  
 casta consilia etiā iūto ip̄oetune  
 op̄oetuneq; i gerē. donec tandē  
 assiduitate bēnuolēne ē ei;  
 p̄tesq;. vixena quoq; caritate de  
 limity. sic ad eū locuto ē. **E**tte  
 ad cōsilū tuū cōfitei volo. sed  
 ubi tlem cōfessōe fuemā cu  
 tute ofstiam meā cōdere possim.  
 quāq; se tū bēnignū at; hūmū  
 exhibeat. **H**oc illa q; salutē vī  
 sui ardentissimo pietatis affū  
 siciebat. v̄bū hoc velut auspi  
 catū de ore ip̄ius leta capiens.  
 dñe Iquit. ego vobis fidū et  
 hūmū ofessōe p̄curabo. tū  
 ab hac bona et stā volūtatē nō  
 moueamū. **I**git̄ q̄rente spūalem

**V.**

medicū veterosis ac multiplici-  
 bus p̄tatis aīe vulnēibq̄ curā-  
 dis ydoneū: iuēnt quēdā re-  
 ligiose quidē conūsatis p̄sbi-  
 terū: sed heu grē dīstrōis ig-  
 nariū. sed qualitates & opletioēs  
 egrotantiū dīstrē p̄mitō nes-  
 cientē. Ad hūc ergo venēabil'  
**matr** mat̄na feminea sim-  
 plicitate hominē religiosū  
 etiā dīstrū cē reputans: mi-  
 seābile v̄rū ad suū adduxit:  
 monens & obsecrās quatinus  
 purā ruborū q̄fūsiōis neq̄q̄  
 redente. cōfessionē nō sicut hōi.  
 sed sicut reuēa xp̄o d̄no facē  
 nō dubitēt. Quod cū ille put-  
 poteāt fecisset: sardos audiens  
 tā multiplicia tāq̄ enōmia  
 scelēa obstupuit: et quē de  
 p̄fidissima p̄ditōis fouea ma-  
 lagmate pie q̄solatōis eipē de-  
 bucat: indīstrū rigois mūrone  
 ī baratrū repente duplicite  
 deppacōis miserū t̄icit. Liebat  
 nāq̄ ad eū. **D**iquidē o bone vir  
 excessū tui qualitatē medioc̄ta-  
 tis meta cohēnt: nec te tāta  
 c̄mū et scelerū enōmitas  
 euoluēt: utiq̄ medioc̄tatis mee  
 consiliū libent̄ īpendere **Dez**

qm̄ tanta et t̄lia te commississe cō-  
 stat. q̄ nō cuiusuis sardotis sed  
 solius s̄m̄ pontificis exanimi  
 resūanda sac̄ canū sanxit auctoi-  
 tas: suadeo & hortor. ut q̄ totiq̄  
 potis l̄m̄na ap̄lor̄ petens s̄tē  
 sedis ~~ap̄lo~~ apostolice pontifici  
 q̄stiam tuā hūilit̄ pandas: atq̄  
 ad ip̄ius mitū p̄mē labōrē subie  
 nō gr̄ueis. Ad hec v̄ba effem mēs  
 illa q̄ aliquatūlū mitigata et  
 hūiliata cē videbat̄ tāq̄ si validis-  
 simo lapidis ictu ī fronte p̄cussa  
 fuisset īstremuit: et retrudescēte  
 crudelitate miserābil' hō totū m̄  
 q̄ama v̄s̄ dixit. **E**rgōne nil  
 aliud a te expertāe debeo: qui  
 ad hoc me hūiliaui ut tibi q̄stiam  
 meā manifestare. **O**sbiteo uēo  
 simplicit̄ t̄ndente se ad p̄ns meli9  
 & sanq̄ q̄sliū nō habē: mox illē  
 filiq̄ belial an̄ tu9 oculos tāquā  
 nichil eāt sāguis. euāgnato gla-  
 dio caput ip̄ius amputauit: re-  
 diensq̄ ad v̄xorē suā īstem euētū  
 et sāguinē sedate q̄fessōis apuit.  
**E**xpauit et expalluit illa: atq̄  
 p̄ n̄mo dolore cordis pene exa-  
 nimata: detestandi parricidij  
 m̄itio nō v̄bis sed luctu & lacrimis  
 respondit. **H**ec qm̄ c̄uitas de corde

**D**  
puro et gratia bona fides non ficta  
quae in pectore optime coniungis alius  
radicatur: difficultatibus cedet: obice  
pulsantis repellit: malicie malleo  
extinguit: quae foetus ut mors. diu sicut  
Iphis sapientia prohibet: Immo quanto  
durius repellebat: tanto valentius  
insistebat: nec desinit donec ad victo-  
riam producat iudicium pietatis: et secundum  
sententiam apostoli saluaretur vir infidelis per  
mulierem fidelem. **E**stiuabat altera  
theodora feruentissima desiderio sal-  
uare cupiens alterum sizzimium: et  
vix altera natalia de viro suo si fieri  
posset efficit gestiens adrianum. **D**er  
doximitate oculis eius: mirum quidem  
tribile dei **I**udicium comparari suo  
proponendo: mirum uero patris uite bre-  
uitatem atque instabilitatem ioculando:  
quousque rursus ab eo cooperante  
gratia dei querendo uoluntate eliciunt.  
**T**um uero uelut apis sagacissima  
pina curiositate querere cepit sicubi  
non solum religiosum: sed etiam discretum  
confessorum reperire posset: quae potius  
pauca in delictis et spiritum lenitatis in-  
struere posset: quae sciret calamum  
quassatum penitus non esse coterendum:  
ne forte nouissima miserabilis  
uir sui detestata fieret foribus. **E**t  
uolente domino. cuius iudicia sunt abissi-  
milla minus: quae secundum altitudinem

benignitatis sui quam stercatissimos  
quosque ad uitam uocat: presumptuos  
uero de innocentia sua relinquit  
in manu consilii sui: inuenit enim  
quendam religionem spirituum. dis-  
cretione precipuum. lacrimandis ma-  
gis ydoneum: negotiosum quoque foetus  
mulier intendebat aptissimum.  
**A**d hunc itaque alii naama. syrus  
spiritus lepre contagione a planta  
pedis usque ad uerticem percussus  
adductus: in desensu iocandis.  
hoc est in humiliando patre confessionis  
per uirtutem septiformis gratie spiritus  
ablundo: ut de cetero mortuus quidem  
esset patris: uiuere autem deo. **F**acta  
autem confessione stomachorum gratie  
pestiferi fellis humoribus euacuato.  
prudens et pius medicus. ferrum  
secationis ignemque adustionis penitus  
abstondens: suauissime consolatoris  
unguento seminare aggidit di-  
rens. **E**raua quidem sunt o anime  
patria tua quibus deum offendisti et  
aniam tuam uulnecasti: sed quia  
cuius seu quatuordecim sunt. quod sunt  
ad inapprehensibile diuine pietatis  
abissum. **N**on propterea nulla situle  
ad pelagus mais. **Q**uia propter sua  
deo tibi bono animo esse: et quia per  
gratiam dei confessionis antidotum  
conseruatus es: penitus quoque ponone  
licet aliquatulum amarum sume

.B.

nō fructis: quā sine illa. confessionē  
 nem̄ pdesse posse dīna sanxit  
 auctoritas. **H**en̄ itaq̄ eit salu-  
 tare hār p̄mē poronē ita tibi  
 ipare: ut p̄ eā moētis et̄ne pi-  
 nilū euadas: et sempit̄ne uite  
 p̄cipio nō fraudēis. **M**utante  
 illo soloq̄ p̄mē nōie audito. res-  
 pōsū nō dante: quit̄ iqt̄ frat̄  
 fr̄mē. qd̄ tibi videt̄? **P**otēis ne  
 aliquatūlū p̄mē sacrificiū deo p̄  
 tantis p̄m̄is et delictis tuis of-  
 ferre? **U**lle r̄ndit. **D**urā at̄ diu-  
 f̄nā p̄m̄am nec agē possū nec  
 volo: sed si scdm̄ sp̄on̄sionē tuā  
 seruata mediocritatis q̄sideatōne  
 t̄e aliquid m̄ iposueis. qd̄ v̄ires  
 possibilitatis mee nō credat̄?  
 conabor agḡdi qd̄ h̄cētis. **E**t  
 ep̄ms. **C**onsidēa ergo iā m̄m̄ me-  
 nū: menam̄q̄ v̄ires tuas: ut ea  
 t̄m̄ n̄ūgnūq̄. q̄ te p̄firē posse  
 putauēis. **Q**uid ergo? **A**ltem  
 ne facilia tibi sūt aliquanta  
 ieiunia: elemosinar̄ ue larga  
 erogatiō m̄iqd̄ te grauāe po-  
 teit̄. **A**t ille. **N**ichil h̄c̄ facē  
 queo. **N**eq̄ em̄ ul' ad h̄c̄ā fr̄iā  
 ieiunāe valeo: reiq̄ familiāis  
 condiana et̄ iōsideata effusio.  
 ricus donū meā ad ultimā  
 egestate p̄durēt. **S**p̄us ait. **S**i  
 te nichil h̄c̄ facē posse putas?

salte ul' thot̄ q̄sentas nob: ut  
 aut sepulchrū d̄m̄ pegn̄q̄ p̄ p̄m̄is  
 tuis visites: aut c̄te rome l̄m̄ia  
 aplōȳ suae corp̄s̄ s̄ti iacobi ī gale-  
 nā supplex adēas: quatin̄q̄ ip̄oz  
 ituentū p̄m̄oz̄ tuoz̄ indulgētiā  
 p̄cipe increas. **M**ox miles ille  
 fortis qd̄ē corp̄e. sed nimis pusil-  
 lus at̄ debilis cōde: cōceptam  
 idignatōnē cohibē nō vales sub-  
 stomachando r̄ndit. **E**t qd̄ sine  
 causa vana loq̄m̄ini: **S**i em̄  
 v̄n̄q̄ diei it̄ne a fra mea re-  
 cessō: statī rapinis itend̄is di-  
 reptōib̄ dilapidatōib̄q̄ pate-  
 b̄ūt oīa mea: et ego r̄ediens  
 iuēmensq̄ nichil obprobriū ero  
 p̄p̄inquoq̄ et̄ auctoz̄ meoz̄: subsāna  
 tio et derisio inimicōȳ. **A**bsit a me:  
 ut tam graue d̄pendiū honois  
 mei sil' et p̄m̄on̄i mei iturā.  
**Q**uid facēt quatin̄q̄ p̄m̄is mediq̄.  
 egro mē man̄ ip̄ius misēabil̄  
 tabescente atq̄ deficiente: om̄m̄q̄  
 p̄oz̄sq̄ medicm̄ā resp̄uente: **Q**uid  
 m̄q̄ facēt illi: qui nō dico sc̄atē  
 aut v̄ente sed fouente et v̄ngētē  
 abhorrebat? **H**ic iā n̄c̄e eāt ut  
 pia d̄st̄ctio s̄t̄sq̄ cōpassio p̄tes  
 suas exerceat: ne forte ouicula  
 morbidā et languidā p̄ q̄ xp̄us

**D**

mortuus ē iuuetatū ille draco de-  
uocaret: qui ~~absorbet~~ absorbet fluvium  
penitentium et nō mirat: sed h̄  
fiducia qd' et ip̄e iordanis peni-  
tentium iſluar i os ei⁹. **I**git̄ ep̄o  
quidnā sibi i t̄li articulo faciendū  
dicendū ve foret anticipi mentis  
tristitia pensante: diuina subito  
grā illustrat⁹: hylari vultu dixit  
ad eū. **E**ya foetissime miles. potis  
ne saltem vna nocte p̄ oib⁹ p̄m̄is  
tuis silentiū tenē? **A**t ille licet eēt  
p̄m̄ ad desperationē. neq' sicut mo-  
net scriptura laborare v̄m̄q' fare  
p̄dicoi sue ullaten⁹ acquiescēt:  
audito tū hoc v̄bo q̄i de ḡm̄ somp-  
no euigilans: ait. **S**i p̄m̄ v̄m̄q'  
noctis silentiū. oīa p̄m̄ mea m̄  
condonant: facia qd' ḡsulis. **E**p̄us  
uō de d̄m̄ pietate fiducia plena  
fide cōcipiens: metuensq' ne forte  
p̄ penitentia redimū pass⁹ oib⁹  
se rurs⁹ stercib⁹ iuoluet: r̄fidit.  
**F**uit t̄m̄modo qd' dicit: et sub q̄-  
licūq' forma p̄m̄e ul' obediē hū-  
liae coram deo eiusq' vitio: fir-  
mit̄ h̄m̄ p̄positū c̄m̄aliter decretō  
nō p̄m̄andi: et ego pro aiā tua  
idie ~~finendi~~ finendi exānis  
iusti iudicis dei r̄ndēbo. **F**it unq'  
consens⁹ v̄e mirabilis: statuit̄  
factū sine exemplo. mittit̄ cūbino

rōmerti a st̄lo iauditi: ut p̄m̄  
v̄m̄q' noctis silentiū. multos  
ānoz c̄m̄a flagitijs q̄m̄issia  
et iūta relaxarent: et tū tāta  
ē v̄tus obediē tant⁹q' sublimi-  
tas caritatis. ut qd' p̄m̄a mens.  
fr̄is aiām saluare cupiens de  
dei sui larga benignitate p̄-  
sumebat: n̄ritū fieri nullomō  
potuit. **D**ecimante interim  
ad ortusū sydere lucis. noctis  
q' tenebris iūbentib⁹ ducit  
ad eccliam penitentē suā ver⁹  
pastor: v̄e dign⁹ noīe et honōe  
pontifias: atq' an̄ ip̄ius c̄m̄e  
fores nouus de iuuetatō dyabo-  
li milite x̄pi t̄r̄tūcul⁹ de fide  
de paciā. de p̄seuerantia. de  
multimoda demonū callidita-  
te diligenti⁹ iſtruit. et q̄a nisi  
q̄ legitime c̄t̄auit. nō corona-  
bit. **S**up̄ oīa uō cōmonet̄ se-  
piusq' ei ab ep̄o iūctat⁹ et p̄cipit:  
ut quicq' audiat. quicq' vide-  
at. quoscūq' t̄roces quātūq'  
horripilationes sentiat ne vllā  
om̄o v̄bū loquat: quousq' fr̄o  
maue ip̄e ep̄us cū cruce d̄m̄ta  
veniat suaq' benedictōe f̄m̄is  
officiū restituat. **D**em̄ **D**em̄  
iudis agom̄sta. qualit̄ in

**D.**

spūali palestra se exercere de  
 beat sufficient instructy. letā  
 tib9 angelis. fremētib9 demo  
 mb9. ī ecclia introducūt. sū  
 q̄ ordne an̄ altae sūt. rursūq̄  
 ab ep̄o de p̄seuerante q̄stācia  
 amonet. sūq̄ recedentibus  
 nūctis ianua quoq̄ repagul  
 firmissie clausis ī manu dei  
 relinquit. **L**itū sept9 timoe  
 et hoerōe noctno. didicit iam  
 mitesie. sup̄bie factū deponē.  
 crudelitatis beluine rabiem ī  
 mansuetudinē cōmutae. dei  
 mīam quā an̄ timid9 de  
 sperat. tremētib9 labijs ī  
 uorae. et ut se dīna pietas ī  
 piculosi ctānis agone nō deserēt  
 sup̄liat exoraē. **V**idit h̄ p̄tor  
 ille q̄ ab īmicio peccat. et trāgē.  
 dentib9 suis frendit et distabuit.  
 de antiq̄ possessione sua. noua  
 pietatis arte se expelli vche  
 mentissime idoluit. totūq̄ ma  
 ligno9 spūū caterua ad decep  
 tōis et calliditatis laq̄os ten  
 dendos īuocauit. **P**mo igit̄ cō  
 timi tpe. dū penites ille pa  
 uido corde picula oīa metues  
 somi aure captuet. audiuit

repente q̄i fores ecclie reserai.  
 viditq̄ fantasticos īstiores. re aut  
 ueā demones ī spē quoydā nego  
 ciator9 grā. p̄ciosariū vestiū coe  
 mendari sibi familiarū ad se  
 traē. q̄si singuli velut p̄anos  
 diūsi colois multesq̄ subtilitatis  
 ac magni p̄m̄ portantes coram  
 ip̄o deposuere. sūq̄ q̄i opāen  
 do ei locuti sūt. **E**t quid dñe se  
 q̄rimini p̄portū illū. q̄ vos seduce  
 conat. qui etiā ad hāc vos īcp  
 nam p̄durit. ut ī medijs tene  
 bris et hoerōe noctno nū sepulch  
 mortuo9 velut amens et alienat9  
 sensu sedeatis. **A**ut nūq̄d nō  
 poteritis inaturioei post h̄ euo  
 opetencioei9 modo p̄ p̄tis v̄is  
 p̄m̄am agē. tñ ut nūc non  
 efficiam̄ obp̄biū et detrisio īm̄icis  
 v̄is. **O**m̄es etiā p̄m̄iqui et amici  
 v̄i audientes vos amente effertū  
 lamentant̄ et plangūt. īm̄ici at  
 v̄i exultatōne magna sp̄ndiant.  
 possessionesq̄ v̄as **A**uidissima  
 cupiditate rāpe festinant. **Q**ua  
 p̄p̄ et nos audientes calamitate  
 v̄am venim9 ad vos p̄anoy q̄s  
 attulim9. si eos cōpare voluētis  
 p̄ciū plangato quātū placueit  
 īm̄ino p̄solaturi. et si foete hoc  
 tatu mō ab amencia respiscē.

honorēq; p̄stium recipe dignare  
 tui. **C**ūq; vidissent callidissimi  
 & malignissimi spūs qd̄ v̄bis eorū  
 nullomō mouēt; & nullūq; ab eo  
 possent elice responsū: q̄fusi  
 recesserūt. altius temptatōnis  
 prestigia post modicū machina  
 tui. **C**irca mediū uō noctis dū  
 miles memoratō de hīs q̄ videat  
 attentiq; cogitat;: audiuit delonge  
 velut strepitū equitū cū tuuultū  
 sperantū: atq; ad eccliam ī qua  
 sedebat festinantū. **C**ūq; foribus  
 ip̄ius ecclie appinquaasset; citius  
 saltib; citis de equis suis desilie  
 tes: luctuosis vocib; reperit cla  
 maē dicentes. **N**ūquid hic ē h̄is  
 suis n̄r soci; et cōsāgūneq;. **C**ū  
 autē demones ī sp̄e quocūdā p̄m  
 quorū ip̄ius quos peculiai famili  
 aitate dilexerat: quosq; flagitiorū  
 et stelerū socios frequētis habu  
 erat. **A**ffratis itaq; ut sibi videba  
 pon; q̄ reseratis ianuis. **I**ḡssi  
 sūt ad eū: et mūt quidē dolentis.  
 mūt uō idignantis vocib; vsi.  
 p̄p̄o eū noīe cōpellabāt dicētes **H**eu  
 heu aīcorū p̄p̄inqueorūq; dulcissime?  
 q̄ te n̄citas ad hanc lugendā  
 fatiuitatē p̄duxit. **D**ivus tibi h̄at  
 volūtariā īfusāq; calamitatē  
 p̄suadē potuit. **D**is edet unū

prudētē et idustū ī agendis  
 reb; strenuū emulicis disci  
 pline guarū: ī bellis q̄flucti  
 b; expientissimū ad tantā sub  
 to demenciā p̄olabi potuisse.  
 ut p̄p̄inqueorū & aīcorū īmemor.  
 ip̄ius quoq; honois sui negli  
 gens seipm̄ extime īfelicitati  
 & miserie subde. cūctaq; bona  
 sua rapinis & icendīs exponē  
 nō cūctet. **S**cias nāq; omnes  
 īmicos tuos quorū sup̄bia & au  
 daciā ī robore fortitudis tue  
 vili cōstantia retundē solebas?  
 audito qd̄ adūsa fortuna deicta  
 atq; hūiliat; sis. letai et exultae  
 sicut exultant victores capta p̄  
 da: dispositisq; agnūb; tyrāni  
 ca crudelitate oīa q̄ tui iuris  
 sūt rapē sueq; ditioni man  
 cipae velle. **H**ac ergo malici  
 a eorū p̄moti venim; hōctā  
 te amice k̄ntie: quatin; ab  
 iecta demencia qua īuolue  
 ris sociisq; et cōmilitomb; tuis  
 quāton; astitis. adūsa  
 r̄nis ī manu valida occrens:  
 ne si qd̄ absit amicos hono  
 rem tuū zelantes p̄p̄reuis  
 et erie distuleis: postquā  
 fertiles fundi tui cuncta

**Q.**

attinetia tibi rapinis et in  
 tendis coisupta fuerit: sero  
 minus huius te fatuitatis pude  
 sil et tedere incipiat. **Q**ue em  
 maior demencia ee potit: q  
 ide ppe vni noctis silenciu  
 oia pna tua tibi dimitti: **Q**d  
 quod pseudo epus ille de corde  
 suo ofmuit: no ad aliqua utili  
 tatem tua: sed ut strenuitati  
 tue qualiterq satisfaciens pla  
 cencia tibi ~~videt~~ loqui videt.  
**I**n hys oib subtilissime decep  
 tions cotinuatoib penitens  
 ille dina gra illustratq imo  
 bilis pseuerabat: nec vllu  
 omo garruentib dedit respo  
 su: sed canes ac sine effectu  
 malicie sue secpipos p nra  
 et furore diserpentes abire  
 pmisit. **V**identes itaq impieta  
 tis mstri fabricatores menda  
 cy. se i cunctis astuciar suaru  
 argumentis ee frustratos:  
 maximuq pccocem de cuius  
 qi eta pdicione victoria sibi  
 applaudebat mediante utute  
 obediie ipucto ut ita dicam tyis  
 ad uita reuocm: luore iudie  
 tinnu exaspati: crudelitate ia  
 et toementis rem age decernit:

quatinus si fieri posset q bladium  
 no cessaret saltem fratrib et  
 cruciatib acty aliqd qlectiq  
 vbulu depromet: sicq pccosu  
 salutis unguentu qd i morta  
 riolo obediie pistillo parte con  
 tindebat: p iparte viciu effun  
 det. **I**gnit cursu noctis magna ia  
 ex pte trisacto gullucim tentipq  
 iminebat: cu ecce maligni spus  
 no ia ~~regna~~ ipregna sicut an  
 tea. sed ipa spe penitenti illi  
 apparue desormes et retri corpibq  
 truces multibq. nnares oculis.  
 diruq malicie virus seuendo  
 spirantes: q etia undiq eu val  
 lantes tribulibq vocibq irpabat  
 dicentes. **D** miles dampnate: cri  
 tinnu ser. sceleru sentina. fla  
 gicioe caribdis: q e ista vana  
 spes tua qua seducis? **Q**uid  
 aliud de cetero ee potis q vna  
 ex nobis: q hoerendis crmbq  
 et steleibq ipos etia demones  
 viciisti: **D** q stulta q vana q  
 fatua e he cogitao tua: ut p  
 vni noctis silencio cosocnu nrm  
 euade ingriq nri iugu de collo  
 tuo excutere te posse psinnas:  
 cuius ia caracte ad militandu  
 regno noctis ~~signa~~ signato es.

**N**e ergo contemptis nri penas co-  
 dignas soluas: neq; semas ira-  
 tos. quos habet placatos poteris  
 si voluis: eri citius hinc atq;  
 furore nro florentis iuuentutis  
 tue vigorem tructis oblectatibq;  
 dulcis mundi lenificant: de adu-  
 sarns quoq; tuis aduutoio nro  
 deuictis et ofusione et optis glo-  
 riosissimu triumphu reposita. **H**ec  
 quide illi. **L**eteru factis athleta  
 dei q paulo au adeo pusillanimo  
 ad paciam fueat: meitoq; fidei  
 et obediē fudato id sup fmissi-  
 ma petram id est xpm. sicut fal-  
 lendo blandientes. sic terrendo  
 irpanes despicies. **A**ppouitq; si-  
 lentiu vilis suans. i tanta demo-  
 nes hama puocauit. ut usi in  
 furorem irruerent irruent i eu.  
 plagisq; acrimis lacerantes. luc-  
 luore vulneru sauciū illese m-  
 ostie testimo gloriante reliq;  
 ruit. **S**upato itaq; timoe noctno  
 pme tēptatōis. a sagitta quoq;  
 volante i die. r. pspitate secūde  
 victorie stuto dine grē pcepto.  
 etia nichilominū vire a negocio  
 pambulāte i tenebris dyabolice  
 seuiēte thozate pacie cōmittito:  
 quid illi restabat. nisi demo-  
 niū meidiastū. qd tanto acruis

i surgit i extellēna cordis iactā-  
 riāq; uturu faciliq; se posse  
 supplantē psumit. **I**n ruti-  
 lantes auroa radios pgebat:  
 et homo pitor sed petuens.  
 tot tūphis subacte dyabolice  
 nequicie clarus exultabat i  
 grā dei. ~~cū magno desiderio~~  
 penitusq; i alteru viru muta-  
 tus. cū magno desiderio sus-  
 cipiēde legitime pme psto-  
 labat aduentu epī: q se octo  
 diluculo venturu eē pmissat.  
**V**e hec ē mutatio dext' extelsi:  
 vē btus homo que tu erudi-  
 eris dñe et de lege tua docuis  
 eū. ut mitiges ei a diebq; mal-  
 quū sodiet peccatōi fouea etne  
 pdictōis: et baratru miqua  
 firmende cōfusions. **Q**uis actu-  
 sabit adūso electos tuos dñe?  
**T**e dñe **Q**uattriduamū laza-  
 ru letalit fetente heeroē vi-  
 cior. et usiq; male iucteateq;  
 cōsuetudis lapide pssim. iūture  
 vocis tue foras euocante: qd ē  
 q dice audeat cur ita facis? **T**ibi  
 dñe sup pāte q tāq; iumenta  
 qputruerūt i strore suo iustifi-  
 catione. laus et honore et pias et  
 xpm i stla stoz. **V**indissimq;  
 aut ille leuiathan serpentis  
 apēate: qd ē q claudat. **T**e dñe

V.

antiqui oculis. qui de sublimi  
 meito supbie cecidit: et tū omne  
 subline p̄ desiderū gl̄e uidet:  
 ideoq̄ em̄ ad sublimitatē qua  
 ip̄e p̄didit ascendenti iudet:  
 q̄siderans penitente illū de vic-  
 toria sua ī gr̄a dei exultante:  
 longe alia via multoq̄ p̄culo-  
 soe quā antea īfacibilis ho-  
 minda temptat̄ eū aggredit̄.  
**S**ciens nāq̄ ī p̄mo venturū  
 ep̄m: cōuocatis tartareis mi-  
 nistris suis. fraudulētissimū  
 cōmentat̄ s̄ema: ip̄e q̄ lupus  
 rapax p̄uenda temēitate pas-  
 toxis habitū iduit: cōdelissimū  
 tyrānū ī fausto p̄dignio pontificis  
 p̄sonā assumit: tenebrarūq̄  
 m̄stros falsa luce p̄fusos ve-  
 lud m̄stros iusticie subornat.  
**P**redit subito ridiculū plas-  
 ma: p̄ogredit̄ falsū q̄ fallē  
 moluens antistes splendida stola  
 decorat̄: facie letū: habitu in-  
 cessū quasi reuerendū: ut  
 nichil m̄ng q̄ ep̄us putat̄.  
**S**ubsequit̄ satellites falsitatis:  
 vestibq̄ candidis et ip̄i fallacē  
 adornati: tāq̄ sacerdotes q̄ leuite  
 cetiq̄ īferiorū q̄duū clericū: por-  
 tantes singuli velud utensilia  
 et̄ie: alij vasa sac̄ altaris:

alij idimenta sc̄i sac̄ficij. quidā  
 uō uelut libros diuini officij  
 ip̄uris manibq̄ ferentes: **S**ic  
 ergo v̄sipellis q̄ toetuosq̄ deaco  
 t̄issignat̄ ē ī angelū lucas: cū  
 comitatu īpietatis pietatē simu-  
 lante accedens ad hominē p̄tore.  
 sed gr̄a dei ad p̄miam robo-  
 tū: sereno ōe letale deceptois  
 vitus euoniūt: dicens ad eū.  
**D** serue dei magna ē paciētia  
 tua: iuncta ē fides tua: quia et  
 p̄posita tibi obediētia illesam  
 seruasti: et seductores sp̄s. ī oī  
 malignitate atq̄ fallacia sua ad  
 nichilū redegerūt. **P** oīs em̄  
 nequissima eoz molim̄ia nos  
 neq̄q̄ latere: quibq̄ tota hac  
 nocte multiplici fraude paciētia  
 tua frangē. fidē cassā. obedi-  
 entia pessimā cōnati sūt:  
 cū tū p̄tegente dño effectu malicie  
 sue p̄uati sūt. **A**duigūt em̄ se  
 pestilenti huius adulationi. ceteri neq̄  
 sp̄s: q̄ ī p̄pene p̄sbiteoz et dy-  
 aconoz et alioz clericoz astabat̄:  
 miris laudibq̄ victoriā eis effe-  
 rentes. **E**t alij quidē qd̄ sp̄ens  
 sibi oblatū nec saltē regnū ne-  
 dū tangē dignat̄ sit: alij uō  
 qd̄ p̄p̄m quos q̄ amicos possessiones

et oīa q̄ mūdi sūt: timori dei  
 postposueit magnificabāt: oēs  
 autē ī cōe qd̄ atrocissima ūbēa  
 patientissime tulerit p̄dīmbāt:  
 atq; eū martirū collegū fore  
 asseuerabāt. Deim̄ sūm̄q; ille  
 nō pontifex sed doli artifex.  
 ep̄a īquit fr̄ bonū etiamē etasti:  
 cursū q̄sumasti: obediām sicut  
 bonū athleta seruasti: mīr sup̄  
 ē. ut quia auroa illuxit. accep-  
 ta licentia loquais: et qualis  
 de illis erroneis sp̄itib; tūpha-  
 ueis nobis hoc audie a te cupi-  
 entib; p̄ ordinē pandas. Interim  
 gr̄e dei alūpn̄q; cui; oculos et  
 aures talib; fantasijs ludificabat  
 sathanas: gr̄uē ī cogitacōib; suis  
 t̄babat: qm̄ idem seductōem sp̄us  
 q̄ foris visibili sp̄e ei illudebāt:  
 itē īuisibilis ad cōdendū fallacis  
 suis vipereis suggestiōib; ip̄m  
 eliciebant: **S** que miserēdissimā  
 dei pietas suare deruerat: quō  
 malignissimū īsidiatōes hūc sep-  
 tūe nō cessant: **U**d̄ ideo fit: qz  
 quis elāus sit: nō nisi p̄ derectio-  
 nē ⁊ q̄fusionē suā ītelligit. Cū  
 ergo sicut dixim; multū t̄bat; q  
 utrū loqui debet nec ne dubi; ⁊  
 anxius aīo voluēt: scētissimā  
 subito dei gr̄a īspirat; recedat;

ē ep̄m̄ dixisse cū cruce dīctā  
 se eē venturū. Curiosiq; itaq;  
 plustrans oclis cūcta illa que  
 quasi sac̄ signia scelerātis māi-  
 bus īdignissimū bauuli ferebāt:  
 signū salutāe mē ea nō eē sa-  
 gacit̄ dephendit: qz lux ceterā  
 oīa fallendo et mentiendo simi-  
 lae possit sathanas: signū tū  
 crucis amirabile p̄ qd̄ deuict; ⁊  
 et ad nichilū redact; ē effigiae  
 penit; nō valet. **T**ertio ergo  
 vehement̄ iāq; erūpe gestiente  
 voce īstra fauces castigans:  
 ītellexit omnē illā candidatōe  
 turbam̄ m̄stros eē tenebarū:  
 at; ad deceptōnē suā. false illū  
 religionis finisse apparatū. **U**bi  
 uō ille quōdā lucifer mīr autē  
 notifer ceteriq; apostatici sp̄e  
 viderūt cūcta fallaciar; suar;  
 argumēta cassā: seq; ab hōie  
 peritōe sed penitēte ī om̄ib;  
 v̄suctis suis velut p̄mū mē-  
 struate. despici et p̄ici: tūq; si  
 ip̄ius sūme dīnitatis ī vasa fi-  
 guli v̄tute opantis p̄ncipia p̄-  
 tellerent: fr̄iti sicut fumis  
 euantuerūt: nec vlt̄ ausi sūt  
 nequissimis dolis vellucāe eū  
 que sub umbra alar; gr̄e dei

**V.**

protentū viderūt īsidias suas  
 laq̄is tenei nō posse. **H**ostibꝫ  
 igit̄ totius boni cū p̄ncipe suo  
 deuictis atq; afluīs: s̄dm̄ pol-  
 lūtationē suā cū cruce d̄nica ad-  
 uenit ep̄us: sacri dei nō ficticia  
 sed uerā et germana religione  
 īsigniti vallatō frequētia. **C**ūq;  
 s̄m̄ orōne reclusū suū salutasset:  
 et ut loquēt̄ ī noīe d̄ni īperasset:  
 ille adhuc nocturna picula metuens.  
 vix ut ī v̄ba linguā laraēt  
 suadei poteāt: quippe qui  
 multōdas demonū īsidias ex-  
 p̄ty achademitorū moe de oībz  
 dubitandū putat̄: seq; nūc uer  
 et falsū d̄s̄nē posse diffideret.  
**T**andē viso crucis signo qd̄  
 solū demones cōmiser̄ et fugē  
 nō ignorabat: īclinato reuēnt̄  
 capite adocauit: requisitūq;  
 ab ip̄o ep̄o. utrūnā breuē quidē  
 sed salutare p̄m̄am sibi cūctā  
 suasset: ul̄ si amplius aliq̄d sa-  
 tisfactōis sup̄addē posset: r̄ndit.  
**E**go reuēnde pat̄. ut obediētiā  
 seruare īmēsos agones et piculosa  
 valde c̄tānā breui t̄p̄o spacio  
 desudata p̄curi: ideoq; gr̄as  
 ago saluatori m̄o deo. q̄ michi  
 misēo licet et idigno quā p̄ti-  
 nar̄ huc usq; salutis mee

inimicus extiterim. ul̄ quā r̄delis  
 tyrānī p̄nciose satellitiom. meip̄m  
 uerces mancipauerim: ī hac nocte  
 demonstraē dignatus ē. **A**d h̄ v̄ba  
 cūctis q̄ aderant attentis: et rem  
 gestā sic desiderantibꝫ: p̄cipien-  
 te ep̄o ut qd̄ uidisset absq; cūctā-  
 tōne edicer̄: tragediam dyabolice  
 v̄sue n̄p̄antibꝫ v̄missis ren-  
 tauit: **U** sup̄ tyrānīe r̄delitatis  
 indices plagas quaz̄ luore  
 dorsū cetēaq; mēbra eiꝫ ītūmie-  
 rant ostēdit. **C**ūq; gr̄as in cor̄e  
 d̄no ih̄u **et** xp̄o sup̄ īenarrabili  
 dono pietatis eiꝫ referret̄. ep̄us  
 grata hylaitate subridens. dixit  
 ad eū. **Q**uid ergo tibi s̄ videt̄?  
**R**ūquid sola hac p̄m̄a contētꝫ  
 vis esse: an adhuc legitimam  
 p̄m̄am s̄dm̄ eccl̄iasticas sanctiōes  
 consentis subie. **U**lle uō p̄stine  
 īfirm̄tatis sue penit̄ oblitꝫ:  
 et ad tolerantiā gr̄uissimoz̄ quoz̄ū-  
 libet labor̄ p̄ s̄m̄ sp̄us gr̄am ro-  
 boratꝫ r̄ndit. **U**ne p̄r̄ quidquid  
 iussit̄ p̄m̄itas tua libens et de-  
 uotꝫ implebo: t̄m̄ ut malign-  
 noxiū sp̄ituū manꝫ effugē valeā:  
 quoz̄ quā sit detestanda et ama-  
 ra societas sicut horrendū est

expiri utinā sic miseri mortales  
 p̄scie et p̄caue' valeret. **Qua** p̄p̄  
 sollempnes carinas. extensa  
 ieiunia. votiuas p̄grinationes:  
 et si qua sūt alia q̄ legitime p̄m̄e  
 agruūt subire p̄ata sūt: qm̄ absq̄  
 amāitūdie p̄m̄e p̄ccōes ad uitā  
 redire nō posse. p̄ grām dei c̄tus  
 effrūs sūt. **¶** Sed quis digne effrū  
 queat. quāto ep̄us gesticit gaudio:  
 quātas unūsi qui aderaut om̄esq̄  
 cōgnati et amici ei⁹ sanū sapie  
 tes. deo grās reddiderūt: cū ab  
 ore p̄ccōis aut vni⁹ noctis sp̄acū  
 sup̄bissimū et obstinatissimū  
 om̄esq̄ p̄ccōs p̄m̄am respūctis  
 tā sc̄a tā hūilia tāq̄ deuota v̄ba  
 resonarent. **¶** Sup̄ om̄es uō amira  
 bilis ⁊ bonorū memoria digna.  
 cōiūe ip̄ius speciali tripudias  
 gaudio. benedicebat d̄m̄i: <sup>im̄</sup> virū  
 suū <sup>q̄</sup> cui carnali copula iūge  
 bat ad sp̄itales ⁊ castissimas agm̄  
 imaculati muptias labore atq̄  
 idustria sua p̄ sc̄e cōis atq̄ <sup>pie</sup> exhō  
 tāōnis assiduitatē atraxerat.  
**¶** Ecce q̄ dulces q̄ suaves q̄q̄ sa  
 lubres pietatis fructus sc̄e disc̄ōis  
 v̄to ptulit. ⁊ e regione q̄ ama  
 ros q̄ p̄m̄iosos q̄q̄ mortifēos

p̄dicōis fructus misere disc̄ōis  
 viciū fecit: qm̄ sup̄ memoratū  
 sacerdos q̄ ad sanandū egrotū  
 susceperat: vitute disc̄ōis igno  
 rans ⁊ quā benignū opacientē  
 q̄ ifine cōsue se exhibē debuis  
 set nō itelligens: sibi quidē  
 mortē t̄palem astiuit: illi uō  
 quē ad uitā reuocāe debueat.  
 etne mortis pondus duplicauit.  
**¶** Hic uō b̄tus ep̄us. qm̄ vitute  
 disc̄ōis magnifice pollebat.  
 cū oīa pietatis argumenta  
 illi defecisse viderent: p̄ sa  
 gacitatē pie disc̄ōis aliquid  
 iuenit. vnde sup̄bū salubrit̄  
 p̄sterneret: ⁊ hūiliatū ad uitā  
 resurgē faceret. **¶** *Quantū picu  
 lū sit quātiq̄ hora cōfitei vo  
 lentē differre. Caplin xiii.*

**O** m̄ne datū optimū et  
 om̄ne donū p̄st̄m̄ desur  
 sū esse ⁊ a p̄e lūminū descē  
 dere iacobi⁹ testat⁹ apli⁹: stul  
 tam videlicet philosophā illorū  
 redarguens: q̄ lumē boni  
 opis v̄m̄acitatē itellētis <sup>liber</sup>  
 libeō assignātes arbitō: suā  
 conant⁹ statuē iusticiā: ideoq̄  
 iusticie dei nō sūt subiecti.

.D.

Anus et pensae sufficiat quibus  
 casibus quatuor calanitatibus non  
 solum humane carnis sed etiam huma-  
 ne mentis infirmitas pateat. si ul-  
 ad momentum a gratia deserat.  
 quod nec quid exera secundum  
 quod oportet nesciamus. si non  
 spiritus infirmitate mentem adiuvet.  
 Non queso patienter feras lectorem  
 si adhuc de sacramento confessionis  
 necessarium ut recte exemplum  
 bene perstrinxerit. itaque evidenter  
 clarebit quod lamentabili ruine  
 tentas humane mentis que per liberum  
 arbitrium corrupta est obnoxia sit.  
 et rursum que potens que efficax  
 sit gratia ad salvandum quod perierat.  
 que utique ab ipsa <sup>eterna</sup> ruina servare  
 poterat. si non secundum egregiam  
 ambrosii sententiam necessarium fuisset  
 ad peccatum quod christi morte deletum  
 est. ut postmodum nobilis ad ymagi-  
 nem dei creata natura. quid perse-  
 ul quod per gratiam sit agnoscens.  
 misericordiam domini tenent non obli-  
 viscat. In uno ex monasteriis  
 ordinis premonstratis. quidam de  
 fratribus aliquando infirmum officium sce-  
 litus est. qui secundum ea que in facie  
 sunt appetentis religionis et ho-

neste confessoris esse videbatur. sed  
 heu pondus et pondus quod utriusque  
 est abhominabile coram deo. dep-  
 hensus. appende istateam dolosa.  
 quam foris per hypocritam sobrium psi-  
 moniam amatorem se esse simula-  
 bat. in quo non in secreto suo gula et  
 voracitati laxans habenas. obscurum  
 quod forte suavius infirmis apparasset.  
 cibosque delicatiores fidei eius ob ne-  
 cessitate infirmorum edidos. non verum  
 iudicium dei stultissime infirmitate.  
 Contigit vero ut cum hunc nequissimo  
 vicio privanda temeritate aliquid diu  
 subiacuisset. nescio quo iudicio  
 operum ad horam confitei deliberaret.  
 Itaque in sacra vigilia pertherostes in  
 horam nonam. cum iam abbas eiusdem  
 loci ad celebrandum officium ipsius  
 diei sacris vestibus ornanda esset.  
 accedens ad eum. signum ei confessionis.  
 sicut moris est confitei volentibus  
 ferit. Abbas autem putans eum de  
 cotidianis negligentibus aliquid ha-  
 bere dicit remittit. significans ut con-  
 petentiorum ponere horam ad confite-  
 dum quereret. se ad celebranda sacra-  
 menta continentem esse processurum.  
 Repulsa ergo ab hinc istis. eo quod  
 scelus omni confessione et ignominia  
 plenum dicitur effectum confessionis  
 habere non meruisset. timebatque

**D**

ne forte ignicula ille timoris dei  
q̄ i eo ad p̄ns accensū fuerat hac  
dilatōne tepestet: ne se post mo-  
dicū t̄m̄ iueniet: ut cōfusione  
q̄ gl̄am adducit sufferre valet:  
sed magis ~~sed~~ cōfusione que p̄am  
op̄at̄ incidet. Tali ergo merore  
affectū atq̄ ad desp̄atōne p̄clue  
fr̄em illū hostes hūam gr̄is ma-  
lignū sp̄us cōsiderantes. velut la-  
trones sup̄ pupillū irruere: mi-  
serā aīam que se p̄ rōne cōt̄  
ordinē cōt̄ oēm iuris & honest-  
tatis pulchritudine m̄derētis caris  
sue volūptate sagmaueāt. felle  
obduratōis abstītheoq̄ desp̄atōis  
potantes et usq̄ siuipius uigulū  
hominē iā m̄te captū uolētissā  
suasione ip̄ellētes. Demq̄ ab hoā  
qua repulsa passū ē usq̄ ad uesp̄a-  
fatione demonū uariis & p̄uiciosis  
cogitacōibz fluctuās fr̄is cōsp̄ies  
elongatū a sapiā dei q̄ dicit: ego  
sapiā habuo i cōsilio & eruditū  
m̄t̄m̄ cogitacōibz: iudā p̄ditōe  
q̄ celo freq̄ posus n̄t̄ utriq̄  
perijt. ifelicitissā demētia statuit  
p̄mittai. Jam factissime sollemp-  
nitatis uesp̄tina synaxis a fr̄ibz  
agebat̄: et ille q̄ p̄ ifirmancū

solacio remoueret statōne sua  
deseret cetū fr̄m se subtrahit:  
nō itelliges miser tanto se ma-  
lignoz sp̄itū iudis faciliū deripi  
posse: quāto se a cōggatōne ius-  
tor̄ deū laudancū magis elon-  
gare p̄sumebat. **Quid plura?**  
**V**ictū tandem tedio et desp̄atōne  
ip̄ius quoq̄ uite sue odiū  
currens: iñt̄ stultū pactū cū  
morte. et fedū cū ifr̄io pepigit:  
atq̄ i ip̄a st̄a nocte pentheros-  
tes culerū guttū cuius volup-  
tati dedecoroso lenocinio sa-  
tiffereāt iimmergēs: eūdē in  
steleratissā m̄fectione sui i-  
centōe habuit: cuius instinctu  
cyclopēa voracitate sectū nō  
stimul. **Tū** uō ap̄astate sp̄  
nequissimo ep̄udiantes gaudio.  
quo specialius et profusius  
exultāe soleut. si q̄n̄ aliquē de  
m̄to religiosoz supplantāe po-  
tuerūt: ignorantesq̄ p̄sūptio-  
nē suā diuina censurā celeris  
ēē r̄p̄mendā: tāquā iā plena  
victoria potiti cōsilū ~~uincit~~  
inire: quatinus sic seminare  
de medio tollentes absentaret:

**D.**

ne forte anq̄ penitus expiraet  
 iuenty a fr̄ibz quacūq̄ pieta-  
 tis arte ad q̄fessionis et p̄m̄e  
 subsidū reuocaret: sicq̄ p̄dā  
 nephariā tartarei p̄ncipes  
 amitteret. **Ceterū** cū neq̄ i  
 vesp̄is neq̄ i sac̄o vigilijs fr̄  
 ille i cordine suo i choro apparet.  
 recordatq̄ abbas signū q̄fessionis  
 qd̄ fecerat et repulse quā susti-  
 nuerat. totū i tremuit: et q̄si  
 iā p̄fugiente sibi sp̄u suo ne  
 forte fiet qd̄ factū eē nesciebat.  
 ḡrissima cordis q̄cussione ce-  
 pit vereri. **Velocit̄** ergo qui-  
 busdā fr̄ibz accitis ad iārendū  
 eū pauidq̄ et anxius mittit:  
 sibi a iusto iudice deo i pu-  
 tandū fore reputas: quitq̄d  
 adūsi p̄tulisset is q̄ q̄fitei  
 volente licet euidenti ne-  
 cessitate minq̄ tñ diserte re-  
 pelle p̄sūpsisset. **Quesito**  
 itaq̄ i infirmitatis cetisq̄ lo-  
 cis i quibz iuenty posse  
 sp̄abat minime repty ē: sed  
 tandē curiosius h̄is <sup>qui</sup> i m̄ssi  
 fuerant etiā obstrusos  
 quoslibet angulos p̄stru-

tantibz? i necessarijs i fimoꝝ  
 culter horrendi sceleris i m̄st̄  
 cruore i fecto paumētū quoq̄  
 multo sanguīe rubens. i t̄e  
 euentū recent̄ admisi homi-  
 cidij i dubijs declauere i diijs.  
**Quo** viso expauere et expal-  
 luere fr̄es ad iārendū destina-  
 ti: atq̄ illiq̄ q̄ ab iūctio h̄m̄  
 homicida ē. crudē maliciā  
 adūsq̄ fr̄em pusillanimē  
 p̄ualuisse i gemuerit. **Sed** cū  
 quidnā de cadauē ut puta-  
 bant exticto fr̄m fuisse abditū  
 et obstia queq̄ loca p̄lustrādo  
 diligentiq̄ exploraret. ne ullū  
 oīno vestigiū uiuentis ul'  
 defūcti rep̄re ualeret. maio-  
 re stupore p̄cussi sūt. celeiūsq̄  
 regressi. lamētabile fr̄at̄m  
 ericij euentū abbati et fr̄ibz  
 p̄andē maturarūt. **Oritur**  
 mor meror et luctq̄ oīm̄:  
 vox vna fr̄is ruina pie cō-  
 passiois affectu plangenti:  
 sed is p̄ cetis i paciencia luget  
 q̄ pastois nomē et officū  
 tenens misēabili ouicule p̄-  
 didis occasione dedisse

notabat. Illuxit interea festiva  
 deuotione colenda dies penthe-  
 costes. et fratres optate diei reue-  
 rentia missarum sollempnia deuo-  
 tissime celebrantes omnipotentis  
 dei clementiam supplicat postu-  
 labant: quatinus solita pietate  
 quod nam de fratre illo factum fuisset  
 ipsis manifestare dignaretur. Verum  
 domine clementie bonitas quam in-  
 pabiliter et merito supplicium ex-  
 cedit et vota minime contenta  
 id solum concedere quod petebat: lar-  
 giori dono gratie sue demonstrare  
 voluit quam dignantur ruine peccato-  
 ris illius manus nostre sue suppo-  
 sicut: ne is qui culpa sua  
 castigari meruerat. dyabolice  
 malicie presumptione collideretur.  
 Non enim passa est irrefragabi-  
 bilis censura misericordie equitatis  
 dei. iudicium sine misericordia recipere  
 illum qui iudicium metues sub  
 alas misericordie per confessionis  
 et penitentiam articulum confugere de-  
 siderabat. licet hoc negligentia  
 prelati sui consequi minime po-  
 tuisset: sed neque sanctissimi  
 die quo spiritus sanctus corda  
 primitiue ecclesie sue ad

illuminandas omnes gentes  
 copiose illustravit: aduersus phariseos  
 moxestam victoria fedari  
 sustinuit. Ecce namque dum sancti-  
 mistia celebrarentur quidam  
 de fratribus seorsum stans sub  
 turre que campanas suste-  
 tabat sursum forte repperit:  
 viditque hominem illum summius  
 infelicitate vel miserum sed pla-  
 ne magnifica dei gratia beati.  
 super murum quedam preceptum  
 penitus iace: ita ut a remora  
 et decessit de ipso muro pen-  
 dens incontinenti casurus esse  
 videretur. Attonitus is qui viderat  
 se ceteros: curiosiusque  
 considerantes ipsum esse deprehendunt:  
 quem fratribus inimici  
 continentium coeque et anima perisse  
 reputabant. Nati vero cadaver  
 extintum sese solummodo rep-  
 turos: allatis scalis ascen-  
 derunt: sed misericordie illius  
 qui neminem predestinatorum suorum  
 prece patitur spirante adhuc  
 hominem iuenerunt. Non postquam  
 clamore mixto gaudio  
 ab hiis qui ascenderant ceteris  
 innotuit: exultantibus omnibus

U

p̄cipue tū abbate q̄ se flens  
 et euilans moeris illiq̄ esse  
 reū clamitabat: gl̄a tibi dñe  
 deus. gl̄a tibi sp̄s s̄c̄e deus  
 a cūctis īgenimā. De hīc  
 p̄cipiente abbate sūma cū  
 cautela diligētiaq̄ depōitū  
 īfirmītoxiā dilato ē: cūctis  
 q̄ ī guttūe illiq̄ hōrrendi  
 vulneis h̄yatūm cernentibq̄  
 et mirantibq̄ p̄ gaudio quo-  
 nā modo sic saluus ītegritate  
 mutulato viue posset ī  
 lactulo collocato ē. Cūq̄ pau-  
 lulū queuisset: accedentes  
 fr̄es apturā h̄yantū enoc-  
 mit̄ gutturis manibq̄ q̄p̄s-  
 sere. ne flatū vitalis cōtraio  
 meatu erūpēt: temptantes  
 si ul' hoc modo qualiterūq̄  
 ūba edē posset. Sed miseri-  
 cor̄es d̄s ei quē de tyrānica  
 hostis antiqui malicia po-  
 tent̄ eripuerat: fatūis q̄  
 officū ad laudē gl̄e sue cōt̄  
 vīm deficientis nat̄e. q̄fessio-  
 nis grām concedē dignatū  
 ē. Qd̄ ubi pia exploratū  
 fr̄m curiositas adiūt. cont̄

omēm legē mortalis nat̄ie  
 etiā fr̄em illū sanitati restitui.  
 mox cedentibq̄ cūctis abbas  
 q̄fessionē īcaute delatā. vere  
 magno dei munē stupendo  
 miraculo tandē recepit: q̄fite-  
 ti quoq̄ p̄mām cōgruā iūxit.  
 Et aut̄ plenū et absolutū cēt-  
 domū. qd̄ sp̄s s̄c̄us q̄ pietas  
 dei dicit̄ excellentissio sollēp-  
 nitatis sue die progūe dignatū  
 ē: tāto p̄pensius et deuotius  
 p̄uitatē s̄c̄e cōsūctōis postmodū  
 emulatū ē. quāto īsemetip̄o  
 cercius expto fūcat. leuathan  
 serpentis antiq̄ virulentis  
 patē moesibq̄ eos q̄ scemate  
 religiōs religiōis īsigniti q̄stias  
 suas latebrosīs sc̄eleibq̄ macu-  
 lae nō verent. **Sūg.** Sicut igit̄  
 testante ap̄lo q̄nīq̄ sc̄pta sūt.  
 ad nr̄am doct̄nā sc̄pta sūt:  
 ita p̄culdubio q̄nīq̄ dei mag-  
 nalia ī s̄c̄a eccl̄ia ip̄ius facta  
 sūt ad nr̄am erudicōnē fr̄a  
 sūt. Et p̄pt̄ea q̄cūq̄ curā aiāz  
 grā dei s̄c̄titi sūt: caueant  
 ne quīs occasione seu n̄c̄itate  
 cōfitei volente. sibi dūm̄eat  
 cōmissū sine gr̄u pondere  
 discretiōis differre p̄sumat.

ne contrarij sint aplo dicenti: spm  
nolite extinguere: et ne forte is q  
mit ad vita reuocari poteat: ipa  
repulsione sua raiisione cordis  
uadens. post modicu ad uita  
redire contempnat. **De piculo  
discordie Epistolam xiiii.**

**Q**uoniam dñs i euagelio dicit.  
Quis qui nascit' fr'i suo reus  
erit iudicio. itemq aplus salu  
bit amoneat dicens. sol non  
occidat sup iracundia iram?  
dolendu valde e. quosda ena  
de mio religiosor negligencia  
ire frena laxae: et usq ad  
contenciois discordieq ferem mit  
du priuipie: qui du fois iuncti  
esse cupiut: mita g'uit feruut:  
duq fois pua et uilia defendt:  
mita magna et p'iosa pduit:  
qa du rem tpalem tenere di  
ligit: p ea si auferut' pliq  
expedit irascendo uel dilectiois  
i'compabile thesauru amittit.  
**U**t ergo quisq' religiosa iuta  
sectat' templu dei se ee me  
mneit: dñm q' maiestatis ha  
bitante i se iracundie seu discor  
die passione offende ptimescat:  
qualit' sacerdos quida religiosu di  
pate qua celi rege i tris nato

celi ciues frigens ammaue  
rut i penno suo uolae no  
timuit: amiranda quada  
gram sp'calit' a dno sibi collata  
pdidit: ad cautela torpenti  
desibe no pigritaboe. **H**ic  
ergo laudabil' uite psbiter.  
ignauie neq'q' martes onco.  
sollicite satagebat: quatinus  
coisiois sue qualitas ab ex  
cellencia g'odus sui no dist  
paet: cotidie et p'cipue i  
oblatone hostie salutis i q  
filio imolat' p'ri. ut tollat  
p'ca mundi. p sacrificiu cordis  
contriti et sp'us huiliati se  
metipm i p'ntia sume diu  
nitatis mactae curauit. **H**a  
bebat uo prochiannu queda  
q licet secularis uite nego  
cis iplurim' eet: fidei tñ  
itegritate deuocoinsq' sine  
ritate pastois sui meitis  
foctassis impar no eat. **C**ius  
naq' doctna et exemplo  
religiose i'itutuz ecclie luma  
sine cessacione cerebat: missa  
ru celebracione sedulo obsua  
tor i'iterat: sacraru p'cu  
i'ntancia celos pulsans in

D.

simplicitate cordis sui tempe  
 diuinum sacramentum cum domino loquatur.  
**D**olens autem dominus utroque me-  
 titi ad laudem et gloriam nominis sui  
 manifestare: laici illius tantis spirita-  
 les et corporales oculos aperuit:  
 cepitque infra ~~sanctum~~ sac-  
 ramentum actionem dominum in  
 ihesum christum beatis oculis videre  
 super altare stantem iuxta calicem  
 stantem: qui amborum oculos mira  
 suauitate presentiae suae misericor-  
 diae pertingebat. Consecratione  
 vero diuinorum sacramentorum rite  
 facta. cum patris osculum in templum  
 esset diffundendum: et sacerdos  
 iuxta morem quorundam sacra-  
 mentorum primitiis oscularetur: in ipsa  
 hora pius dominus accedens eidem  
 ministro suo. patris osculum dig-  
 nantissime pertingebat. **D**  
 quanta est benignitas redempto-  
 ris nostri: o quantum de deo suo  
 quorundam pia et deuota sim-  
 plicitas meretur: ut ineffabilem  
 illam eterne visionis dei dulcedinem  
 quam generaliter omnibus electis in fine  
 seruat: ipsi quodammodo in hac  
 mortali uita per libam uidebantur.  
**I**s ergo qui ad tam diuine

contemplationis reuerendum archam  
 admissus fuerat iuxta prophetam scriptum  
 suum sibi retinuit: et cum frequenter  
 speciosam formam per filios hominum  
 uideret nichil tamen presbitero iudicium  
 uoluit: ne aut ipse uanitatis no-  
 taetur si tantum dei misterium facile sine  
 magno pondere rationis apparetur: aut  
 ille cui tanta gratia a domino collata  
 erat. per elationis uicium eadem se-  
 gratia periret. **A**ccidit interea ut  
~~ocula~~ oculum presbiteri sacerdotis diuisis  
 herbis et oleibus uirentem cultorum  
 quodammodo uiuacitate germinis  
 cuiusdam porcella furuus in rep-  
 conibus intrae consuesceret: et quia  
 in domo domini sui ob rei familiaris  
 penuriam unde uentriculum suum  
 replere posset non inueniebat: aliunde  
 hoc mendicium appellabat. **I**taque  
 sacerdos egresse ferens oculum suum  
 uastum: cum frequenter pauperem  
 illum animo uideret quatinus porcum  
 suum domi teneret. ipseque porcum  
 teneras olerum plantas suffodi-  
 entem. cum iniuria uerberum esset septem  
 oculi sepius expulisset. nec tamen  
 quitquam proficeret: ad extremum dolore  
 stimulatque eundem porcum occidit.

Verū paup̄ ille aialis sui rēitu  
 cognosens. annūculū substantiāle  
 sue se magna expte p̄didisse  
 īgenit: volens agē cū p̄sburo  
 quatinus dāpnū illatū sibi scdm  
 leges restituet: illo econf̄ cōti  
 sui iacturā exaggerante: qm̄  
 paup̄ ubiq̄ iacet cū dēmento  
 cause sue despectus et repulsus ē.  
 Itaq̄ sacerdos irēconsiliatus manes  
 paup̄i sit suo. ad imolandum v̄e  
 rēconsiliatōis hostiā temerarius  
 accessit: sed dñs ih̄s q̄ sc̄us est  
 nobis a deo p̄re iusticia redēptō  
 et rēconsiliatō: discordie peste ma  
 culato p̄nciā suā exhibē dignata  
 nō ē. Et ecce hō dei cuius supra  
 mentim̄ infra sacri canonicus  
 actionē stans et deuotissime  
 orans. illū t̄que āgeli desiderat  
 p̄spicē more solito se visurū spe  
 rabat: sed frustratus a spe sua  
 vehement̄ turbatus ē: q̄sideas  
 sacerdotē grā sibi collata p̄orsus  
 nudatū: et q̄i nubilo quodā  
 dīne idignatōis obfuscātū. **Q**  
 ergo v̄erūda hūilitate sola tes  
 tante q̄stīa aliquādiu celauēat.  
 causa exigente silentio p̄mē  
 noluit: sed assumpto secessu p̄sbi  
 tero q̄le et quātā grām p̄didiss̄

sc̄tius suggestit: monēs et  
 obsecrans ut si ī p̄am aliqd̄  
 lapsus cēt p̄ q̄sionis et p̄mē  
 remediū diluē illud q̄ntorū  
 festinaet: si forte grām amissā  
 largā redemptōis m̄i  
 benignitate recipe merēt.  
**C**onsuetus atq̄ sacerdos nullū  
 quidē cūialis delicti sibi  
 q̄stū se esse. sed nec ī h̄is  
 q̄ cotidianis excessibz eue  
 nire p̄nt cōstiam se plus  
 solito remordē r̄ndit: excep  
 to dūtaxat qd̄ oētū suū p̄  
 fundat nō sufferens paup̄is  
 illū p̄ortū occidisset: etq̄ p̄  
 satisfactōis hūilitatē necdū  
 rēconsiliatus fuisset. **I**ntellere  
 rūt ergo utriq̄ paup̄m  
 susceptōe dñm: iuria paup̄is  
 sui tanto seueriore quanto  
 occultare vindicta p̄missē.  
**F**estinauit itaq̄ sacerdos pusillo  
 dñi p̄ cōdignā illatū dāpnū  
 r̄cōpensatōne satisfacē: sed  
 utrū sublimē illā grām  
 quā p̄dideat recupauit  
 necne. nō q̄stat nobis: qm̄  
 siuis dei q̄ eandē cū illo  
 grām ul' fortassis p̄ illo

**B**

papicbat: censorio semetipm  
 castigavit silencio: ne myste-  
 riu dei passim sine cte ne-  
 cessitate articulo re-  
 uelae psumet. **V**eteru  
 qm duritia cordis huam  
 difficult ad custodia sui ex-  
 atit: adhuc etia ipius immi-  
 ni testimo q sit pculosu  
 discordie vitu coprobabim?  
 qui lig iultu et coacty iutate  
 prodar: tu qm elia vba  
 deponie videt q fidelibz  
 comonitoia ee nosit. **I**n  
 monastio quoda stimonialu  
 tractabat aliqui ppositu  
 eiusde loci cu socioibz qua-  
 da possessione ipius reno-  
 bi vendē volens: et sicut  
 fieri solet ex studio pccu-  
 sua smam tūq sanioi cosilio  
 submea defendecū: gūis mē  
 ipm et socioes discordia exorta  
 ē. Verū pposito dicente. sibi  
 editū ee dispensationē. totūq  
 negociū auctoritate placōis  
 sue. ad arbitū volūtatis sue  
 cogente: socioes ecōctio mte-  
 bant et gūit scandalisate  
 recesserūt. **G**rat aut femā

queda layca Teode monastio q  
 ab timido spū verabat. pro cuius  
 libeatione cotidiana pccū qmācia  
 socioes i cōe laborabat: et ut pesti-  
 ferū spm validius urgere possēt.  
 dntas sacramentis ea frequētius  
 pncipae faciebāt. posteo itaq die  
 ppositu pūpendens scandalū tbatz  
 ipē cu gūius tbatz ipis socio-  
 ribz ut pacificā hostiā imoluet  
 igmā ē ad altare dei: pactaq  
 ex more diuinoz munerū cose-  
 cratione: etiā patientē illā causa  
 pncipende eukāstie sibi psen-  
 tai feat. **T**um uo spūs neq  
 mirū i modū recalcitrans:  
 truculentus et hoerisonas cepit  
 edē voces: ipmā ppositū ama-  
 rissima iuentione redarguens  
 dixit. **O** miserrime et infelicissime  
 homicidio. quid facis? **V**etale  
 virg rancoris et discordie toto  
 pectore spirans usiq etiā gūis  
 scandalu pusillarū dnti corā odis-  
 sime maiestatis reus ad qseran-  
 da tractanda et manducanda  
 carnē altissimi ipudent ipudē-  
 terq sil et irreuent irrupis.  
**N**oueis p cto qa qsulcius fe-  
 cisses. si domū dei hodie nō

istrasset: quā tante p̄sūp̄cōnis  
 cauteiō q̄stiam tuā v̄stulasset.  
**C**ūq̄ exēcissimis & orōibq̄ multis  
 cogēt̄ quatinq̄ diuinis sac̄mē-  
 tis reuerentiā celibes cedēt  
 quousq̄ mulier quā corq̄bat  
 cōmūcasset: p̄ multas difficul-  
 tates vir cogi poteat. ut de  
 māibq̄ illis q̄ dissencōis & cō-  
 tenicōis vicio soedebat eukāstie  
 grām eā sumē p̄mittēt. **H**ic  
 colligūq̄ negligēcia n̄ra hos-  
 tibq̄ n̄ris cont̄ nos vires acc̄sē:  
 et quia quāto q̄s ad p̄cūndū  
 p̄cliuōe fuit: tanto p̄ncipis  
 tenebrarū diuissimū iugū diffi-  
 cilius euadē possit. **Q**uanta  
 uō idustā discordie viciū fugi-  
 endū sit. q̄ q̄ festinaut̄ ad pacis  
 cōcordieq̄ vinculū redeūdū sit:  
 etiā magis ille ~~in~~ iohānes  
 q̄ elemosinā dicit̄ satis oste-  
 dit: q̄ p̄t̄ ~~comparat~~ cōpabile  
 largitatē & apassionē quā tra-  
 egenos habebat gr̄o vocabulo  
 eleymon id ē misericors appella-  
 ty est. **H**ic b̄tus pontifex cū  
 eēt alexandrie magne citatis  
 p̄iarcha: m̄cta eiusdē v̄bis  
 p̄icius adulterinas quāsdā

leges i p̄zo rerū venaliū p̄po-  
 ne volebat: q̄ exactionē ma-  
 gis & auaricia. q̄ iustariū  
 legū moderantiā redolerēt.  
**S**ed libeālis p̄iarcha hoc  
 i ḡuamē paup̄m q̄ pasua  
 sūt diuitū fieri p̄p̄ciens:  
 magnanimit̄ resistebat:  
 sicq̄ fr̄m ē ut ḡuissima dis-  
 sencōne t̄bati discordes abi-  
 uicē discederēt. **E**t uō mitis  
 pastox q̄ a sūmo pastore d̄no  
 nr̄o ihu xp̄o didicēat māstue-  
 ty eē & h̄uilibs cōde: lig po-  
 tuisset q̄stiam suā ponocis  
 cause testid̄mo tueri: scanda-  
 lūq̄ illis q̄ auaricie estibq̄  
 i flāmaty nr̄onabilis mouebat̄  
 p̄uipendē: t̄n timorē dei. cū  
 sol iā festinaēt octūbe p̄ re-  
 ligiosos deiros mādauit  
 p̄iciō dignū memoia v̄bū  
 dicens. **H**ūc pat̄na sol ad  
 occasū ē. **A**d qd̄ v̄bū ap̄ūta  
 p̄icius cū festinacōe surrexit:  
 occutrensq̄ tenuit pedes  
 honorandi p̄iarche: sicq̄ ve-  
 rus imitator mansuedis xp̄i.  
 dū se ad h̄uilitatis celsitudi-  
 nē i c̄mae studuit: i cōde  
 p̄r̄mū sup̄bie discordieq̄

fontē extirpit. **De laude  
patientie. Capitulum xv.**

**S**ed o michi suauē locū:  
In quo p̄ similitudine exē-  
pli cōgruent̄ valde memoria  
fiat ammirande paciē cuiusdā  
fr̄is: q̄ cū eo q̄ odeat pacē pa-  
cificā eē et scdm̄ dñicū p̄ceptū  
enā p̄ inimico exare satagens.  
miserante dño tueterati lūois  
virulentis radices de corde fr̄is  
extirpauit: et quē diū paciēt̄  
sustinēat violentissimū pse-  
cutorē: deuotissimū recipe-  
meruit obsecratorē. In mo-  
nastio quodā cōstientis ordīs  
contigit aliqui t̄m̄ duos q̄sdā  
fr̄es dissensiois et odij seminatā  
causa similitatis cuiusdā pul-  
lulāe. Verū uno eorū ī malicia  
discordie pseuerante: al̄ p̄ gr̄ā  
dei cito resipiscens qd̄ male ī  
se pullulāe recognouit: rastro  
apūctiois eradicāe quātocius  
festinauit. Quātō autē maluo-  
lus ille clāculis seu aptis in-  
sectacōibz. irrisioibz. detractio-  
nibzque fr̄is animū ad amai-  
tudinē p̄ducē mitebat̄: tanto  
iste ī hūilitate timois dei se-  
metipm̄ submitteus lūois  
et ī paciē stimulos quos in

corde ipsius aduersarius exacue tēp-  
tabat: q̄fitendo flendo et exando  
vigilant̄ retūdebat. Verū quid  
nō mortalia pectora cogis lūois  
et īuidie exetabil̄ trābes: **N**d̄  
enī paciēs iste et hūilis fr̄ q̄stie  
sue p̄stabat dando locū ire:  
p̄cipientiqz se ī maxilla scdm̄ p̄-  
ceptū euāgelicū p̄bendo altēā:  
hoc totū p̄susus ille a timida  
sinistre m̄p̄tando supbie con-  
temptuqz suo deputabat: quōqz  
is efferos animos ei9 paciā  
sua limite temptabat: tanto  
ille malicie sue furis agitata  
ad p̄sequendū īnocentē. misēo  
lūoce magis ac magis t̄rende-  
bat. **H**inc sc̄m̄ est ut vers9 ī  
amaitudinē vitis aliene. sanctū  
aphanaē. ius p̄stbē. fas nefasqz  
q̄funde nō verēt: dūmō illiqz  
quē stercatissimo p̄seq̄bat̄ odio.  
tranquillitate t̄bare. gr̄am ob-  
nubilāe famāqz fuscāe potuisset.  
**H**errens nāqz ī uirtū robur mē-  
tis collutatiois sui. de cūctis  
nequicie sue adūuentōibz subli-  
mit̄ triūphāe: foetiqz paciē pede  
malicie sue collū calme: artoxi  
seuiens īuidia abbatē suū lup9

seuissimam ouem metum adiit:  
 detestandi cuiusdam criminis quod  
 nequitur conuincatur. fratrem suum  
 nequius insimulans: ut de crimine  
 innocentie gloriosum reddebat  
 pessimi medicamenti fermento  
 corrupta fama si fieri posset  
 humiliaret. Unde uero frater falso  
 accusatus in causa uocatus est:  
 sciens scriptum quia crudelis est qui  
 famam negligit: ipse huius criminis  
 sibi conscius non esse ingenue profes-  
 tatus est: seque ad approbandam innocen-  
 tiam suam examine quodcumque placuis-  
 set spontanea uoluntate subiturum.  
 Quia tamen sensum credis humanum non  
 solum ad faciendum. sed etiam ad sus-  
 picandum de altero malum ab  
 adolescentia primum nouerat: ubi  
 semel emissum occasione scan-  
 dali de se insimulans dedisse genuit  
 doluit: et quod secum cum apostolo dicere  
 poterat. gloria mea haec est. testimonium  
 conscientiae nostrae: malicia dei uanis  
 suspitionibus se agitare patienter  
 ferre nequebat. Et tamen cautus seque  
 consilium apostoli dicentis. noli uincere  
 a malo: sed uince in bono malo:  
 times etiam ne forte continuus  
 dolor impatiente stimulis mittitur

In odium aduersarij uertitur: totam  
 uiam gressantis ipse dolens ad  
 negotium tristulit pietatis:  
 assiduis orationibus uigiliisque fletibus  
 tam pro se quam pro emulo suo diuini  
 misericordiam. beatissimeque dei gen-  
 tricis pietate exorans: quatenus  
 diuina gratia et se in caritate consummaret.  
 et in emulo suo magnitudinem  
 malicie comprehenderet: et ad tollendum  
 scandali fomitem unctioe dulce-  
 dinis sue comprehenderet. Nec frustra  
 laborauit in gemitu suo. neque  
 pupille oculorum eius otiose pie-  
 tatis aquis fluebant: sed qui  
 consolatur humiles tribulatores suscep-  
 torum dominus exaudiuit uocem eius:  
 impletusque est deo quod sapientissimo  
 salomon ait. Cum placuerint  
 domino uerba hominis: etiam inimicos  
 eius conuertit ad pacem. Cum enim  
 sacrificium cordis coniti et spiritus  
 humiliati in simplicitate deuotionis  
 suae domino aliquodiu obtulisset:  
 nec tamen dolor. qui tamen ob infamiam  
 notum. quam innocens intulerat: quod  
 etiam per predicationem fratris qui men-  
 dicantem et odij ueneno infectum  
 bibat. praedia eius <sup>de</sup> pascebat  
 cessaret: contigit ut taliter affectus  
 quadam nocte in choro sanctis in

5

adine suo vigilaz sollempnis  
 inteset. Et ecce ad memoria  
 calamitatis sue sil' et fratm  
 piculi cepit ebullire de tinnis  
 cordis eius medullis fons lac-  
 maz: ve de fonte domus da-  
 uid patente i ablucione pitor.  
 et mestruate venaz suaz  
 pncipia thens: quo scaturie-  
 te fluebat ab oculis lacme  
 no sup deducente eas sed p  
 deducete eas: no ut g fundet  
 z poret. q fundenti eas cofu-  
 siois z pditiois fouea paueat:  
 sed ut resipiens a laqueis  
 dyaboli. a quo captiuus tene-  
 bat ad ipius uoluntate. etne  
 uite bntudine et glam recu-  
 parer. Inebriatq itaq sincerissio  
 vno caritatis qd letificat co-  
 hois. cuius dignior poro et  
 emmencoe laus e rrmicos di-  
 lige. et oae p psequentiab  
 z calupniantibz. no se poteat  
 imedio firm pati: sed cito  
 scitu petens. cora vno de al-  
 tibus ad oone p pmit: q tms  
 bulliecia ardentissime coputi-  
 omis aromata liberius eua-  
 porandi celosp sicut vngula  
 funi penetrandi oportuata

tem nansiscerent: Ibi omi mi-  
 secediaz dmi q a stlo sut mceoz:  
 btissime quoz dei genitris et  
 vgis terhauste pietatis viscra  
 miete reuolues: no ta vbis qui  
 imensu fugitu cordis largissimo q  
 lacmaz ymbre ipam nrem mie  
 que spes miseror ee dimoscat:  
 ut sua adisunq sui causa sus-  
 cipe dignaet supplicat postula-  
 bar: qm negotiu qntuicuz  
 mntatu. p quo sume pietatis  
 nr cea pmissio iudice filio  
 suo. alleguozis officio fugi no  
 recusaet. nec nisi pietatis or-  
 dine tminai posse pia fiducia  
 psuebat. Nec sefellit simplici-  
 tate fidei eius: magnifit e ves-  
 tigio subsecuz pietatis effecto.  
 Ette emi du i multa cotone  
 cordis sui frequetius iteraet.  
 pie dne misere. pia dna dei  
 genite vgo maia succre miseo  
 omi pcesu cosilio z auxilio  
 destituto: et adhuc pi m m m m m  
 vba corde z ore voluet: adest  
 illa spitalis paupm suscepit  
 et peruliae refugiu miseror:  
 dei genite vgo nr dna nra:  
 no qualentq. no mediorrem

**D**  
afferens consolacionē ~~desat~~ desola-  
to: sed plane tantā ac talem:  
quātā ac qualē reginā celi.  
dnām mūdi. nrēm nrē. spem  
nrē. et quē visitacione sua  
dignata ē. decebat ipendē. Jam  
psalmi quē nrē chorū psalle-  
rūt ad laudē dei decantabat  
ultimū vsū frēs psallebāt:  
cū respiciens fr̄ ille oculis  
lacrimas stillantib9. vidit illā  
sublimē dnām agē. spem  
nrē. quasi a dext<sup>o</sup> latē  
altis egdientē ad se venire  
vultu et habitu ⁊ modo quo  
nrēm nrē decebat reuēdā:  
tūmensi quoq; inbaē luminis  
choruscante. Dequebat̄ ud eā  
iuuenis splendidiſsim9: celesti  
et ipē glā t̄ signit̄ adornat9. In-  
terim dū finito psalmo frēs  
glām s̄c̄e trinitati dicēt ⁊ sicut  
mois ē ob reuēciā sūme  
maiestatis. omnes p̄t̄ inclinarēt.  
subsistit v̄go b̄t̄: sublimissi-  
mūq; v̄trem cui nō adeq̄bit̄  
omnis creatū. excepta dūtaxat  
illa q̄ t̄sar̄ et de sac<sup>o</sup> v̄gmalī  
ip̄ius v̄terio a v̄bo dei t̄ unita-  
tem p̄sone assumpta ē: illū t̄q̄

tā hūilē tam celsū v̄trem  
reuerent̄ submissit̄: et quōq;  
frēs glā p̄t̄ ⁊ filio ⁊ sp̄i s̄c̄o  
p̄dicerēt: tūq; v̄ hūilis an-  
tilla d̄m̄ t̄ctūis p̄mansit.  
**P**ost h̄ etrigens se vultūq;  
ad frēm t̄ angustia n̄stitū  
digens: mellifluis v̄bis con-  
solata ē eū dicens. **H**ō dei  
cessent iā lacrimae ab oculis  
tuis. et amantudo meroris.  
quo cor tuū vehemēt̄ affli-  
git̄ recedat a te: q̄ ē merces  
opi tuo: q̄ sūme t̄mōre  
altissimeq; caritatis d̄m̄ ac  
filij mei pro modulo tuo  
t̄mitatōe effect9. adūsarij  
tui violenciā nō solū equa-  
nimit̄ tolerasti: verū etiā  
salutis ei9 piā sollicitudinē  
gerens t̄ luctu ⁊ lacrimis te-  
metipm̄ p̄ eo t̄ **o** r̄spertu  
d̄m̄ hūiliaē nō dubitasti.  
**Q**ua p̄t̄ noueis me ob s̄mce  
tam fidei tue deuorōnē: tū  
tibi glām q̄ emulo tuo v̄tū  
a d̄no ipetrasse. **F**rat̄ uō qui  
ad tantā s̄ctōre celestij celsi-  
tudinē admiss9 fueat̄ ut

D.

cunctis ordinibus angelorum re-  
 uerenda matrem domini carnis  
 oculis videt. nil fructus: neque  
 turbam potestatem suavitatis et  
 securitatis matrem videbat. fi-  
 ducialiter dixit ad eam. **Obser-**  
 uata que es tu que sic dignatur  
 loqui ad te seruum tuum: ut  
 quis est iuuenis iste qui tecum  
 est? **Ego** sum inquit maria  
 mater filii dei: iuuenis uero  
 iste iohannes euangelista: cuius  
 corpus obsequijs benignissimum  
 filii mei ierusalem pro nostra pendens  
 salute me commisit. **Et** frat-  
 er ait: **Si** ergo es illa pro qua  
 salus humano generi aduenit.  
 quam reueretur et laudat uniu-  
 ersus creatur: cur quod et tu tamquam  
 una de ceteris. ipsis etiam potes-  
 tatibus angelicis honorandum  
 caput tuum ierusalem: premissa  
 domina respondit. **Pro** deo debes quia  
 quos nescimus gloria sancte trinitati  
 cum metu et reuerentia exhibet  
 iherusalem: torrens omnes uirtutes  
 celorum commouet et ad laudem  
 sui ceteris excitant. **Hic** dominus:  
 uisio beata ab oculis uidentis  
 sublata est. **Pro** tamen mirifica  
 nectarei odoris suauitas eadem

hora apparuit beate uirgini. non solum  
 frater illius illius qui merore et anxietate  
 tabescebat: uerum etiam cunctos tunc  
 in choro deuote psallentium penetra-  
 cordis adeo gratiosa inspectione  
 referent: ut facile daretur intelligi.  
 non materialium aromatum fragran-  
 tia illa. sed diuine plane fuisse uir-  
 tutis. **Præ**terea loquitur potentias domini: laudes  
 auditas frater omnes in seipsum eius.  
**De** inuestigabiles sunt uie eius: et  
 incomprehensibilia opera pietatis ipsius.  
**U**uidus namque ille detractor et actu-  
 sator innocentis fratris sui. qui quicumque  
 in se fuit primum uita pietatis et ho-  
 noris crudelis mendacii gladio  
 extinxit: cum iuste processerit tribuli  
 illa sententia precellenda fuisset: qua  
 dominus dicit ad filios israel siambu-  
 lauitis ex aduerso michi. ego quoque  
 aduersus uos uereda et cetera uos  
 septem plagis: propter scelera uestra **Et**  
 illud de psalmo. **D**ilexisti mali-  
 ciam super benignitatem: propterea deus  
 destruet te in fine: cum hoc inquam  
 dignum fuisset audire: non tamen hoc  
 audiuit: sed inueniente pacia  
 innocentis fratris quoque caritatis  
 pro se pie gementis humilima in-  
 tercessionem: potius audire meruit  
 euangelicum illum premissum familias  
 pro digno filio uiscera pietatis.

exhibente: et dicente. **L**ito pferre  
 stola pma apuiciois et iduute  
 illu: ne nuda ambulat et videat  
 t pitudme ei9: et date anulu aur  
 eu cofessiois i manu ei9. ut lot9  
 aquis ofessiois q glam adducit  
 i salute. qa i ofessione oia lauant:  
 signaculu inocencie recipiat: et  
 date calciamenta fructuose pme  
 i pedes ei9: ut ambulans vias  
 iusticie de cetero no offendat ad  
 lapides malicie pedes affectionu  
 suaz. **E**nuo ubi stissim illius  
 odois fragiancia q de uigmeo  
 coepe itemeate et imaculate dei  
 genitris erupit: nu ceteros qui  
 hac gra digni habiti sut: etiam  
 luoce tetrum et odio. ptoxis ei9  
 antea tetigit: mox uehement  
 opuio et illo igne que dñs ihus  
 mittit i tra salubrit iflamato:  
 repit ia stel9 sua ueitatis lance  
 ttutinae: se re u se miseru. se9  
 oimib9 toementis dignu reputae:  
 frs quoq sui que falso emie i  
 famaueat inocencia cosequent  
 beatifmae. **D**emq redarguentis  
 se oftie stimulos ferre no uales:  
 apposuit i aio suo se: ommoda: ab  
 frs ifectucione cessaturu: conuati  
 quoq factiois fabula p ofessione  
 patefacta. ad arbitru abbatis

se ei quata posset huilitate  
**S**atisfacturu. **H**ane at facto  
 frs no sine magna amiaoe  
 mit se qrentib9. quidna tanti  
 odois suauitas qua noctu  
 psallentes senserat ptendet:  
 is q tanti misten oftius eat  
 abbate setius adijt. q videat  
 queq audiat: simplicit pan  
 dens: ipamq hoca apparcois  
 bte dei genitris fuisse qua  
 psallenti naib9 celestis sua  
 uitatis fragiancia ifusa est  
 asseuerans. **A**bbate uo supen  
 te difficultusq fide adhibente:  
 magnitudine quippe tu glori  
 miaculi estimacoe psone sup  
 fdiende: ete i astipulacoe  
 ueitatis. malinos ille ifama  
 toe inocentis frs sui pallens  
 et emens aduenit: detestandi  
 stena emis stena iuidia co  
 gente ficta pon9 a se p ueita  
 te subuira. flens et eiulans  
 cofitet: se9 multis modis  
 multoq tpe ipsecude ipius  
 exarsisse cu magna cordis co  
 ftoe deplorat. **P**ero resisti  
 vnde illi ta repentina opuio  
 et pti sui itognio accidisset:  
 respondit se lux idignu eade  
 gra suauissim odois qua et



in spitalibus studiis repestit. maxime ubi ydemptitas fastidii gnat velut incursu continue psalmodie: dignum durumq ad coerectionem negligencium pande qualiter dñs nr ihus xp̄us p̄semet ip̄m blasphemiam negligencie cuiusdam cleici corripere dignatus: quatinus tanto p̄pensius ad emendationem sui. negligencium mentes euigilent: quanto sollicitius maiestas corripientis pauido corde pensat. **H**ic t̄m̄s año coloniensis archiep̄us sigeburgensis cenobii fundator. ubi etiã sacri corporis cineres gl̄am futue resurrectionis p̄stolant: quate sc̄itatis quateq̄ auctoritatis Tercia dei fuerit: cunctis hystoria vite eius legentibus liquet. **H**ic venerabilis sacerdos dei si q̄n ab extoribus negotiis liber. frequẽ se sub̄t̄he potuisset: psalmodie cū quodam cleico suo. que sibi ad t̄m̄ religiosū studiū ydoneū p̄uideat attentia vacabat. **V**erū is que nō deuotō voluntariū faciebat. sed necessitas ut reor ad t̄m̄ q̄tinuas odas p̄soluendas angariabat: ydemptitate p̄m̄ opis p̄tes̄ cepit q̄nq̄ diuidia. nōnūq̄ vō etiã integra

liba tr̄silie: ita ut ad omne gl̄e p̄nūciatione fine t̄m̄ et t̄m̄e p̄sone mentione faciens: mediã penit̄y reticet. **S**up̄ dies diei succedet et h̄c pessimam negligenciã quã nullq̄ aducebat nemo corripet: s̄c̄o quippe pontifice t̄m̄ h̄is v̄sib̄ quos sibi fors eterna dabat itentione cordis figente. quada vespa dū isd̄e pontifex se t̄m̄ l̄culo suo gr̄a quetis collocasset: atq̄ obdormisset. audiuit quasi voce hois festinato negligent̄ dicentis. gl̄a p̄i et sp̄i s̄c̄o: atq̄ idem s̄c̄o et t̄m̄o repentis. **Q**uã cū audisset: et q̄d her vor p̄tend̄t distine nullomō valeret: sompniū resolutū. asstitit ille p̄terios̄ forma p̄ filijs hominū. dñs ihus xp̄us: q̄ etiã manu p̄tensa duob̄ quoq̄ t̄ca digitis. i. pollice et auriculari t̄m̄ volam̄ replicatis medios tres erectos tenebat: de hinc dextre manū indice alterius manū idicem tangens. ecce iquit p̄: morq̄ mediū simul tangens. en iquit filij. ad postmū uō annularem tangens. ecce ait sp̄s s̄c̄us. **D**em̄de subiūxit. **C**ū itaq̄

**D.**

tres iste persone q̄ vno deo sūt  
 pari honore ab vniūsa ecclia  
 colant̄: quare blasphemias  
 cleici tui nō redarguis q̄ ad  
 omnē glē decantationē. nū  
 q̄ media trinitate p̄sona sūt.  
 laudis honore sub̄tit̄: Post  
 hāc iocūda visione euigilas  
 sacdos dei ḡtulabat̄ valde de  
 visione tante maiestatis: et  
 qd̄ ī spū audieat festinans  
 aure corpis p̄bae: accito p̄  
 quiete cleici. consueve cepit  
 īstē psalmodie. Diligentiā  
 uō quale ī psallendo discipli  
 nam tenet̄ austultans: cōp̄  
 itissime q̄ ī singulis cōclusi  
 one psalmor̄ p̄uēnda negli  
 gentia trinitate idualitatem  
 cōit̄hens. p̄sona filij trī silie  
 bat̄. Quē mox seuera ut dig  
 nā eāt cōceptōne castigat̄:  
 ut de cetero distinctius & deu  
 tius psallēt sub ḡui īmācōe  
 p̄cepit. Hic idem b̄s antistes  
 p̄ v̄tute illū. q̄ reuelat̄ mis  
 teria rapt̄ aliqui ī spū. cōgno  
 uit̄ vniūsas t̄bulacōnes cala  
 mitatesq̄ q̄ etiam dei vsq̄  
 ad finē mūdi opp̄ssūe sūt:

rediensq̄ ad se nō solū mēte. sed  
 & corpe p̄ h̄erōe visionis quā vi  
 deāt aliquāto tpe lāgnit. Quāq̄  
 a religiosis viris rogāet̄ quatinū  
 misteria q̄ videāt ad edificacōne  
 fidelū pandē dignaēt̄: hac tū  
 sc̄stantib9 se voce r̄ndit. De ve  
 ue vniūsis angulis t̄re. ab h̄is  
 q̄ dicūt̄ ep̄i rectoresq̄ aiā: quor̄  
 doct̄ina & exēplo p̄plus dei īformai  
 debueāt. vt purā d̄no exhibēt  
 seruitute. Ceterū q̄ fugienda quāq̄  
 cauenda sit her̄ p̄iculosa negligē  
 tia. qua psalmor̄ siue quarūlib9  
 p̄at̄ curs9 sine mente absq̄ de  
 uocōne festinando. atz dimidia  
 ta seu etiā t̄tegra quāq̄ v̄ba tr̄si  
 liendo p̄currit̄: liber quoz q̄ de  
 māculis b̄ssime dei genit̄is  
 maie ītitulat̄ maifeste declarat.  
 Ibi em̄ īuenit̄ qd̄ qdā v̄go religiosa  
 sc̄dm̄ m̄m̄ psalmor̄ centū quāq̄  
 ginta salutacōnes angelicas cū  
 totidē venis eide regine reli  
 m̄i n̄ie singulis dieb9 offēbat̄:  
 sed qm̄ p̄t̄ ip̄am multiplicatē  
 m̄m̄q̄ digna deuocōne q̄ optēt  
 id faciebat̄: amōita ē ab eadē d̄na  
 n̄ra. quatinū recensis duab9 p̄tib9.  
 quāq̄ginta sibi cotidie salutacōnes  
 cū cōpetentib9 venis ītente et  
 m̄oese p̄soluēt̄: patent̄ īsmūas

*Ab  
perna et bea.*

deo et sibi acceptius fore quālibet  
parū seruū cū deuotione. q̄ multū  
negligent et sine deuotione exhibiti.

**N**ō ad hec rōndē poterūt q̄ i multa  
placōne p̄cū seu p̄t psalmos  
qualit̄rūq; placōe ofidūt. qui i  
briūssimo t̄p̄e sp̄atō quinquagenā  
siue enā psalmū integrū se p̄  
currē gloriānt. **D**istant q̄so  
hys exemplis nō pensāe deū  
quātū sed quāto pietatis affectu  
quid i sacrificijs ip̄ius offerat.  
nec posse holocaustū dici qd̄ totū  
flāma deuotiōis uersū nō fuit.

**S**i q̄s uēo ad tantā p̄fōis celsi  
tudine p̄ grām dei exrueit ut  
et multa et deuote solue valeat.  
huic sc̄dm̄ sc̄ptūā lex nō ē poita.  
sed sicut i hac uita i p̄fector. uota  
tr̄stendens et meita absq; tedio  
mentis et corp̄is bonū semē se  
minat. ita i futūo imensū pōda  
etne gl̄e. tāquā stella multis sy  
deib; claior hereditabit. **Quantū  
bonū sit seruiciū dei cotidianis  
uigilijs sollicite solue. Cap̄ xvii.**

**S**icut p̄phetarū illustissim; q̄  
p̄ patriarcharū et regū sc̄us  
dauid homo quē dñs rex suū nō  
tā lucit q̄ elegit. q̄ p̄m; mortali  
ū choros psallentiū statuit ad  
confitendū dño qm̄ bon; qm̄ i  
sc̄m̄ misēdia ei; dispositōez dom;

**D**eo dei itēq; ordines et uices  
cantorū salomoni filio suo tradēs  
osā Taurū uenerūt ad me mān  
dñi sc̄pta. p̄p̄tate demōstris  
q̄a quicq; gr̄e quicq; decore et  
uticis habz ih̄m̄ p̄gnās in  
f̄ris atq; sub onere carnis p̄m̄  
gemens. totū hoc de plenitu  
dine celestis ih̄m̄ q̄ sursum et  
ob hoc libeā ē descendit.  
cui; p̄cipatō i idip̄m. i m̄  
placōis dulcissimū attā sine  
int̄missione cūtat. ad cui; uicq;  
exemplat fr̄igine et filij  
homin. cūctatis et castitatis et  
inocencie sc̄m̄oia cenati. lau  
dū p̄coma dño cūcti suo. sedu  
la cū deuotione p̄solue conant.

**H**ac dñe laudis executionē lū  
singuli quicq; fidelū sc̄m̄a p̄  
modulo suo sc̄tent. uēo tñ  
iudicio ceterorū ordinū p̄sioni  
cristiensis ordinis. arduis laboz  
Thar p̄te deuotiōis anfert. cui; p̄fessi  
paulopost mediū noctis  
ad uigilias surgentes. p̄p̄tate  
dulcedine matutinal' sompni.  
usq; ad solis ortū sic p̄seuerātes  
i laboze et eripna. i uigilijs multo  
saturāt p̄uenie faciē dñi i q̄  
fessione p̄cū et laudū dicentes  
cū psalmista. **P̄ te nocte  
nonūq; uēo circa mediū noctis.**

.D.

affirm' tota die: et pp' uba labioꝝ  
 tuꝝ dñe ego custodiu vias dñas.  
**B**erū quāti mēti sit apud dñm  
 tentē deū ī s̄o cotidiano sicutio  
 ipius sollicitas seruae excubi-  
 as: utiqꝫ quāti piculi sit sta-  
 tionē vigiliaru sine necessitatis  
 articulo desere gentio dorebi-  
 mus exēplo: quatinꝫ hñ q̄ fuoē  
 spūs s̄i actensi. sacre psalmodie  
 carne sapiūt et onerosa pluri-  
 tate nō phœrestūt. sed viuacita-  
 te bonis & spūs deū laudae cœ-  
 dag puificae contendūt: testi-  
 moniū opis sui letis anibus  
 audientes. ī grā dei respirent:  
 hñ uō q̄ acridie & sompnolētie  
 vno pressi. deū nō timēt nec  
 hoies ~~erubescūt~~: sicuti dei  
 ionūda firmitate fuaie deserentes.  
 & ad requē laūli festinātes: q̄  
 crudelis tyrāni dominio se sub-  
 dant ppendē nō negligāt: et  
 ne atrocibꝫ pems p̄ hār uirū  
 p̄ ip̄a secedia sua crucientē:  
 torporem pigritie a se repelle  
 tribili exemplo cōmoiti curet.  
**C**ū s̄us et omni sp̄ialis amois  
 dulcedine noīandꝫ p̄ bñardꝫ  
 p̄mꝫ clacūallis abbas monas-  
 tice religiois p̄fectionē. quā a  
 p̄e luminū a qo omē datū

optimū ē pleniꝫ & sincerei cūctis  
 sui t̄pis homibꝫ didicāt. diuisarū  
 narōmꝫ populis t̄bubꝫ & linguis  
 trāssudēt: et ex oblatōne fidelū  
 monastia cystriens' œdis ubiqꝫ  
 frarū missis fr̄ibꝫ exstruēt: roga-  
 tu abbatis seniois magūcie ciui-  
 tatis q̄ ē ḡmame p̄me metropol'  
 archiep̄i euerbacense cenobii duar  
 leucatu spacio a memba p̄fate  
 urbis distans haut p̄cul a r̄pa  
 rem magnū & m̄ amnes p̄cipui  
 fluminis fūdauit. **H**ec itaqꝫ domꝫ  
 ad bñdronē tāti p̄is validissimū  
 t̄mentū sumēs. optimeqꝫ matti-  
 zans religione diuicis celebri  
 fama. p̄sonaz p̄bitate. p̄latōnē  
 auctōitate. grandiqꝫ cōuētꝫ nūosi-  
 tate. celsitudinē reuēde m̄ris  
 sue usqꝫ hodie emulat: ita ut ī  
 cūctis ḡmarnaz p̄uicis velut  
 p̄eciale religiois & honestatis spe-  
 culū euerbacens' resulgeat etiā.  
**H**anc uicini fideles nec nō et re-  
 moriozes nōnulli bono odore ūtu-  
 tū s̄te cōḡgatiois illiꝫ attracti de  
 plenitudinē eiꝫ cōsilij ḡuitatē.  
 orōmꝫ suffragia. piculoz tuta-  
 mina querē. et de habūdancia  
 sua paupm xpi topnā largit  
 supple: p̄cipuas etiā sollempnita-  
 tes q̄dā deuotōis ūtutu illic

agere consueverit. De quorum numero milles quidam armis strenuus natalibus clarus deuotione non istius nominis contrada sollempne die purificationis beate marie virginis et matris ibidem celebrare: sacrisque vigiliis ob reuerentiam tante diei in longum valde productis a principio usque ad finem deuotus interesse solebat: quatinus sancte illius multitudinis precibus adiuta exhortatione sollempnis sinonis recreatus diuinis missarum sacramentis immensus lares ipsos letior repetens. benedictio domui sue reportaret. **Lucet** enim secularis vite casibus irretitus. et ea que mundi sunt cogitans vite fructiferam se non esse humiliter recognosceret: tunc velut vltimus promptissima vite spiritali cum suis fructibus temporalia impedendo sustentare satagebat. **Accidit** vero ut quadam vice urgentibus rei familiaris occupationibus impeditus. ad predictam festiuitatem minus tempestiue occurreret: ideoque profusa iam nocte cubitum vadens. dum ex lassitudine itineris fatigatos artus in lectulo collocasset: alto sopore depressus signis vigiliarum quod fratres ad diuinas laudes persoluedas excubiabant nequaquam audiuit. **Post** horam expugnatus dum contentus melodie in auribus eius resonaet.

releuius de lectulo exiliuit: **veni** ensque in ecclesiam ipse australi eiusdem ecclesie. ubi hospites diuini interesse solent. coram uno de altariis mestus se consedit. **Sedens** ergo negligentiam suam recensens volens: nitetur sancte deuotionis que per totam ecclesiam illam tam in tantibus quam in orationibus etiam feruebat aliquo modo percipere fieri: sed fallacia ~~falla~~ sompno lentie premissa ad vitas vigilandum et orandum se minus expeditum esse dolebat. **Ubi** sibi metum ratus dum in longum extenderet vigiliam: tunc quidem stabat. tunc sedebat: tunc dum et fronte et tempora manu fricabat: **si**que quibusdam arte quadam sompnoletiam ciuicem conabat. **Interim** vero considerans cum quanta alacritate vocum et mentium fratres diuinis laudibus insisterent: silentia carnis sue ibecillitate perhorrescens: non sine magne animationis stupore sic quasi causa do loquebatur ad dominum dicens **Domine** deus. que est hec tolerantia vltima possibilitate humane fragilitatis extensa: qua fratres isti sic velut metas corruptibilis nature excesserunt pro te morte afficiuntur tota die et nocte: **Ecce** enim cum

D

i condians vigilis ieiunissq  
 exerceant: et insup hac nocte  
 vix aliquid sompni reperit: ni  
 chilominus est cu tota alacritate  
 spūs. tibi dño fatore suo laudū  
 vota impendē cōprobant. Ego  
 vēs miserabilis p̄tōe nec vniq  
 saltē noctis aliquatūla p̄telatas  
 vigilas p̄tē nomē tuū sustinē  
 valeo: quas isti cōtinuas p̄tē  
 p̄mū uite etne se sufferre  
 glant: ita ut nullis omnino  
 calamitatibz cedāt: q̄ minz  
 ad eosdē rursz agōnes sube-  
 undos valenciz tardesant.  
**In** has pie querele medita-  
 cōnes parū obductis palpe-  
 bis i sompniū tenuē quidē. sed  
 felix resolutus ē: viditqz duas  
 p̄sonas celestis pulchritudis ve-  
 nistate affricuas monāchico  
 stemate reuēdas de choro  
 psallentū ad se egredientes:  
 quaz vna q̄si cogitātibz ei9  
 r̄ndens ut eminentia labōis  
 z vigilaz i dei sūitio expen-  
 sar cōmendaēt: neq̄ nālī  
 militis illiqz lingua horē gma-  
 nta. sed vsu latino elegantē  
 cōposito lras pemitz ignocanti  
 locutus ē dicens. Talia posse  
pati: soli meruē bñ. hñs dñs

gfestm excussa sompno aperuit  
 oculos: magnosqz dei miraculo v̄ba  
 q̄ audieat mēoria retinens grās  
 egit deo: et licz vni ditorz neq̄  
 p̄telligencie acūmē distē posset:  
 tñ boni aliquid sibi portendē  
 ctissime sperabat. Reliquū v̄o  
 noctis ppulsata vilit sompno-  
 lenna quāta potuit deuotione  
 vigilando z orando t̄segit: mag-  
 no desiderio estuans z optas die  
 fieri: quatinz diuinū oraculū sibi  
 larga benignitate grē dei reue-  
 latū p̄ussqz a mēoria extidēt lrato  
 alicui ppalaēt: cui9 amūculo ad  
 itelligenciā ditorz p̄tingē valet.  
**H**anc at̄ facto expectata oportū-  
 tate loquendi p̄ori eiusdē loci  
 vtrū valde religiosū scētus  
 adijt: qd̄ vidisset ul̄ qd̄ audisset  
 simplicit̄ pandens: postulatzqz  
 angelicū dicē vsū absqz obstaculo  
 lingue homo p̄deota z sine lris  
 sonabat v̄ba latina atqz iterū  
 repetebat: quousqz p̄cedns p̄ois  
 tenacius ip̄ssa. labilis mēorie  
 fugua leuitate abolei nō posset.  
**M**irandis plz miranda succed̄:  
 z q̄ nō p̄t se tñ m̄steū hor  
 cōgnouisset: verū multo magis  
 p̄ptēa ut quoz toleranciā p̄a

simplicitate mirabat? eorum beatitudinis  
 totius uates efficit? dñs adhuc  
 manifestus declarare dignatus est.  
 hor nãq; ut uerba laudiat sed nō  
 itelleat itelligentis q̄stie cōmu-  
 nicant. iposq; mēptante uim  
 dictorū apprehendit? rētrēns ad  
 armariolū mēorie illud uacui  
 p̄orsū inuenit: nec unq; p̄gea  
 usq; quē ad hōrā didicēat: ne  
 minima q̄de silba exp̄mē ua-  
 luit. **F**iduciat ergo multū ī grā  
 dei et q̄fectat. cōseruatōe loci  
 illis uē credidit esse dñm? pensi-  
 onēq; ānui censū ī eadē ecclia  
 p̄fessū: quē etiā singulis ānis  
 quo aduērit tpe fidelit̄ solue-  
 curauit. **F**iduciat itaq; metu  
 corporee fragilitatis excluso cō-  
 disq; pusillanimitate discussa.  
 strēmū se atq; deuotū ī suūo  
 dei exhibē contendit? b̄titudi-  
 nē et requē celestis p̄ie tāto  
 fidelius expectet? quāto recensioi  
 hoc miraculo dñs aram bone  
 spei fidelib; suis p̄rogāe dig-  
 natus est. **F**rat uō sup̄memorato  
 p̄oe noīe menfrida uir quāntū  
 ad deū religiosū eximie? quāntū  
 uō ad s̄lm̄ auctoritatis p̄cipue:  
 qui etiā domū suā int̄ heribi-

les prellas scismatis qd̄ t̄pib;   
 alexandri pape factioē fredei-  
 ci t̄patois etiā dei diuina  
 eius creatōne cruciavit ne p̄m̄  
 destruet̄ mirabilis idūste p̄u-  
 dencia consuauit. **H**uic s̄culo  
 dei int̄ cetera cāsmatū dona  
 q̄b; felicit̄ pollebat. archana  
 quoq; reuelatōm̄ nōnūquā  
 dimittit̄ pandebat̄. sed sicut b̄t̄  
 sp̄itū ~~uim~~ uisitāōne quāq;  
 cōsolabat̄: ita etiā malignorū  
 sp̄itū larualib; umbris ut  
 purgatiōe reddēt̄ terebat̄.  
**F**rat at̄ Teadē domo iuuenulo  
 q̄dā henric; noīe argentines  
 natione. robust; et uergetat;   
 corpore. sed sp̄italis marie sed;   
 ac debilis corde: q̄les heu nr̄s  
 t̄pib; multos uidem; et dolem;.   
 pl; foemdat̄es t̄palit̄ ~~uim~~   
 materat̄ q̄ ghehene sup̄lucis  
 deputat̄. **Q**ui uidelicet iuuenis  
 lū ī cūctis obsuāns ordinis  
 segnitiei et inefficacie a cet̄is  
 fr̄ib; ~~uim~~ notuēt̄? quā t̄m̄  
 executōne diuinū s̄m̄ de-  
 linq̄bat. qd̄ moīs oib; negl-  
 gebat̄: cū utiq; multis alijs  
 validis id erequi potuisset.  
 si nō sub acella minne p̄-  
 gricie man; nālis uigōis.

**D**

oculisset: et isup sarrarū  
 vigilaz collectā quasi cū isfir-  
 mitatis frequēt deserē sole-  
 bat: atq; ad repausandā mise-  
 ram carnē cubitū ire nō etu-  
 bestabat. **H**uius detestabile ne-  
 gligentia p̄or p̄r̄na sollicitu-  
 dine nūr q̄dē publice nūr  
 uō puati. monendo. obsec̄ndo.  
 redarguendo sanaē cupiebat  
 sed frustra: ip̄o quoq; pluris  
 estimante carnis sue comodū  
 q̄ aīe regem: tāq; estimatoe  
 rerū stultū pascebat sterilem  
 q̄ nō parit: et vidue nō be-  
 neficiebat. **A**ccidit interea ut  
 ip̄dē dissolutū fr̄ labois ⁊ dis-  
 cipline fugitans statōnē vi-  
 giliarū sicut solebat deserēs  
 de choro eriet: q̄tina isfir-  
 matūis q̄nto b̄uius posset dicitis:  
 voluptati carnis sue cubitū se  
 re collocando satisfuer̄. **D**ns  
 aut̄ volens ostendē sollicitate  
 p̄or̄i q̄ iusto zelo mouet̄ q̄ta-  
 q̄ eēt p̄ncipes negligēcie ul'  
 pot̄na cōtemptū ⁊ sup̄bie fr̄is  
 illū aperuit oculos ei⁹ viditq;  
 fr̄e illo de stallo suo se mouēte  
 ⁊ an̄ ḡdū altius solo capite  
 modicūquid t̄chmante. ostūq;  
 thori egredi festinante terer-

rimū demonē collo ei⁹ isfluentē:  
 ip̄m̄q; vsq; ad itroitu isfirmitōen  
 miris modis gesticulando atq;  
 rathmādo ut v̄bo vsicato ier̄cieq;  
 digno loquar equitante. **P**ost-  
 modū uō de isfirmitōis egre-  
 dientis hūmeis ferus agitatoe  
 rursū isflit: et tāq; uē ~~irrationabile~~  
 irrationabile iumentū capistro  
 sero die tractū flagello t̄pissie  
 mollitiei usq; an̄ spondā l̄culi  
 iquo malo suo pausae gestiebat  
 minauit. **D** q̄ felicis quāq; osul-  
 cius stolidū hoc iumentū p̄n̄ illū  
 iumentū stām deuotōnē secutū  
 fuisset: qd̄ isimplitate cordis sui  
 dicebat deo: ut iumentū factū  
 sū apud te et ego semp̄ terū: q̄tina  
 sessorem pot̄na habē meruisset  
 illū q̄ astendit sup̄ occasū ad des-  
 truendū p̄c̄m̄ et statuendā iusti-  
 ciam: nō eū q̄ p̄ temporal' delecta-  
 tōis iocūditate sempit̄ne cala-  
 mitatis nerib⁹ miseros illaq;at.  
**D**emq; nulla coe rige valet eū q̄  
 timorē dei neglexit miser ille  
 optim' <sup>130218</sup> quid de eo vidisset itman-  
 tis monita sp̄nens claustral' disci-  
 pline vigorem ner salte sup̄fine-  
 tens tenē curauit: sed isgrati sessō-  
 ris sui mortifeā osilia secut⁹  
 ordmē deserens. fr̄is ē apostata

*Demon extrahit pigros  
 Ex lila.*

vilis: ut in falsis bonis ul' potius  
 corrupcionibus huius mundi ducet dies  
 suos: et ipse ad infernum descendet.  
 Sicut ergo supra exemplum laboris  
 et vigiliis seruicij dei non refugien-  
 tibus iocundum deuotionis fore speramus:  
 ita minime necesse est ut hoc postquam  
 teneis et delicatis atque ad arduos  
 labores in alidus luctu et merore  
 cordis indicat: hinc uero quod robore  
 ualitudinisque reponit ac uocem pol-  
 leant per turpissimam tamen tertiam  
 laboribusque pro deo fatigati contempnit.  
 timendum valde est ne nouissima  
 eorum huius cuius miserabile uita sed  
 miserabilior apostasia perdidimus  
 filia sint. **Quantum periculum sit  
 uigilias seruicij dei tepide  
 profolue' Capitulum xviii.**

**Q**uoniam de tertia et negligē-  
 tia atque sompnolencia in  
 seruicio dei nec non et fantasias et  
 illusionibus quas tepidiores quibus  
 etiam in choro dormientes per immisso-  
 nem demonum iuncti patiuntur sub-  
 tilius et exploratius in reuelationibus  
 cuiusdam serui dei inuenit: que in parti-  
 bus bytanie in domo quadam cysti-  
 ensis ordinis que strata florida di-  
 habitante ad correctionem suorum

suorum dominus spiritu prudentie imple-  
 dignatus est. Qui uidelicet famulus  
 domini cum a diebus adolescentie sue  
 trena despicere et amare celestia.  
 scitatem quoque super cordis emulacione  
 obsuare contendere: quadam solle-  
 punitate pentherostes dum ad so-  
 mitum horologii surgens matuti-  
 nas domine nostre psalle impetere: re-  
 pente quadam noua et antea si-  
 terpta deuotione procedens suis  
 illi sentiebat: que per exten-  
 sum uigiliis spatium magis ac  
 magis incrementum sumens. in ma-  
 alacritate inferiorem partem et certior  
 hominem ipsius reficiebat. Cum  
 autem uinum benedicite omnia opera  
 domini domino. in quo omnis creatura ad  
 benedicendum et laudandum dominum  
 iuuat a fratribus impetere: uidit  
 carnalibus oculis angelum domini  
 per oppositam sibi fenestram cum  
 magne claritatis fulgore in  
 medium chori descendere thuribu-  
 lum celesti thymiamate refertum  
 in manu ferente: quod inde usque  
 altare pergens thurificabat  
 illud sicut in sollempnitatibus  
 ad missam fieri solet: indeque

**D**

reusq; vtriusq; choerū lustiur: et  
 monachis vigilantibusq; psal-  
 lentibus spitaliū aromatu mi-  
 usficiū vapore offerebat. **Tū**  
 aut psallentes choerū ad usq;  
 illū benedictamq; p̄m̄ et filiu  
 cū s̄o spū puenisset: āgelū  
 dñi p̄ ordmē truens m̄nissos.  
 is ad fr̄m cui her vidē con-  
 cessit fueat pueniat. **Tū** uō  
 isdem fr̄ m̄ra deuotōe pieta-  
 tis succensq; tāq; cū p̄pha dicit:  
 os meū apuū et attraxi sp̄m̄:  
 q̄a mandata tua desideaba:  
 totū se extendit ut alitū att-  
 her: quatinū iūctmans laudē  
 p̄i et filio et spū feruenciq;  
 detantaet. **Angelo** uō dñi  
 carbonē ardentissimū atq;  
 lucidissimū duob; digitis  
 de thuribulo tollens ī os an-  
 helitū fhentis p̄uenit: q̄ p̄  
 totū corp; ei; descendēs oīa  
 m̄ra ei; suauissio ardore  
 succedit: ita ut ex s̄m̄a dñe  
 posset cū p̄pha. de excelsō  
 misit dñs ignē ī ossib; meis.  
**Itaq;** ardore carbonis deso-  
 latorū salubrit̄ ī eo vicia con-  
 sumentis ferre nō valens

pallidq; et exanguis ī tram  
 corruit: indeq; delatq; ī t̄finito-  
 riuū t̄b; dieb; ibidē s̄n̄ voce <sup>tr̄p̄ mortu;</sup>  
 et sine motu p̄mansit tūq;  
 moctus. **Post** t̄duū uō eadē  
 hoā q̄ raptq; fueat ad se r̄usq;  
 et ab oīm carnali corrupōne  
 q̄ aiām aggruat illo igne q̄  
 felicit̄ arserat interī purgatq;  
 ē. ut absentia q̄i p̄ns spitalib;  
 oculis vidēt: temptatōnes etiā  
 monachō; dom; sue quib; ul  
 vigilantes ul dormētes verabāt  
 edicēt: <sup>mod̄ et cap̄ eaz; exponit q̄uē est cauei debent</sup> ita ut multi ex fr̄ib; pu-  
 rioris vite s̄m̄omā exhortatōib;  
 ei; puocati emularent. **Dicebat**  
 p̄tea singulis q̄dē noctib; maxi-  
 me aut dñicis et festiuis m̄mā  
 multitudmē demonū in choro  
 psallentiū fr̄m cōueniē: quorū  
 execrabile officiu nō eāt aliud:  
 nisi multis et variis modis fr̄ib;  
 illudē. eorūq; mentes ab intencōe  
 suū dei auēre: pigritantibusq;  
 et dormientibus malignissimis  
 applausib; et cachinnis iūltare:  
 de dormiente ad dormientē ḡuoua-  
 ga p̄m̄itate ire et redire. **Habe-**  
 bant aut ī caputib; suis cupucia  
 q̄dā vettū p̄ncō; scēdidissima  
 et nimis fetencia: interq; et

extius quasi fame scabioscent  
 ulcerū p̄fusa: sub quib⁹ abscon-  
 debant laruales faces suas q̄si  
 timentes agnoscī: uermentesq̄  
 ad unū q̄libet de monachis cal-  
 lidissima exprobratione obsuabāt.  
 utrū nā uigilaēt an dormiret.  
**A**d si dormientē eū repissent.  
 omnē continuo fetore et corruptio-  
 nē p̄uidi caputū suū ī vultū eī⁹  
 erucebāt: cōclamātesq̄ q̄si ad  
 signū plurimū coram illo cōuenie-  
 bant: et q̄dū dormitabat fantas-  
 mata ⁊ turpia sompna illi īmit-  
 tentes nō reuocabāt. **S**ane quos  
 uigilantes ⁊ psallentes adūtebāt:  
 a facie illorū uelut a fame ignis  
 fugebāt: ita ut alitū q̄ de ore  
 cantancū deūq̄ laudancū pre-  
 debat: fr̄e nullatenus possēt. **N**ā  
 ergo q̄sumata b̄tudo ⁊ felicitas  
 nr̄a ī uita etna erit. dñm ac c̄atocē  
 nr̄m nō solū sine labore uerūca-  
 am cū sūma uoluptate p̄petuo  
 laudāē: anquā claudant̄ oclū nr̄i  
 ⁊ lingua nr̄a. q̄ ad laudandū  
 deū c̄ata ē. ī puluere redigat̄:  
 seminem⁹ h̄c cū labore bonū se-  
 men fructū dei: tpe em̄ suo me-  
 tem⁹ ī enarrabili leticia exultā-  
 tes: sicut eccl̄o h̄c qui nūc  
 sp̄mas ⁊ t̄bulos tepiditatis et

⁹ morte

negligentie ī tra carnis sue  
 feminae nō metuit: igne et  
 supplicū ī uolacionē p̄uacitatis  
 q̄stie metent: q̄n̄ idem maligni  
 sp̄us tercie suasces toxine  
 tu p̄uendis atrocē cumulab̄t:  
 q̄ nūc desides uoluptate carnis  
 sue enervat̄ uirtos ad pausā  
 dñi illa nō cessant. **P**orro  
 auctoritas libri q̄ uicapein  
 dicit h̄c q̄ reuensiōib⁹ ⁊ ob  
 hoc ut uidet̄ inuigilantibus  
 reuelationib⁹: ī finamētū et  
 astipulationē uirtutis non  
 īmeito assumit. **I**bi etiā iue-  
 nit̄ scriptū. q̄a cū maligni  
 sp̄us cuidā sc̄orū p̄m̄ dixisset:  
 se cū cōplurib⁹ suis uigilijs  
 fr̄m frequēt̄ m̄esse: illeq̄  
 dñm orasset ut sibi uirtutē  
 h̄c rei p̄audē dignaret̄: ue-  
 niensq̄ ad collatam fr̄m ui-  
 disse demones uelut ethio-  
 pes p̄ totā etiam distren-  
 tes. atq̄ uniuersa q̄ fr̄es orantes  
 ⁊ psallentes ī cordib⁹ suis  
 usabāt. p̄ fantasias ī oculis  
 suis figurantes. sicut post-  
 modū ex q̄fessionib⁹ singulorū  
 patuit: aiadūsu esse uanas  
 p̄usasq̄ cogitationes ac moeti-

**D.**

feras delectationes quas fr̄es  
 hoca diuini suich paciūt demo-  
 nū suggestioib9 fieri **Quappē** ī  
 spū contrito et corde hūiliato n̄cē  
 est exclamaē cū psalmista: ne  
~~ma~~ dñe tradas dñe bestis  
 aīas q̄sentes tibi: et aīas paupm  
 tuos ne obliuiscas ī fine. **De**  
**pinulo religiosoy mollit̄ Thar**  
**uita viuenciu Caplm xix.**

**Q**uam uō metuedū et  
 tremendū sit examē ignis  
 purgatorij. ubi dñs s̄dm̄ p̄ham  
 abluat s̄des filiaz syon ⁊ sāgu-  
 nē iherlm̄ lauat de medio eius  
 spū iudicij et spū ardoris sicut  
 ip̄e dñs p̄ aliū p̄ham testat̄  
 dicens. ⁊ mūdabo sanguinē eorū  
 quē nō mūdauerunt: et sicut  
 idem p̄ha de dño d̄c. q̄a ip̄e erit  
 q̄si ignis q̄flans. ⁊ q̄i herba  
 fillonū. et sedebit q̄flans ⁊ emū-  
 dans argentū purgansq̄ filios  
 leui: utinā attenderēt hī qui  
 leuitatib9 ⁊ negligencijs atq̄  
 sol sompnoletia nō timēt p̄dē  
 dies suos. **De** hoc metuedo  
 examē īquadā collectiua legisse  
 me mem̄ qd̄ monachus quidā  
 ī exm̄is agens an̄q̄ decedēt.  
 raptim est ī spū ductusq̄ ad loca  
 īfinalia. et vidit qd̄ sine h̄erōe

referre nō possim9: aīas scilicet  
 multas verub9 et contis acumi-  
 natis īfixas ad roguē p̄ maximū  
 ī modū anserū torreri et assai:  
 ip̄osq̄ crudelissios tortores cū  
 sufflatores alijsq̄ igneis īst̄mē-  
 tis miserarū tormenta totis in-  
 sib9 exaggerantes. **Alj** uō pa-  
 tellas et sartagnies ignitas de  
 subty iacentes ponebāt: ad p̄c̄p̄  
 q̄ de ardentib9 iacentiū mēbris  
 fluebat diligentissime colligentes:  
 eūde rurs9 bulentē et nimis  
 feruentē sup̄ eos aq̄b9 fluebat  
 refundebāt: quā penā cetis c̄na-  
 tib9 ītolerabiliorē eis eē q̄s̄deabat.  
**Post** h̄c duct9 ē ad quēdā refri-  
 gerij locū ubi multitudinē aīarū  
 q̄i post q̄uē aliquē laborē qui-  
 estentiā inuenit: interrogatq̄  
 ab angelo ductore suo si sciet q̄  
 h̄c essent: se nescie r̄ndit. **Sc̄us**  
 uō angela dixit ei. **In** q̄s̄ vidis-  
 ti. ad ignē illū p̄ maximū assai.  
 homines sūt cōdit̄ tui: qui licet  
 c̄n̄alib9 p̄ctis se neq̄q̄ sedauē-  
 rūt: nō tñ sicut monet scriptūa  
 seruiē dño ī timore et timore  
 curarūt: nō discipline censurā  
 tenē. nō quietis et silentij pa-  
 cientes eē. nō demq̄ uigiliarū

et orōmū sollemnē deuorōne.  
 neq; labeciosa psalmodie erectio-  
 ne strēmie sicut oportet emulati  
 studuerūt. sed magis curiosi. facti  
 vago supflui. desides. pigri. sōpno-  
 lenti: signis ⁊ iocis ⁊ lenitatib;⁹  
 indulgentes: monastice p̄fessionis  
 piūtatē violacē nō timuerūt. **¶**  
 postq; scdm̄ equissima iusti iudi-  
 cis dei sentētia i sup̄uisis penis  
 alij b̄nq; alij plerūq; p̄ quātita-  
 te seu qualitate excessiū suq;  
 purgati fuerūt: mediante grā dei  
 i hūc refrigerij locū iuducūt:⁹  
 atq; sic p̄ h̄erenda illa suppli-  
 cia pausantes p̄fōne b̄fitudinis  
 sue cū pacia p̄stolant. **¶** Luce 9<sup>o</sup>  
 q̄stat clari; reuelatōes h̄modi  
 p̄ dine pietatis dispensatōne tā-  
 tomagis crebrescē: q̄nto finis  
 m̄ndi magis appinquat: ut qm̄  
 habūdante iiquitate ⁊ negligētia.  
 refrigerat caritas multor:⁹. tāto  
 electi dei p̄ her̄ iuentiū caritatis  
 habentes ~~tant~~ i culāscant animis:  
 quāto is i primo uentus esse putat:  
 cui; facie ton; boni p̄redit egestas.  
**¶** Quid uō p̄ hoc nobis imue⁹ qd̄  
 p̄d̄cūs s̄r̄ uidit tur̄turos for-  
 rios adipem diligentiq; collectū  
 sup̄ eos a q̄b; stillabat i augmētū  
 supplicij refundē: nisi hoc qd̄ q̄ntū  
 quis q̄ p̄fessionē suā i hac uita

sibi pepat: voluptati carnis sue  
 p̄ iordinate quietis p̄mguedinē  
 satisfacendo: tantū i altera uita  
 locis purgatoris deputat; suppli-  
 cior solue cogēt. **¶** Sic n̄q; n̄q;  
 de purpūata illa mētre. q̄ calice  
 carnaliū voluptatū ⁊ uino secu-  
 lais pompe tebeat omē trā:  
 dñs p̄ p̄pheta dicit: Quātū gloi-  
 ficauit se ⁊ i delictis fuit: tantū  
 date illi tormentū et luctū. **¶** Quo-  
 c̄ ad uocē tonitruū hui; uigile;  
 fr̄es: et i tentis animis audiam;  
 quid etiā m̄ monachos p̄fectissi-  
 m; et m̄ p̄res reuentissim; p̄  
 m̄ b̄tus b̄nardo de cotidianis  
 istis ⁊ valde p̄maosis neglige-  
 r̄is n̄ris seniat: q̄ i simone que  
 de uita ⁊ mōib; b̄e memorie  
 hūberti quondā p̄cis clauall  
 ferit: cū fr̄es ad emulandū con-  
 uisatōis ei; p̄uitatē. h̄ct̄ m̄  
 cetū sic ait: De reliquo fr̄es dico  
 uobis. q̄ si sequeremū uestigia  
 ei;: nō tā facile i uanis cogita-  
 tiomb; ⁊ ociosis smomb; i iocis  
 ⁊ sturilitatib; laberem: nāt  
 h̄is multū pd̄itis de uita uā  
 ⁊ de tpe uō. **¶** Polar̄ irruorabi-  
 le t̄p̄: et dū creditis uos caue  
 penā istā m̄imā: i r̄itis ampli-  
 occin. **¶** Illud aut̄ sitote: quia

.D.

pa hac iuta i locis purgatoris  
 contumeliat q hic neglecta fuerit  
 reddent vsq ad nouissimu qdā  
 tem. **N**o ego qā durū ē hoi  
 dissoluto apphendē disciplinā:  
 vobso silentiū pati: vagui so  
 lito stabile pmanē: sed durius  
 et mltio duriq eit futias illas  
 molestas / tolerāe. pōero quā ti  
 moratos quā alacres q̄q sollicitos  
 nos i **ref** exequendis diuinis  
 laudib⁹ et oporteat: nō solū ut  
 dñi et carōis nri grām asequamr.  
 verūtenā ut malignorū spūū i ex  
 tricabiles fallanas euadē valea  
 m⁹: isdē venēabilis p̄r i simone  
 sup cantica canticorū q̄deagesimo  
 octauo docet ita dicens. **F**e regu  
 la nāq nra: nichil op̄ dei p̄ponē  
 luer. **D**uo qdē noīe laudū sol  
 lempnā q̄ deo i oratioē cotidie  
 psoluit̄ p̄r b̄ndict⁹ ideo voluit  
 appellāe: ut ex hoc clauis apparēt:  
 quā nos illi op̄i vellet eē itentos.  
**U**nde vos moneo dilcissim: p̄ue  
 p̄ ac strēmie diuinis intēe laudi  
 b⁹. **A**ttēnue qdē: ut sicut veatit  
 ita et alac̄ter dño assistatis. **N**ō  
 pigri. nō sompnoletū. nō ositan  
 tes. nō prentes vob⁹. nō **ref**  
 p̄stidentes v̄ba dimidia nō inteḡ  
 t̄silentes: nō fractis et remissis  
 vob⁹ muliebte quiddā balbade

nare sonantes: sed vili ut dignū  
 ē i somtu et afftū voces s̄i spūs  
 deprimentes. **P**ue nō: ut nil aliud  
 dū psallitis. quā qd psallitis cogite  
 tis. **N**ec solas dico vitandas cogi  
 tationes vanas et otiosas: vitande  
 sūt et ille. illa dūtaxat hoā et illo i  
 loco. quas officiales fr̄es p̄ rōi ne  
 cessitate quasi necessariē frequēt  
 admittē q̄pellūt. **S**ed ne illa  
 quidē p̄fecto tēp̄e tūt q̄sulu  
 erim q̄ forte paulo an̄ i claustr̄o  
 sedentes i codicib⁹ legeratis: q̄lia  
 et m̄r me v̄ua vob̄e disserente  
 ex hoc auditoio sp̄r s̄i r̄erencia  
 reportatis. **S**alubria sūt: sed mi  
 nime salubrit̄ illa int̄ psallendū  
 reuolutis. **S**pūs em̄ s̄iūs illa hoā  
 ḡtū nō recipit: quicqd aliud quā  
 debes. neglecto eo qd̄ debes obtu  
 leis. **E**t her qdē b̄nard⁹. **Q**uid igit̄  
 rogo de p̄s̄is et noīis cogitatio  
 bus illa hora et illo i loco cogitan  
 tib⁹ nob̄i ē sciendū: si nō va  
 nas et iutiles sed ip̄as quoq̄ ne  
 cessarias int̄ psallendū vitai de  
 bē p̄r s̄iūs censuit. **H**ic plane  
 hic coediū n̄orū i stabilitas dep̄  
 hēnsa. s̄idm̄ p̄pheta sicut q̄sudit̄  
 fur qm̄ dephendit̄: ita ut etiā  
 p̄fectiores quicq̄ cū luctu et gemi  
 tu cordis necesse habeāt dicē deo:

nō mites iudicū cū suis tuis  
 dñe: qā nō iustificabit ī spectu  
 tuo oīs uiuens. Sed aliud vno  
 valde aliud ē p̄firmatē mortal  
 natūe ab itentōne psalmodie  
 mentē mēdū auolae: atz aliud  
 p̄ terne desidia p̄sis et noxijs  
 cogitacōibz nullo mentis vigore  
 reluctat: ideoqz sicut dispar est  
 causa venialis delinquentiū  
 q̄uicqz p̄tantiū: ita dispar cit  
 z sicut p̄ meritū digna recipiētū.

*De piculo eoz q̄ ī seruitio dei  
 lasciuie ul' plausibilis cantae p̄-*

*Ecce vobis sumūt Cap. xx*

**E**dū q̄sided qualis vir p̄pheti  
 cus miserrimā et nimis supersti  
 ciosā quocūda tenaciā reprehendit  
 dicens: nō p̄ntes vocibz. non  
 fractis nō remissis vocibz. mulie  
 bre quiddā balbade naē sonantes.  
 occit memorie tribulis casz que  
 referente viō venabili abbate  
 moenmūdi ciudā elū accidisse  
 agnouimus. Hūc nāqz nōnulli  
 q̄bz z si largissime fenēt dñs ist  
 menta laudis sue: ipsi tñ p̄cissie  
 fenerāt dño: p̄mpti magis de  
 eisdē istmentis querē glāz homī  
 q̄ glām dei: et cū p̄rentibz voci  
 bz. cotidianū psalnoz z ymnōz  
 cursū p̄ozsā negligūt ne foete

acūme vocū retūdat: si tū t̄p̄  
 z oportūtas glādi ī se z ī voci  
 bz suis arriſeit. continuo validos  
 gnaros z expeditos se ad causādū  
 et ī extelsū voces tollendas esse  
 demonstrat. Dicebat ergo p̄fuz  
 abbas fuisse monachū quendā  
 ī vno de cenobijs cystriensē ordīs  
 q̄ dono nobilissime vocis exul  
 tans: vigorem eiā ī cōt labore  
 siucti dei expende dēdignabāt:  
 sed magis p̄pā glām captās festi  
 ua queqz responsia q̄ p̄ sigilai  
 p̄uilegio vocis sue ip̄ assignabāt  
 lectus sed nō timorāt. hylais sed  
 minime deuotq. sollempnizando  
 cantabat. f̄m̄ ē aut̄ īquadā sol  
 lempnitate dñi. cū ī oībz q̄ cōit  
 a cōuentu f̄m̄ ad laudē dei de  
 cantabant: velut mutoz z eligūis  
 stuer: ut v̄sit repposon sui. nō  
 plane ī ḡuibz sed etiā ī acutus ul'  
 potius ī acutissimis voce quocūdo  
 tinnulosqz modulus flexibilitate  
 vocis formādo solita lasciuia  
 decantāet. Hūo finito: ut a q̄o  
 merces ridiculosi cantz p̄anda  
 eēt ītelligēt: tā ip̄o q̄ cetis q̄  
 c̄ta eū erant videntibz. apparuit  
 demon teter et fuscū ī modū  
 pueruli ethyopis: q̄ māibz īpuris  
 faciens palusū z miro modo ca  
 thmāns dicens. **D** o bñ: valde

*[Marginal notes in a smaller hand, partially illegible]*

.D.

bene cantavit: optime cantatum  
 est. **N**on est ergo quicumque gratiam  
 sonide vocis a deo accepit horri-  
 bile malum esse inde demonum ne-  
 quicia passum. lascive et phisabi-  
 litate cantando: unde deum honorare  
 debuerat devote et humiliter iubilando.  
 Ideoque summope nitendum est: quatenus  
 secundum mediocritatem quam nobis sanctus  
 ordo noster prescribit: nec non et secundum  
 auctoritatem qua regula nos professi  
 sumus nos instruit: et singuli specialiter  
 et omnes in commune cum gravitate cum  
 timore et timore atque humilitate  
 psallamus et cantemus deo nostro. **F**erte  
 proinde dyabolice nequicie vel max-  
 ime vel sola rubore vel suffusione  
 vultus nobis tunc atque ad cautelam  
 nostri nos exanimare poterit: sed quatenus  
 diu corda hominum plene reuerentem  
 testimonium spiritus veritatis. quod sub-  
 stantiam spiritus fallacis: quid enim  
 nostris temporibus eximie religionis  
 et specialis abstinerentia sancta. **F**o quidam  
 virgo de hac lasciva cantu divina  
 reuelatione instructa prodidit: non  
 tacebimus. **C**um enim dominus abbas  
 cystrensis qui est pater patriarchalis totius  
 sancti ordinis nostri ad eam gratiam visitationis  
 aliquando venisset: inter dulcia et iue-  
 nite colloquia cepit abbas atten-  
 tius rogare quatenus eadem dei fa-  
 milia discipulis sibi reuelari depos-  
 ceret: quid in ordine cystrensi

pietati vel religionis magis contrarium  
 per negligentiam inrepsisset. **I**lla vero  
 per acceptas idonias suasque ad do-  
 minum presens: ita respondit. **S**ciatis de-  
 tecta esse in ordine vestro que specialiter oculos  
 summe maiestatis offendunt: mul-  
 tiplicatio scilicet agrorum: superfluitas  
 edificiorum: atque lasciva vocum. **R**  
 propter omnes que ad sacrum ordinem  
 clerici ~~etiam~~ asati. iudicio sancte ecclesie  
 psallendi et cantandi officium sortiti  
 sunt: si mediocritatis gravitatis et  
 humilitatis metas excedant: no-  
 verunt se ~~non~~ recte quidem offerre  
 sed nequaquam recte dividere: timeant  
 namque comminationem domini per prophetam  
 dicentis. sollepnitates vestras odiunt  
 anima mea: quatenus cum derident hostes  
 sabbata vestra: nullomodo acceptas  
 dignatur omnipotens deus quod subsannat  
 inimicus. **D**e periculo platorum putes  
 suos carnaliter amantium **C**apitulum

**H** Postola de hinc **xxi.**  
 qui summi prestantissimas vice  
 gerunt in terris. qui dispensatores mi-  
 sericordie dei in terra constituti sunt loquuntur:  
 hic iam queit inquit inter dispensa-  
 tores. ut fidelis quis inveniat. **H**oc  
 scribitur. hac discussione quidam  
 heu nimis formidantes si forte  
 per divinam gratiam in parte sollicitudinis

vocant. continuo se ad plenitudi-  
 nem honois assumptos eē glāfuit.  
 et i placōne nō solū q̄ sua sūt. nō  
 q̄ ihu xpi. verū etiā q̄ sanguīeoz  
 suor sūt om̄i sollicitudine querūt.  
 et p̄ eoz exaltacōne ~~pro~~ p̄mōniti  
 crucifiri dñi bona videlicet et̄ne.  
 q̄ se i p̄mōtione sua sac̄mēto p̄stuo  
 gregata suae vouerūt. p̄fligūe et  
 dilap̄ae nō verent. **Ad** huc at̄ qd̄  
 gūis ē. si aliquos nepotuloz suor  
 ad hoc erudiendo et iſormando pro-  
 uerūt ut alicq̄ m̄m̄eīs fūctione  
 illustre posse videant. carnis  
 magis et sanguis affectioe attrahi  
 q̄ p̄m̄eoz utilitate q̄silentes suc-  
 cessores eos sibi designāt. oīa t̄men-  
 tis dei iudiciū nec i t̄p̄a t̄ribili hoā  
 exū suū recogitantes. **Qua** p̄p̄  
 qualiter om̄p̄r deoz q̄ glōrificantes se  
 glōificat. et q̄tēpnētes se reddit  
 i glōios. vniq̄ talū itollerabiles  
 t̄riatq̄ quibz p̄ morte carnis additq̄  
 ē ad correctionē viuentiū demon-  
 strae uolūt memorabimq̄. si forte  
 exaspatores dñi her̄ audientes. et  
 t̄lia pati p̄t̄mescūt. et ab iordnato  
 amore p̄ntū. seueitate vlcionis p̄  
 oculis habentes quiescūt. **Abbas**  
 cuiq̄dā cenobii monachū quēdā  
 nepotē suū a puēo nūferat. et  
 usq̄ ad sp̄entabiles mores p̄uereat.

**Contigit** uo ut idē abbas ex̄tme  
~~mo~~ s̄ctis articulo sibi imm̄eet.  
 viā vniūse carnis i ḡsurq̄ esset.  
**fr̄ibz** itaq̄ quos sub t̄ia sua ha-  
 buerāt destitucōne suā lugētibz.  
 fueat em̄ vir prudens et p̄uidus.  
 cū de substitucōne alit̄ tractat̄.  
 diuisis diuisa sententiis. ne forte  
 ex studijs p̄cū res i contentione  
 veniet. cōi cōsensu deitū ē. q̄t̄m̄q̄  
 et q̄silia et uota sua ip̄i abbati t̄p̄  
 sp̄itali p̄i cōmitterēt. q̄ q̄s̄tas et  
 meita singuloz pleniq̄ nosset.  
 et q̄ ille sibi successorem uoce de-  
 p̄m̄et. ha hūc absq̄ refraguōne  
 vnam̄m̄ i abbate eligerēt. **sed**  
 heu quā tēne necessitudinē p̄ntū  
 suor astruti sūt. quos ab amore  
 m̄udi dñe caritatis ardor nondū  
 p̄ferte sepauit. **Cū** em̄ p̄dñs ab-  
 bas i illa hora t̄m̄enda ex̄tū suū  
 memorae debuisset iusticie dei  
 solus. et puē sc̄dm̄ deū puā  
 sibi exhibentibz obedientiā con-  
 sulē. carnis et sanguis affectioe  
 male illectq̄. arisatū nepotē suū  
 fr̄ibz illis designauit dices eū  
 b̄ri esse religiosū. et t̄rtioribz  
 negotijs p̄uidū et q̄sideatū. **Ad**  
 huc exptū v̄e fuisse. q̄ t̄n̄ neq̄  
 quā s̄m̄c̄a intencōne fr̄m̄ ~~vult~~  
~~ate~~ videlicet utilitatibz q̄siderā-  
 do t̄e q̄silū dedit. sed q̄ntū

**D**

ex pena q̄ subsecuta ē m-  
 telligi dat̄ magis eo intuitu  
 ut parentela ipsius nepotis  
 sui p̄mōtione illustre redder̄.  
 q̄ diserte sine p̄ hoc reatu suo  
 mores addidit. **F**uit dñs eide  
 successori in n̄q̄ canonicē adeptē  
 dignitatis demonstratē dignat̄  
 ē. **H**ar nāq̄ teode monastio  
 loci q̄dā amēn̄q̄ ad refrige-  
 randū amōmod̄: ut ī ip̄o  
 loco fons p̄cipuus flentis  
 leui n̄m̄e scaturies: q̄ p̄  
 c̄p̄dmē aluēoli sui luxūa-  
 tibz herbis iocūdy tā vicia-  
 ritate sui q̄ etiā herbarz gra-  
 nosa viditate aīas et oculos  
 atcedētiū mulcebat. **H**ūc lo-  
 cū defūct̄ abbas dū vitales  
 adhuc caper̄ aures refrige-  
 randi gr̄a frequētāe solebat.  
 ibiqz amū mōdēcū curaz  
 estibz defatigatū relaxat̄:  
 tanto liberiqz. q̄nto sectius  
 euaporatē sinebat. **C**uius re-  
 laxatōis q̄suetudinē successore  
 ipsius eodē mō tenē decies.  
 locū frequētabat et ip̄e: magis  
 ut ree p̄clūis ad cōmoda car-  
 nis q̄ ī p̄decessore suo videat  
 f̄er̄ sectanda: q̄ si vitutis ali-

cuius specimē ī quīsatione ipsius  
 exempli gr̄a f̄here potuisset. **O**na  
 vō diez cū soluto more ad p̄dēn locū  
 atceder̄: audiuit q̄i de fontis fundo  
 voce lacrimabiliter plangentis: et  
 heu heu me miserū īgemantis.  
**T**erritus uō vehementer q̄stnat̄:  
 ubi p̄p̄us accessit diligentiqz aus-  
 cultans: hanc esse p̄decessoris  
 sui defūcti abbatis voce. ex olim  
 nota sibi qualitate vocis ipsius  
 recognouit. **T**ū uō timentibz p̄  
 stupore labijs. q̄renti quisnā eēt  
 q̄ illic ita planger̄: eadē vox q̄si  
 de sub aquis r̄ndit dicens. **E**go sū  
 ille q̄ sanguines tuus quondā abbas.  
 nūc aut̄ miserabilis sp̄us: cui tu  
 ad multā q̄fusionē et infelicitatē  
 meā ī regimine monasterij huius  
 successisti. **I**ntrogat̄ cur ita plan-  
 ger̄: quia ardeo inquit. **R**urs̄  
 interrogat̄ quare arder̄: cū glōsa  
 vita ipsius quā ī torpe gesserat  
 requie magis q̄ tormenta meruis-  
 se videt̄: tu inquit itendū mei  
 causa es. **E**t ait abbas. **E**go quare  
 ul' quomodo: **Q**uia t̄q̄t fr̄ibus  
 q̄bz indigna p̄erā p̄sonā aīaz  
 suaz saluti p̄ficiuā q̄rentibz. et  
 n̄ p̄ deū vota et q̄silia sua cōmit-  
 tentibz: heu affinitatis qua n̄  
 cōiūty eris lenocinio cecaty. nō  
 s̄d̄m̄ timorē dei sed s̄d̄m̄ ap̄e

**D**

voluntatis insipientia asilum dedit  
ut te ad apicem huius dignitatis  
~~que~~ prouiderent. **I**dem iusto dei  
iudicio Thor aque elemento cru-  
ciatibus additus. ardeo. liqueo.  
deficio: et in nihilum pene redactus.  
ad eadem tormenta rursus toleranda  
restituro. **E**t si certius probae  
vis fruiola non est que audis: fac  
afferi ~~can-~~ candelabrum eneum:  
et lenta submissione in aqua ista  
mitti. **H**oc precipiente abbate  
allatum est candelabrum eneum: et sen-  
sim in aqua illa missum: atque stupe-  
do miraculo ita a facie frigide  
illis aque liquescit: sicut fluit  
cera a facie ignis. vel sicut fugat  
nebula a facie solis. **Q**uanta non  
seueritate iusti iudicis os dei damp-  
nabit: eos qui preces suas de pecu-  
nijs vel possessionibus etiam sibi  
missas diuites et inuitos fructus:  
si sic puniri meruit qui personam  
fortasse satis idoneam ad officium  
spiritualis eminentiam sanguis ma-  
gis quam caritatis intuitu puerile pre-  
supsit. **H**ec itaque que de peccatis  
quocumque vicia seu negligentia  
aliquandiu iam tractauimus ex occa-  
sione relationis beate memorie domini  
geraldi clauallis abbatis qui peccato  
assidue iurantium fratres suos amone

studuit: ad exhortationem legentium  
summatim perscrutari curauimus. **F**er-  
uentes strenues simplicium fratrum  
años exempla plura moue et oba:  
quoniam deuota mens ex laqueis spua-  
lis opulentijs feruore. magis quam  
plantis scientie eruditione quirit: dum  
sua memoria usando atque rursus  
quasi manu cogitationis tingendo  
palpat: ad amorem virtutum heret-  
icorum vicia amplius ex ea atten-  
dit: quam si decem milia sententiarum  
cartulis exarata transcurreret. **H**oc  
igitur quasi grande fenore abso-  
luti: ad claruallium vitam de qua  
cum psalms ad meditandum in  
agro diuisor christi domini nostri mag-  
nificum effusi fueramus reuertamur:  
sicque tandem narrationis nostre series.  
quod de venerabilium patrum religio-  
sa consuetudine. piosasque in aspectu  
domini morte ad edificationem multorum  
fecit: appetenti conclusionem finiet.  
**N**am et riuulus setis preta fluens.  
certis venarum meatibus diuisus.  
arenam queque impinguit: marte-  
na gratia reuiuiscere fit: de-  
minusque vniuersis sufficienter irri-  
gans sese in se recolligit. prope  
alueolo restitutus legitimum  
cursus viuacitate plabit.  
**E**xPLICIT DISTINCTIO QUINTA